PIV 1399

Biblioteca Bucureștilor

1
Ianuarie
2012

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

BUCUREŞTI
34273

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CONSTANTIN FĂNTANERU

1907 – 1975

105 de ani de la naştere

Călătoria lui Orfeu *reproduce alte capitole din caietele manuscis, datate Budişteni, 1969, respectiv, 19 decembrie 1969 – 16 ianuarie 1970, din ciclul:* **Cărți şi o altă carte.** *Volumul continuă* **Slujba din hol** *(Editura Limes, Cluj, 2009) în ceea ce autorul numeşte „romanul marginilor de conştiință" şi al „extazului imaginat". De altfel, exercițiile de adorare a misterului feminin şi de exegeză a „verbului inefabil" sunt reluate, în aceleaşi tipare dialogal–eseistice, cu o fervoare din care nu lipseşte disperarea, ca „maladie a sinelui" şi visul, ca „imn al purității absolute". O tehnică numită „pictură abstractă" sau contemplare a invizibilului. În* **Jurnalul** *autorului, un proiect intitulat* **Călătoria lui Orfeu** *datează din 1969. El era dedicat „conținutului ezoteric" şi realității spirituale a dragostei eterne. În relație cu efortul de a fixa în conştiința pură adevărul divin al iubirii transcendente, paginile publicate epuizează comentariul capitolelor patru şi cinci din* **Apocalipsa Sfântului Ioan.**

Aurel Sasu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

SUMAR / CONTENTS

RĂSFOIRI / *EXCERPTS*

Nicolae GEORGESCU – Mihai Eminescu şi "Irodot" / *Mihai Eminescu and "Irodot"* / 2

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ / *THE BYGONE BUCHAREST*

Constantin C. GIURESCU – Cafenele, cofetării, restaurante (III). Popas la o „idee ..." / *Cofee houses, sweetshops, restaurants (III). A stop for „a shoot glass"* / 3

Virgiliu Z. TEODORESCU – Cărţi poştale comentate, din colecţiile BMB (V) / *Remarks on some postcards, from the Metropolitan Library of Bucharest (V)* / 3

Călin HENTEA – Jurnal subiectiv. Secvenţe bucureştene (IV). „Numele proştilor pe toate gardurile" / *Subjective diary. Bucharest series (IV). „Nomina stultorum, Ubique locorum"* / 5

Corneliu VLAD – Unde ne distrăm în Europa? / *Where to have fun in Europe* / 6

Ion GRIGORESCU – Pagini de istorie bucureşteană: Hotel SPLENDID PARC / *Instances of Bucharest history: Hotel SPLENDID PARC* / 6

Gelcu MAKSUTOVICI – Bucureştii în istoria albanezilor / *Bucharest in the Albanian History* / 7

PATRIMONIU / *PATRIMONY*

Ediţii de colecţie / *Editions of collection* / 9

AUTOGRAFE CONTEMPORANE / *CONTEMPORANEOUS AUTOGRAPHS*

Firiţă CARP şi obsesiile prozei militare: de la „Asfinţit în zori", la „Văpaia" / *Firiţă CARP and the fascination of the military prose: from "Sunset at dawn", to "The Flame"* / 10

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC / *LIBRARIANSHIP MERIDIAN*

Tereza TO – Asistenţii bibliotecari ca discipoli situaţi în context. Cum pot ei învăţa mai eficient (III). Traducere de dr. Tudor IONESCU / *Library assistants as situated learns. How they can learn more effective (III). Translated by dr. Tudor IONESCU* / 12

Marilena CHIRIŢĂ – Conferinţa Internaţională a Trainerilor Bibliotecari, Sinaia 2011 / *International Conference of Library Trainers, Sinaia 2011* / 14

Ion CONSTANTIN – Unirea Principatelor Române din 1859, aniversată la Chişinău / *Union of the Romanian Kingdoms in 1859, celebrated in Kishinev* / 15

Conferinţele CRITERION, serie nouă. Tema: Mircea VULCĂNESCU / *"Criterion Conferences", the new series. The Theme: Mircea VULCĂNESCU* / 16

Vera MOLEA – Un proiect neîmplinit al maestrului I.L. Caragiale: revista literară: *Momente libere* / *An unaccomplished project of Master I.L. Caragiale: "Momente libere" literary magazine* / 17

Istoricul şi arhivistul Dumitru ZAHARIA, la 85 de ani: „Să preţuieşti documentul". / Dumitru ZAHARIA, *historian and archivist, aged 85: "Cherish the document."* / 19

ANIVERSĂRI / *ANNIVERSARY*

Dinu SĂRARU, la 80 de ani. De la „glasul pământului", la „Crimă pentru pământ" / Confesiuni / *Dinu SĂRARU, aged 80. From „the voice of the land" to "the crime for land" / Confessions* / 20

ORIZONTURI / *HORIZONS*

Ziua Culturii Naţionale – Mihai EMINESCU / *The National Culture Day: Mihai EMINESCU* / 22

Pavel LICĂ – Taina scriitorilor pentru copii / *The secret of the children's authors* / 23

Marcela GANEA – *Emirati wonderland - From the Bedouins of the desert to Burj Al Khalifa in only 40 years* / 24

Julieta ROTARU – *Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā Gore, an Atharvavedin Revivalist of the 19th Century* / 26

Nicolae MAREŞ – Grigore GAFENCU faţă în faţă cu „războiul rece" Din Jurnalul, (inedit), aflat la Academia Română (I) / *Grigore GAFENCU facing the "cold war". From the (inedited) diary in the collection of the Romanian Academy* / 31

AM PRIMIT, VĂ SEMNALĂM / *WE RECEIVED, WE INFORM YOU*

Raia ROGAC – Chişinăul citeşte o carte: *Tema pentru acasă* – romanul de succes al anului 2011/ *Kishinev reads a book: Homework – the 2011 novel* / 33

IN MEMORIAM

Natalia STANCU – Liviu CIULEI, un Prospero pe insula teatrului / *Liviu CIULEI, a Prospero on the island of theatre* / 34

Mihnea GHEORGHIU – un „crai al spiritului" / *Mihnea GHEORGHIU, a "prince of the spirit"* / 34

*

Cristian ADAMESCU – Mihail DIACONESCU, propus la Premiul Nobel pentru literatură / *Mihail DIACONESCU proposed for Nobel Prize for literature* / 35

CATALOG / *CATALOGUE*

Cărţi noi primite la redacţie / *New books received* / 36

OBICEIURI ZILNICE, SĂRBĂTORI PERENE / *DAILY CUSTOMS, EVERLASTING FESTIVALS*

Marian NENCESCU – Fasti Calendares, în Roma antică / *Fasti calendares in the Ancient Rome* / 38

CALENDAR CULTURAL / *CULTURAL CALENDAR* – Ianuarie / *January 2012* / 39

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI Inventar Nr. 34273

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

RĂSFOIRI

Mihai EMINESCU şi „Irodot"

Nicolae GEORGESCU,
istoric literar

Editorul de astăzi consideră, după cum am menţionat, că această traducere a lui Herodot a rămas necunoscută secolului al XIX-lea, N. Iorga fiind primul, în pragul secolului nostru, care a văzut-o. Să ne reamintim, însă, scurtul episod persan din *Scrisoarea III* de M. Eminescu: *"După vremuri mulţi veniră, începând cu acel oaspe / Ce din vechi se pomeneşte, cu Dariu al lui Istaspe; / Mulţi durară după vremuri peste Dunăre vre-un pod / De-au trecut cu spaima lumii şi mulţime de norod.! Împăraţi pe care lumea nu putea să-i mai încapă / Au venit şi-n ţara noastră de-au cerut pământ şi apă / Şi nu voi ca să mă laud, nici că voi să te-nspăimânt, / Cum veniră se făcură toţi o apă şi-un pământ."*

Ştim chiar din Herodot că a cere "pământ şi apă" ca semn de supunere este un obicei vechi persan. Expresia apare de multe ori în traducerea noastră: "Adă pământ şi apă şi vin de te împreună" îi cere Darie al lui Istaspis lui *Indathirsul* (Idanthirs, regele sciţilor) (IV, 126, p. 230). O citäm, însă, într-un context mai interesant: *"Şi aşa, acii sosiră poslaneţâi care au fost trimişi la greci să ceară* ***apă şi pământ"*** (aici, "apă" este un adaos al traducătorului, nesemnalat: Xerxes şi-a trimis solii să ceară "teritoriu", dar formula întreagă fiind bine ştiută, şi apărând imediat mai jos, traducătorul simte nevoia de a o anticipa). *"Iar care nu vrea să stea împotriva barbarilor au făcut între dânşii jurământ (...) Iar la laconi şi la Athina n-au trimis varvarul pentru ca să ceară* ***pământ şi apă****. Pentru că au fost trimis mai înainte Darie acolo poslaneţ pentru aceasta: deci pre unii i-au băgat în puţuri să scoaţă de acolo* ***apă şi pământ****, să-i ducă varvarului, pre alţii, prin gropniţi adânci şi le zicea să-i scoaţă de acolo să-i ducă lui apă"* (VII, 131-133, p. 369; şi ultima dată "apă" este un adaos al traducătorului). Athenienii şi spartanii îi dau, aşadar, lui Darius un răspuns semnificativ: ei nu recunosc forţa simbolului, ci-l interpretează *stricto sensu*, în elementele componente, obligându-i pe soli să-şi ia singuri lucrurile cerute dintr-un puţ ori dintr-o groapă adâncă (Darius se va răzbuna pentru uciderea lor). În acest mod, ei "întorc", sau "răstoarnă" simbolul către simpla semnificaţie (sunt atâtea situaţii similare în istorie care au devenit pilde: nu altfel procedează Vlad Ţepeş, de exemplu, cu solii turci care refuză să-şi scoată turbanele în faţa lui zicând că au ordin să nu-i recunoască autoritatea: el îi sacrifică bătându-le turbanele în cuie sub cuvânt că-i ajută să-şi ţină porunca).

Herodot foloseşte peste tot ordinea *pământ şi apă* – dar traducătorul nostru, înţelegând, probabil, că este vorba de o întoarcere a vorbei (procedeul este general popular, folosit la noi mai ales în descântecele numite chiar "de întors") – redă prima oară formula corectă: "*pentru ca să ceară* ***pământ şi apă***", iar a doua oară inversează termenii: "*să scoată de acolo* ***apă şi pământ***". Inversiunea poate fi motivată, la urma urmei, de prezenţa în text a "puţului", care traducătorului îi este mai apropiat de apă decât de pământ. Pe noi ne interesează, însă, similitudinea cu *Scrisoarea III*, care este frapantă: "*au cerut* ***pământ şi apă***" – "se făcură toţi o apă şi-un pământ". Întregul poem eminescian este construit pe asemenea inversiuni. Reamintim că formula fatidică prin care primul sultan, Osman, se leagă de zeiţa imperiului: "*Scris în cartea vieţii este şi de veacuri şi de stele*" – reapare în formă asemănătoare dar cu sens schimbat (invers) după bătălia de la Rovine: "*Pân' ce izvorăsc din veacuri stele una câte una*" – punctând "dezlegarea", părăsirea lui Baiazid de către zei; că *fecioarei* din visul lui Osman i se opune *doamna* din răvaşul tânărului domn (iar acesta "scrie o carte" pentru a se închide simetria faţă de "cartea vieţii"); că însuşi supranumele sultanului, *Fulgerul* ("*Fulgerele adunat-au contra fulgerului care / În turbarea-i furtunoasă a cuprins* ***pământ şi mare***": iată o reluare, în alt registru, a termenilor "pământ şi apă" răsturnată şi aici de către Mircea: "*Tot ce mişcă-n ţara asta, răul, ramul...*") va fi captat în heraldica ţării ("*Fulger lung, încremenit / Mărgineşte munţii negri...*") etc. (vezi un studiu al nostru mai vechi). În concepţia lui Eminescu, Dunărea este un *limes* care acţionează ca ax de simetrie: toate "semnele" lui Baiazid au, dincoace de ea, valoare inversă, se întorc împotriva lui însuşi (vezi teoria "semnului întors" în *Egipetul*). În acest sistem de coordonate se înscrie şi inversarea termenilor din formula "pământ şi apă" – iar *Irodotul de la Coşula* îi oferă lui Eminescu un tipar excepţional.

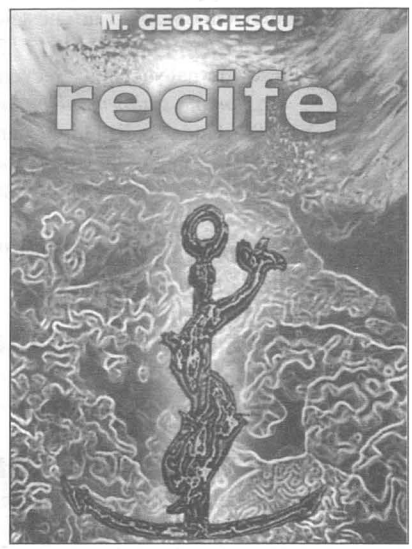

(Traducerea ***Istoriei lui Herodot****, atribuită lui Nicolae Milescu Spătaru, a fost multiplicată, în manuscris, de un anume Ion Tudorii Copistul, şi se păstrează la Mănăstirea Coşula, judeţul Botoşani –* ***n.r.****)*

Proba decisivă o găsim, însă, în altă parte: în versiunea B a *Scrisorii III* avem expresia „*...au* ***cerşut*** *pământ şi apă*" – or, textul de la Coşula are, la V, 18, chiar aşa: „*...îi* ***cerşură*** *pământ şi apă*" (p. 260). Necunoscând alt loc din literatura populară veche care să conţină această expresie – şi, pe de altă parte, ştiind că sursa poetului pentru acest episod a fost Herodot – rezultă, fără doar şi poate, că Eminescu a cunoscut cea mai veche traducere românească a părintelui istoriei. În numita variantă B, pentru versul care rimează cu "oaspe" Eminescu foloseşte: „*...Ce-au durat trecerea-ntâia... e Dariu al lui Istaspe*". El are o mică ezitare (punctele de suspensie) gândindu-se, un moment, la Cirus, probabil: acesta "*a durat trecerea-ntâia*" – dar peste Araxos, în teritoriul masageţilor, a căror regină, Tomiris, îl va ucide până la urmă. Pe Tomiris, Eminescu o revendică geţilor (urmându-l pe Iordanes) în poemul "Sarmis" – deci, putem crede că l-a avut în vedere pe Cirus în acest vers. De altfel, expresia „*...se făcură toţi o apă şi-un pământ*" care sugerează moartea, distrugerea – se potriveşte cu Cirus, omorât dincolo de podul pe care l-a făcut – şi nu cu "Darius al lui Istaspe" (iar podul va fi localizat la Dunăre, desigur). Dar numai aici, în *Irodotul de la Coşula*, găsea Eminescu "pomenirea din vechi" a lui Darius – şi anume, chiar în primele rânduri în care se spune scopul lucrării: „*...Irodot alicarnaseanul, mărturisinţa istoriei lui aceasta iaste: pentru ca să nu se uite câte s-au făcut între oameni cu cursul vremii, nici iarăşi fapte mari şi minunate carile au făcut grecii – altile, varvarii – să nu fie* ***nepomenite...***" Iată urma termenului eminescian. Ne întrebăm, apoi, de ce "***din vechi*** *se pomeneşte*" şi nu "*din veci*", cum s-ar înţelege mai simplu (şi cum reiau unele ediţii neştiinţifice). Eminescu are în vedere, fără îndoială, acea în-semnare de pe pagina a doua a actualului manuscris – pe care a văzut-o şi pe exemplarul lui Vasile Pogor: „*Şi aciast iaste din cărţi domneşti. Ianachi Budzilă logofăt, ca au plătit de au izvodit de pre izvodul* ***cel vechi*** *moldovinesc, acmu la vleat 7254/1746/, iulie 2*". Scoţând din textul definitiv arhaismul "au cerşut", poetul a pus în locul lui urma sigură a lui Darius, acel „izvod cel vechi moldovinesc" – şi scopul întregii opere herodoteice: pomenirea faptelor mari şi minunate.

Fragment din volumul: *Recife. Eseuri de oceanografie,*
Editura Floare Albastră, Bucureşti, 2005, p. 70

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

Cafenele, cofetării, restaurante (III)
Popas la „o idee..."

Constantin C. GIURESCU (1901-1977),
istoric

Restaurantele au apărut în acelaşi timp cu hotelurile, adică în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Dacă despre acela al lui Brenner n-avem detalii – era probabil un restaurant vienez, ca şi patronul, ştim în schimb că restaurantul hotelului lui Donat Hugues, în Piaţa Teatrului, cu bucătărie franceză, se bucura, pe la 1840, de o deosebită preţuire. În 1842, *Anuarul Prinţipatului Ţării Româneşti* recomanda străinilor care soseau în oraş patru "birturi" sau restaurante, şi anume "birtul Teatrului, al Cazinului, al Leului de aur şi al Românііі". Dat fiind deverul bun pe care-l făceau – alimentele, în piaţă, erau foarte ieftine în comparaţie cu preţul mîncărurilor gătite – începe să se deschidă, în timpul domniilor regulamentare, o serie întreagă de restaurante. Avocatul parizian Thibault-Lefebvre, care vizitează Bucureştii în 1853, spune că sînt aici "restaurante franţuzeşti, nemţeşti şi româneşti". Cele româneşti, mai puţin pretenţioase, accesibile pungilor mai modeste, găteau mîncările noastre tradiţionale, începînd cu ciorbele, continuînd cu mîncărurile scăzute – multe cu nume turceşti (musaca, ciulama, tuzlama, pilaf) şi isprăvind cu fripturile la grătar. Restaurantele nemţeşti, unde se găsea şi bere, ajunseseră destul de numeroase. Călătorul german W. Derblich, care a zăbovit pe la noi în preajma Unirii, citează numele a nu mai puţin de treisprezece: *La Cerb, La Epure, La Vulpe, La Înger, La Leu, La Calea Ferată* (care nu exista încă), *La Coroana, La Clopot, La Trandafir, La Telegraf* (tocmai fusese instalată prima linie), *La Elveţia, La Judecător, La Ferdinand,* după care adaugă: "etc.". E adevărat că existenţa acestor restaurante germane – mai degrabă ospătării – era adesea efemeră, că dispăreau tot aşa de repede cum se înfiinţau şi că adesea schimbau, după informaţia aceluiaşi Derblich, "într-un an cîte şase stăpîni". Cele mai preţuite erau restaurantele franceze, în frunte cu al lui Hugues, unde atît mîncarea, cît şi băutura nu lăsau nimic de dorit; se plătea, e adevărat, în consecinţă. Un bun restaurant francez era şi acela al lui Thierry din Grădina Cişmigiului. În general, preţurile la restaurante erau mari, ca şi la hoteluri, fapt remarcat de străinii în trecere prin oraş. Derblich observă, de pildă, că dintr-o oca de carne de cea mai bună calitate, costînd pe piaţă 18 creiţari, "se pregătesc în cele mai multe restaurante zece porţii a 18 creiţari". De asemenea, "dintr-o pîine care costă cam 12 creiţari se vînd cu toată siguranţa 30 de porţii a doi şi chiar trei creiţari". El adaugă că o familie îşi poate procura din piaţă "un prînz îmbelşugat şi convenabil, constînd din mîncare cu carne, din zarzavat, vin şi pîine, pentru o singură piesă de 20 de creiţari, în vreme ce aceeaşi mîncare abia se poate procura la restaurant cu un ducat" (un galben). Lăsînd la o parte exagerarea din spusele lui Derblich, care uită cînd vorbeşte de prînzul unei familii că numai o oca de carne şi o pîine – fără vin şi fără zarzavat fac, după înseşi indicaţiile lui, 30 de creiţari, iar nu 20, nu e mai puţin adevărat că preţurile la restaurante erau într-adevăr ridicate, dată fiind ieftinătatea alimentelor pe piaţă. În 1858 se deschide, o dată cu hotelul, restaurantul *Fieschi*, unde se găseau şi mîncăruri italieneşti. Rînd pe rînd apar apoi noi restaurante, conduse de străini şi de români, atît în noile hoteluri,

Cărţi poştale comentate, din colecţiile BMB (V) – Prof. Virgiliu Z. Teodorescu

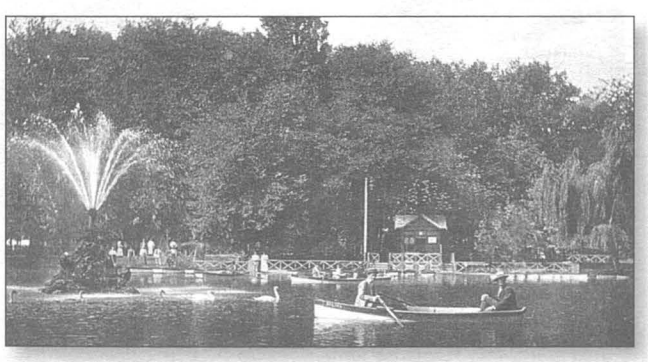

Inventar 12/28 anulat 7/28 Carte poştală ilustrată sepia, având imprimat pe faţa vederii textul: Bucureşti Monte-Carlo. Pe verso imprimate textele: ROMÂNIA CARTA POSTALA 13 Editura Horovitz, Str. Paris 16. Bucureşti , cu creionul: 0032, imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 12/28 anulat înlocuit cu 7/28. Dimensiuni: 8x12,9 cm. Noua evidenţă: 0734

Fotografie realizată de pe lacul Cişmigiu surprinzând canotori, lebede albe în preajma artezienei în funcţiune. În fundal debarcaderul.
N.B. este eronată definiţia Monte Carlo. Denumirea ar reda numele restaurantului de pe insula care nu apare în imagine. Mica construcţie de la mal este casa de bilete, asigurând serviciile pentru cei care închiriau bărcile.

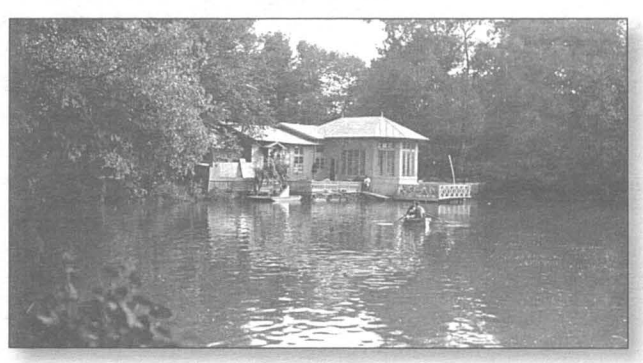

Inventar 2/176 Carte poştală ilustrată alb negru, având imprimat pe verso vederii textele: Salutări din Bucureşti Lacul Cişmigiu Carta Postală M.S. 3 , cu creionul: 17 0031, SE 78 c 1920/1935 1927 ? imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 2/176. Dimensiuni: 8,3x13,2 cm. Noua evidenţă: 0735

Fotografie realizată vara la orele serii de pe lacul Cişmigiu surprinzând un canotor. În fundal construcţiile debarcaderului.
Ca datare imaginea este anterioară celei din 0734.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

cît şi în afara lor, de sine stătătoare. În 1871 constatăm restaurantul Hotelului *Boulevard,* cu bucătărie franceză; în 1881, acela al lui *Capşa*, lîngă cofetărie, într-o sală destul de mică, dar ai cărei pereţi erau îmbrăcaţi în marmură roşie; de aceea i se şi spunea, în glumă, "mormîntul faraonilor". Bineînţeles, bucătăria era tot franceză. Spre a susţine concurenţa, noua conducere a Hotelului *Hugues* angajează pentru restaurantul său, în 1882, pe un celebru bucătar parizian, un adevărat artist, *monsieur* Trompette, fost în serviciul lui Léon Gambetta.

Spre sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul celui de-al XX-lea, exista în Bucureşti o mare varietate de restaurante, începînd cu cele de categoria întîi şi isprăvind cu "birturile economice", "ospătăriiie populare" şi "locantele". La cele de frunte se adaugă acum restaurantele: *Continental*, în hotelul cu acelaşi nume, de pe Calea Victoriei, în Piaţa Teatrului, *Modern*, pe strada Sărindar (azi C. Mille) şi *Enescu* pe strada Sf. Ionică, în coasta palatului, tustrele cu specialităţi româneşti şi muzică bună. Îndată după ele vine *Iordache* din Covaci, bine cunoscut în lumea gastronomilor, apoi *Enache*, pe strada Academiei, *Dumitrescu*, tot pe Academiei, *Maiorul Mura*, pe strada Doamnei. Urmaşe ale vechilor "birturi" nemţeşti (de la Wirt, care înseamnă gospodar, hangiu, gazdă), sînt acum restaurantele *Oswald*, în Piaţa Teatrului, şi *Strobel*, pe Academiei; cel dintîi e preluat mai tîrziu de Fisch. O categorie deosebită şi nouă o formează localurile specializate în gustări, aperitive şi *hors d'oeuvres*, localuri elegante afiliate societăţii portugheze *Bodega*, al cărei nume a devenit apoi la noi nume comun, cu accepţie bine cunoscută. În această categorie intră restaurantele *Kosman* din Bulevardul Academiei, *Tripcovici*, imortalizat de Caragiale (Micile economii), şi *Durieu*, din strada Carageorgevici, frecventat în special de nemţi. O altă categorie nouă o formează Lăptăriile, în frunte cu *Flora*, de pe Şoseaua Kisselef, unde se găsesc tot felul de produse lactate şi mîncăruri uşoare, pregătite "la minut".

Dar categoria cea mai caracteristic bucureşteană şi cea mai frecventată, în timpul verii, e aceea a "grădinilor-restaurante". Instalate sub cerul liber, în cîte o grădină cu copaci şi boschete, cu grătarul uriaş la intrare şi cu "galantarul" alături, în care stau înşirate, la vedere, tot soiul de bunătăţi, specialitatea lor sînt fripturile. Găseşti aici toate produsele de "zahana", tot soiul de cîrnaţi şi nelipsiţii "mititei" sau "mici" caracteristic bucureşteni, foarte apreciaţi nu numai de ai noştri, dar şi de străini. (Faptul s-a văzut la restaurantul românesc de la Expoziţia internaţională din Paris (1889) cînd aceşti mititei, definiţi ca "*saucisses à la roumaine*", constituiau unul din felurile cele mai cerute.) O serie de astfel de "grădini" se afla pe strada 11 Iunie; mai cunoscute sînt *Suzana* – devenită după primul război mondial *Luzana* – şi *Leul şi cîrnatul*. Dar aproape nu e cartier în care să nu se găsească o asemenea "grădină" mai mare sau mai mică, chiar dacă grădina e în realitate numai curtea restaurantului, birtului sau cîrciumii, cu cîteva mese şi cu doi-trei leandri sau ficuşi, in hîrdaie, în loc de copaci şi boschete.

Tot caracteristic bucureştene sînt localurile din "gura pieţii", modest, ca să nu zicem primitiv instalate, în care se prepară "ciorba de burtă" şi "tuzlamaua", atît de apreciate, după o noapte de chef, de cei "făcuţi". Un transilvănean din părţile Năsăudului, pe nume Iuliu Moisil, care vizitează capitala timp de o lună în toamna lui 1886, relevă, în memoriile lui, "bogăţia" şi "varietatea" listelor de mîncare a restaurantelor vremii. Relevă, de asemenea, expresiile figurate care circulau în legătură cu mîncarea şi băutura; nu ştie însă că o bună parte a lor se datorează lui Nae Orăşanu, agitatorul din perioada Unirii şi a lui Cuza-vodă, unul din "tipii" caracteristici ai oraşului, un adevărat "edec" bucureştean. Acum aude Moisil de "miş-maş" (amestecul de vin cu apă minerală) şi de "şpriţ" (vin cu sifon), de "baterie" (o sticlă de vin şi una de apă minerală sau un sifon la gheaţă, în recipientul cu trei despărţiri special întocmit), de "turcească" (în loc de cafea neagră), zisă şi "taifas", de "idee", "pricină" sau "gîlceavă" (ţuica la ţoi sau ciocan), de "protocol" (socoteala) etc.

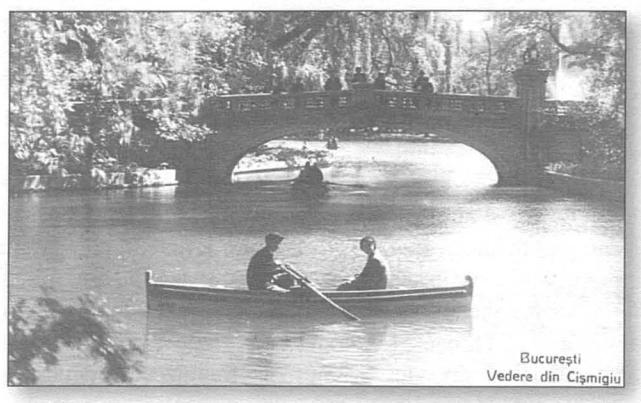

Inventar 4/71 Carte poştală ilustrată sepia, avînd imprimat pe faţa vederii textul: Bucureşti Vedere din Cişmigiu. Pe verso imprimate textele: CARTA POŞTALĂ Editura Librăriei SOCEC & Co. S.A. Menţiune cu creionul: Reproducerea oprită, 0030 SE 130 1925/44, imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 4/71. Dimensiuni: 8,4x13,5 cm. Noua evidenţă: 0736

Fotografie realizată vara surprinzând activitatea canotorilor amatori pe lacul Cişmigiu în preajma podului de beton.

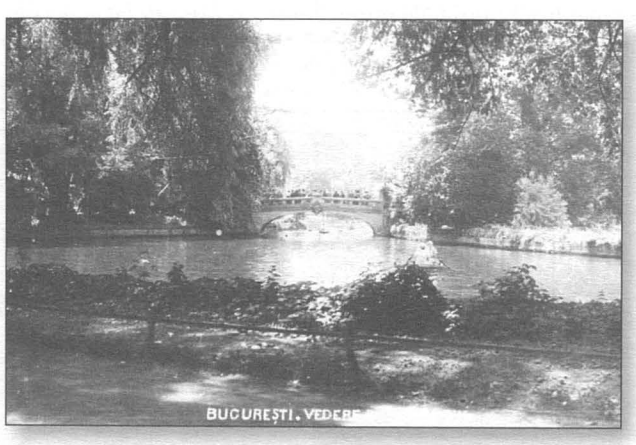

Inventar 1487/52 anulat înlocuit cu 13/52 Carte poştală ilustrată alb negru, avînd imprimat textul: BUCUREŞTI VEDERE DIN CIŞMIGIU 25. Pe verso: Reproducerea interzisă FOTO I. PODEANU şi menţiuni cu creionul: 0029 imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 1487/52 anulat înlocuit cu 13/52. Ştampila: ANTIC. 6 LEI 5. Dimensiuni: 8,4x13,2 cm. Noua evidenţă: 0737

Fotografia a fost realizată vara în Grădina Cişmigiu, surprinzând canotorii pe lac. În prim plan gărduleţul delimitând aleea de spaţiul verde; în fundal podul de beton.

Din volumul: *Istoria Bucureştilor,* Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1966, p. 326 şi urm.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Jurnal subiectiv. Secvenţe bucureştene (IV)
„Numele proştilor, pe toate gardurile"

Călin HENTEA,
istoric

Nu pot să cred că în Bucureşti este o atât de mare cerere de puţuri de mică şi mare adâncime, încât aproape toţi stâlpii de eletricitate de prin staţiile ITB să fie garnisiţi cu oferte alb-negru în acest sens. Oare bucureşteanul nu mai are altceva de făcut decât să-şi comande un puţ? Unde? În curte...? Dar câte curţi mai sunt? Unde să le sape? În faţa blocului...? În gândire...? Poate. Speranţa de a evada din această ubicuă reclamă rămâne doar următoarea campanie electorală, singura capabilă să acopere foile volante cu puţuri de săpat, prin afişe colorate despre politicieni de votat.

Hand-made sau Fondul plastic de-altădată
(fotografiile aparţin autorului)

În rest, avem de toate pentru toţi... şi pe toate gardurile (vopsite sau ruginite) şi pereţii (zugrăviţi sau nu) ai minunatei noastre Capitale, locuite de atât de mulţi oameni deştepţi, cu idei şi simţ deopotrivă critic, cât şi artistic, încât, nemaiavând loc să se exprime în zecile şi sutele de publicaţii ce inundă miile de chioşcuri de presă, au început să se reverse pe garduri şi pereţi, cam tot aşa cum o fac pe forumuri, adică anonim şi prost: stenciluri cu Băsescu (care zice că pleacă în cinci minute) şi cu Ceauşescu (care zice că vine în cinci minute) printre afişe odios colorate, cu manelişti; din nou, executări de puţuri, piloni şi denisipări lângă un graffiti risipit în grabă şi fără pic de talent sau gând; Gigel + Lenuţa = Love, printre semnături cu spray-ul negru. Şi cam atât. Rar, foarte rar, un *graffiti* adevărat, precum cel de pe strada Arthur Verona, sau o înţelepciune de cartier (al Gării de Nord), precum cea lăsată pe un zid din strada Atelierului: "Dacă nu oferi respect, nu poţi pretinde respect". Oare la cine s-o fi gândit *montaigne*-ul nostru dâmboviţean?

În miticele zile ale agitaţiei decembriste, cândva, acum douăzeci şi ceva de ani, pe ziduri se scriau (fără spray-uri) vorbe mari şi tari: "Hitler, Stalin, Ceauşescu", "A căzut cizmarul", "Afară cu cizma ceauşistă!", "Jos cu trădătorul Ceauşescu!", "Reîntregirea familiei = ultima dorinţă a lui Ceauşescu", "Libertate", "Victorie", "Nu ne temem!", "Victoria poporului unit", "Jos comunismul. Aruncaţi carnetele!", "Nu vom uita sîngele vărsat!", "De Crăciun ne-am luat raţia de libertate". Ce vremuri! Ce gânduri! Ce curaj! Ce idealuri! Aveai ce citi pe ziduri şi garduri. Acum, oamenii trec cu privirea obosită peste vagoanele vechi de metrou şi nici nu mai observă cât de tărcate sunt, şi pe înăuntru, şi pe dinafară. Mâzgăleala a intrat în decor, la fel şi cenuşiul murdar al blocurilor ceauşiste sau culorile stridente ale reclamelor din billboard-uri şi bannere. Doar o cercetare aplicată şi încăpăţânată poate duce la identificarea unor autentice şi rarisime opere de street-art, deoarece zidurile şi gardurile Bucureştiului sunt ale nimănui, aşa încât ele pot fi scrise şi pictate oricum sau se poate lipi şi agăţa de ele orice. Totul este să ai tupeu, ceea ce în Bucureşti se găseşte din belşug. Iar băştinaşii, aşa cum merg ei, cu privirea înlănţuită de asfaltul plin de chiştoace şi ambalaje, nici nu le mai bagă în seamă. Parcă de asta le arde lor acum.

În cartierul Mântuleasa şi...

... la o staţie de metrou

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Unde ne distrăm în Europa?

Corneliu VLAD,
publicist

Ca să nu rămână, ca Goe, repetentă şi anul acesta în clasamente europene, România a prins în ultimele zile ale lui decembrie 2011 un loc fruntaş, pe bune, la ceva: Bucureştiul e al doilea oraş cel mai *cool* din Europa. Asta e esenţa. Altfel, sunt mai multe de dezvoltat.

Începând cu ce înseamnă *cool*. Pentru un dicţionar român-englez din 1965, doar *rece, răcoare* şi tot ce mai poate ieşi de aici. Pentru *iniţiaţi*?, un fel *estetic* de a privi şi a trăi viaţa, de la Aristotel şi Shakespeare până la Brecht, familia Simpson şi tinerii şi neliniştiţii de pretutindeni. Surâsul Mona Lisei şi cel al statuilor yoruba răspândesc un *cool* aristocratic. Pe înţelesul tuturor, *cool* e ca atunci când intri într-un magazin de haine şi alegi ce-ţi place cel mai mult: articolul cu pricina e *cool*. Scurt fiind, cuvântul a devenit şi interjecţie: *Cool!* Noi românii am putea zice şi altfel, pe limba noastră: *Ca lumea! Marfă!* Ce ne trebe! (dar ca să socializăm globalizant cu toţii, îi zicem, pe continent şi în lume, pe englezeşte: *Cool!*).

Apoi: din punctul de vedere al cui e făcut topul: gulere albe, turişti, pensionari, cupluri tinere cu copil mic etc.? Nici vorbă, e din pdv-ul tinerilor de toate vârstele ce vor să se simtă agreabil.

În sfârşit: care e metodologia pentru întocmirea listei, de ce s-a ţinut seama. De 11 variabile, de tipul cât costă o halbă de bere, care e proporţia de studenţi în populaţia totală, cât costă şi cum merge noaptea transportul în comun, cum e cu cannabisul la purtător/consumator, are de ce să-ţi fie frică noaptea pe stradă, preţul chiriei unui apartament, sunt locuri şic de distracţie etc.

La un asemenea clasament, în faţă stau capitalele est-europene, bătrânele doamne Berlin, Londra, Paris, Viena, mai de la mijloc în jos, iar la urma urmei mohorâtele metropole nordice. Clasamentul, întocmit de revista *Slate*, ierarhizează 26 de capitale europene. Moscova, Belgradul, Kievul şi Chişinăul n-au reuşit să treacă de selecţie (ori n-au fost luate în seamă). Primele zece clasate ar fi, în ordine, Lisabona, Bucureşti, Praga, Vilnius, Varşovia, Tallin, Budapesta, Sofia, Madrid, Berlin.

Operatorii noştri de turism, hotelierii, barmanii, camerista şi domnişoarele de companie ar trebui să prindă curaj cu un asemenea loc onorabil în ierarhie, dar şi noi toţi ceilalţi ar trebui să ne bucurăm că viaţa e frumoasă la Bucureşti. (Cui îi arde doar să se bucure de viaţă şi are cu ce.) Dar cât de uşoară sau de grea e viaţa aborigenilor din oraşele europene, asta e altceva, din alt film, în alte clasamente. Oricum, prietenul meu, cărturarul român din Bremen, n-a mai fost iarna aceasta să gândească şi să se relaxeze la Bangkok. A preferat Bucureştiul şi chiar şi-a prelungit aici sejurul. Atenţie: a luat decizia înainte de a fi apărut clasamentul de mai sus.

Pagini de istorie bucureşteană: *Hotel SPLENDID PARC*

Ion GRIGORESCU,
hotelier

Vom încerca să facem o prezentare a unui hotel, poate mai puţin celebru, din peisajul bucureştean al perioadei interbelice. Aceasta nu pentru că nu s-a remarcat printr-un confort deosebit sau o localizare centrală. Ba din contră! Numai că acest imobil, situat pe strada Ştirbei Vodă nr. 4, a avut o perioadă de funcţionare de numai câţiva ani. Şi de la început trebuie spus că Hotelul *Splendid Parc* nu trebuie confundat cu Hotelul *Splendid*, aflat în imediata apropiere, pe Calea Victoriei.

Hotel *Splendid Parc* era o frumoasă clădire construită în anul 1935, compusă din două aripi cu şapte nivele şi un restaurant. Aparţinea lui Ion Stănescu. Acesta era un oltean, stăpân al mai multor moşii din ţară, ce va deveni mai târziu proprietar al mai multor hoteluri din Bucureşti, printre care Hotel *Royal* devenit Hotel *Stănescu* şi Hotel *Splendid,* mai sus amintit. Fiind proprietar al Hotelului *Splendid*, care avea deja o firmă, noului imobil, deschis în apropiere, i-a spus *Splendid Parc*. Este vorba de acelaşi local ce a purtat, în epoca postbelică, numele de *Negoiu.* Denumirea a fost inspirată de dotarea hotelului, care avea o terasă suspendată, cu 200 locuri, pentru sezonul estival. Era o adevărată grădină a "Semiramidei". Hotelul, care dispunea de un hol mare, somptuos, era frecventat mai ales de oameni de afaceri, politicieni, dar şi de ziarişti, scriitori, artişti. Hotelul era considerat unul luxos, cu confort ultramodern, şi dispunea de 140 de apartamente. Clientela hotelului, se înţelege, era peste medie…!

Dar mai presus de toate noua unitate hotelieră trezise mult interes în rândul gurmanzilor şi al amatorilor de vinuri bune, pentru că hotelierul Stănescu era un om de meserie – un bun manager, cum s-ar spune astăzi – şi a investit mult atât în hotel cât şi în restaurant şi bucătărie. A construit o pivniţă, destinată păstrării şi învechirii soiurilor de vin din podgoriile româneşti, după modelul francez.

Veneau aici, profitând de o bucătărie excepţională: George Brătianu, C. Argetoianu, C. Stere, dar nu numai în zilele de vară, la acea splendidă terasă, ci în tot decursul anului, pentru că, după cum am mai amintit, hotelul dispunea de un restaurant de clasă, luminat, cu ferestre mari şi pereţii acoperiţi cu oglinzi.

Hotelul a fost avariat de cutremurul din 1940, iar restaurantul nici nu a mai funcţionat. Totuşi, a continuat să funcţioneze – fiind menţionat într-un ghid turistic din anul 1941 – probabil în condiţii nu tocmai potrivite.

Imobilul este avariat din nou în urma bombardamentelor anglo-americane din aprilie '44, dar şi de aviaţia germană, în august '44.

În documentarea noastră ne-am folosit de mărturiile unor hotelieri ai vremii dar şi de consultarea ghidurilor turistice.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureştii în istoria albanezilor

Gelcu MAKSUTOVICI,
istoric

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, București – capitala României, prin poziția sa politică şi geografică – a devenit principalul centru de susținere al Mişcării de Eliberare Națională a Popoarelor din Balcani – beneficiare fiind Grecia, Bulgaria, Serbia dar în mod deosebit Albania prin faptul că aici a fost tipărit (în 1844) primul abecedar al limbii albaneze, Elena Ghica (Dora d'Istria) le-a scris istoria *Gli Albanesi in Rumenia* tipărită la Firenze în 1873 (tradusă de Bartolomeo Cecchetti şi în limba franceză), iar Mişcarea de Renaştere Națională (Rilindja Kombetare Shqiptare) se va dezvolta în bună parte după anul 1878, prin Liga Albaneză de la Prizren (oraş astăzi în Kosovo) care a format şi primul Guvern național, lichidat de intervenția armatelor Imperiului Otoman. După acest eveniment mulți renascentişti şi-au găsit adăpost în România, formând în 1880 prima societate culturală a albanezilor, reorganizată în anul 1884 în Societatea *Drita* (Lumina) de sub conducerea lui N.N.Nacio, prieten apropiat al Regelui Carol I şi cărturarului V.A.Urechea, unul dintre susținătorii cei mai apreciați în activitatea de emancipare şi independența albanezilor. Tot la București cu sprijinul Comunității Albaneze, ilustrul cărturar Naim Frasheri va tipări în 1892 *Istoria lui Skanderbeg* difuzată în întreaga diaspora albaneză. Şi tot în România aveau să apară publicații albaneze de prestigiu precum ziarele *Drita* (Lumina) la Brăila, *Shqiperia e Re* (Albania Nouă) la Constanța, *Kosova*, *Shkendia* (Scânteia), *Ushetime* (Ecoul) la București, numeroase lucrări privind istoria albanezilor şi lupta lor seculară pentru păstrarea limbii şi ființei naționale. Un moment important în drumul spre cucerirea Independenței de stat a Albaniei l-a constituit Congresul Pan Albanez din Bucureşti 1905, sub preşedinția prințului Albert Ghica, unul dintre pretendenții la tronul viitorului stat Albania. Dar momentul cel mai important s-a petrecut la începutul lunii noiembrie 1912, când, patriotul Ismail Kemali, însoțit de scriitorul Luigji Guraquki, vin de la Constantinopol, prin portul Constanța, fiind primiți de o delegație de albanezi din Dobrogea în frunte cu doctor Ibrahim Themo din Medgidia, şi împreună se îndreaptă spre București, descind în saloanele Hotelului Continental de pe Calea Victoriei, unde s-a desfăşurat istorica adunare a albanezilor, în care s-a hotărât proclamarea Independenței de stat a Albaniei. Astăzi, la intrarea în holul hotelui se află o placă de marmură care consemnează această întâlnire. O importantă delegație pleacă apoi în Albania prin pasul Predeal, ajung la Trieste şi de aici cu vaporul pe Marea Adriatică la Vlora, unde la 28 noiembrie 1912, ridică steagul Independenței de stat a Albaniei, sub aceeaşi emblematică a vulturului bicefal negru pe fond roşu sub care Gjergji Kastrioti Skanderbeg declarase Independența Albaniei la 28 noiembrie 1443 în cetatea Kruja. Demn de semnalat este şi faptul că „Imnul Național al Albaniei" a fost adoptat pe textul elaborat în România de poetul Asdreni (Aleksandar Stavri Drenova), albanez din Bucureşti, şi pe muzica lui Ciprian Porumbescu de la cântecul „Pe-al nostru steag e scris unire", păstrat de albanezi nealterat până în zilele noastre.

Rolul României, îndeosebi al Regelui Carol I, a fost definitoriu pentru recunoaşterea internațională a noului stat balcanic, de la Bucureşti plecând ca reprezentant al României în noua capitală a Albaniei, pe atunci oraşul Durres de pe coasta Mării Adriatice, diplomatul de carieră Mihail Burghele însoțit de ataşații A. Ranete şi M. Sturza, pe tronul Albaniei urcând prințul Wilhelm de Wied, nepotul Reginei Elisabeta a României. Un fapt mai puțin cunoscut, este cel referitor la locul de veci al primului rege al Albaniei, care,se află în interiorul Bisericii Lutherane din Bucureşti iar Comunitatea ortodoxă albaneză din Bucureşti a primit din partea Mitropoliei Ungro-Valahiei, spre folosință Biserica „Sf.Nicolae"de pe strada Academiei, unde anual s-au ținut te-deumuri pentru Independența Albaniei, chiar şi în anii celui de al doilea război mondial când Albania se afla sub ocupația Italiei fasciste, ultima slujbă fiind oficiată de un sobor de preoți în frunte cu Prea Sfințitul Calinic Argeşeanul, în anul 2000, sub egida Uniunii Culturale a Albanezilor din România.

Albanezii de pretutindeni au rămas recunoscători marelui savant Nicolae Iorga care, în prima expunere la noul Institutul de Studii sud-est Europene de la Bucureşti a vorbit despre vechimea albanezilor în Balcani şi istoria lor, (prelegerea fiind tipărită în 1919 în limba franceză), folosită de delegația Albaniei la Conferința de Pace de la Paris ca argument în susținerea drepturilor la Independență şi suveranitate națională, după încheierea primului război mondial.

În perioada interbelică vin şi se aşează definitiv pe pământ românesc, un nou val de emigranți albanezi, cu deosebire cei din ținuturile aflate în componența Serbiei care ducea o politică de deznaționalizare şi sârbizare, chiar de slavizare a numelor de familie. De data aceasta aşezându-se în teritoriile Transilvane şi Basarabene reunite cu România în anul 1918, cele mai puternice grupuri fiind astfel la Bucureşti, Constanța, Ploieşti, Cluj, Craiova, în sudul Basarabiei, care se vor integra definitiv ca cetățeni ai României. Tradițiile Comunității au fost în parte păstrate, deşi legăturile cu teritoriile locuite de albanezi în Balcani aveau să fie întrerupte în anii celui de al doilea război mondial şi reluate începând cu anii 1946-1948, în special prin venirea multor albanezi şi aromâni din Albania la studii în țara noastră. Scriitorul Victor Eftimiu, la fel ca şi Elena Ghica, vor cuprinde în operele lor multe referiri asupra istoriei şi tradițiilor albaneze, relevând continuitatea lor ca urmaşi ai vechilor illiri în regiunea Balcanilor, supraviețuitori ai tuturor stăpânirilor străine de la Imperiul roman, la cel bizantin, sârb sau otoman. Sunt relevate raporturile de continuitate cu geto-dacii şi Țările Române, legături multiseculare şi de bună conviețuire, mai ales cu românii de la sud de Dunăre. Victor Eftimiu sublinia în prefața cărții de folclor albanez „Cetatea Rozafat" tipărită la editura Minerva, București 1974, că: „Renumiți albanologi demonstrează ca verosimilă originea pelasgică a poporului

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

care are legături cu anticii macedoneni, traci, illiri şi daci... Originea albanezilor care locuiesc azi în regiunea corespunzătoare unei mari părți din Iliria şi Epirul celor antici... atestată de documente, continuând că... Albania a fost redusă la un vechi stadiu de cultură şi civilizație (*prin ocupațiile străine n.n.*) ce nu se poate reface decât din fondul național moştenit de la traco-iliri (p.VII)" Am aminti că sub împăratul Traian, după cucerirea Daciei de către romani, au fost aduşi ca muncitori la exploatarea minelor de aur din munții Apuseni lucrători din rândurile illirilor piruşti şi Dardania (actuala regiune Kosovo), unii vor rămâne aici şi după retragerea romanilor.

Am făcut această scurtă incursiune, pentru a releva continuitatea de relații dintre aceste popoare din cele mai vechi timpuri până în prezent, rolul jucat de români în istoria Albaniei, în special din vremea legăturilor de alianță dintre Iancu de Hunedoara şi Skanderbeg care preconizase o mare bătălie de revanşă a creştinătății pentru înfrângerea de la Kossovopolje din 1389, pentru a elimina armatele Imperiului Otoman din Balcani. Această bătălie urma să se desfăşoare în 1448 în acelaşi loc, acțiune eşuată din cauza despotului sârb Gheorghe Brancovici care l-a împiedicat pe Skanderbeg să facă joncțiunea cu armata condusă de Iancu de Hunedoara, acesta din urmă fiind făcut prizonier de către despotul sârb, nemaireuşind ulterior să mai reunească armatele creştinătății într-o alianță antiotomană, ci doar să aibă o victorie la Belgrad în 1456,unde va şi muri de boală sub zidurile cetății, Europa pierzând în acest fel pe unul dintre cei mai destoinici apărători militari ai ei. Aceeaşi Europă, unită astăzi sub noi auspicii de colaborare a tuturor națiunilor, sub egida Alianței Nord-Atlantice, încearcă să aibă un rol decisiv pentru soarta statelor din Balcani. La *Summitul* de la Bucureşti, din 2-4 aprilie 2008, cu participarea la nivel de şefi de stat ai multor state, inclusiv ai Rusiei şi Statelor Unite ale Americii,s-au luat noi decizii pentru ca regiunea Balcanilor să intre în secolul XXI într-o altă eră – a păcii şi conlucrării, respectului reciproc în afirmarea identității fiecăruia, a egalității de şanse şi drepturi. Admiterea în NATO a Albaniei, Croației, Macedoniei în perspectivă şi a altor țări, va înscrie o nouă pagină în zbuciumata istorie europeană.

Albania face noi paşi în relațiile ei cu Europa, formând un arc peste timp, între 1443, 1912, 2008 şi 2012, în ceea ce priveşte raporturile cu România, de la Skanderbeg şi voievozii români ai secolului XV la raporturile actuale dintre România şi Albania. Dardania, din vremea illirilor, locuită permanent, dar trecută prin diferite stăpâniri a imperiilor roman, bizantin, otoman şi sârb, îşi va găsi cu certitudine în scurt timp o rezolvare rezonabilă, fără a aduce prejudicii prieteniei tradiționale dintre români şi albanezi, legați de milenii prin raporturi frățeşti pe multiple planuri cu atât mai mult în Europa de azi.

Albania, aflată la sărbătorirea Centenarului Independenței sale ca stat național, de sine stătător în toate privințele, nu va uita niciodată bunele relații cu poporul roman, care s-a dovedit a fi ocrotitorul unei puternici Comunități Albaneze, din păcate într-o situație precară din punct de vedere al continuității în ultimele decenii.

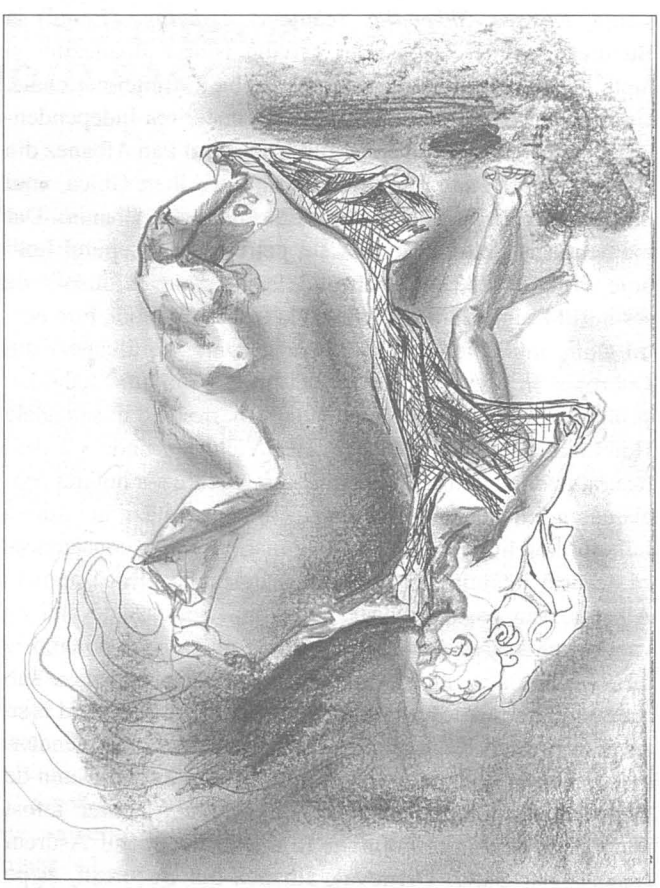

Viziuni plastice de Adina Romanescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

PATRIMONIU

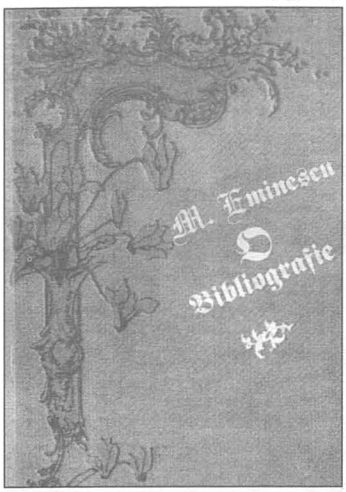

Ion C. Rogojanu, *Mihai Eminescu – Bibliografie*. Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu", Botoşani. Fondul documentar Eminescu, Editura Geea, Botoşani, 1995, 94 p. cu ilustr.

Solicităm Consiliului Municipal Botoşani următoarele: acceptul donației Ion C. Rogojanu, care să constituie Fondul de bază pentru înființarea în municipiul Botoşani a unei Biblioteci Eminescu, ca filială a Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu", Botoşani. Aceasta ar fi o bibliotecă eminesciană, specializată, unică în România, cuprinzând toate edițiile operei tipărite în România (inclusiv cele 11 ediții îngrijite de Titu Maiorescu, dintre care academicianul Perpessicius nu a văzut decât 7...) ***(Director Marinela Rață)***

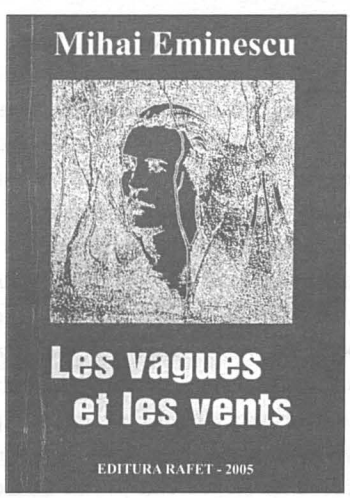

Mihai EMINESCU, *Les vagues et le vent.* Sélection de poèmes, avant-propos, notes et traduction par Paula Romanescu, Editura RAFET, Râmnicu Sărat, 2005, 160 p. cu ilustr. de Alina Romanescu

- Pourquoi trembles-tu, forêt? / Sans nulle pluie, sans nul vent, / A la terre tes branches traînant? / - Oui, je tremble, pourquoi pas? / Car mon temps s'envole, s'en va / La nuit croît, le jour decroît / Mon feuillage est sous tes pas... (Pourquoi trembles-tu, forêt? / Ce te legeni?)

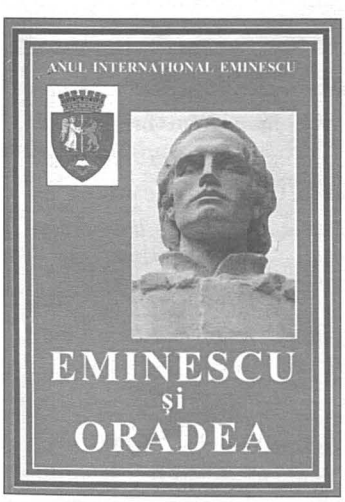

Constantin MĂLINAŞ, *Eminescu şi Oradea. Şapte poeme trimise la Oradea, în 1883, de Mihai Eminescu*. Ediție şi studii de Constantin Mălinaş, Biblioteca Județeană „Gheorghe Şincai", Oradea, 2000, 64 p. cu ilustr.

Într-o vreme când cărturărimea Ardealului se înfăşura în iluzia unei mândrii locale, sau credea încă în iluzia atavică a milosteniei de la Viena [...] bătrânul Vulcan bătea drumul Bucureştilor. Pe la Academie, pe culoarele Teatrului Național, pe la diverse serbări se ivea silueta lui de stejar falnic cu obrazul rumen [...] El nu se întorcea numai încărcat de bucăți literare, care apăreau pe rând în gazeta lui, dar venea acasă hipnotizat de îndemnuri noi. ***(Octavian Goga)***

Rubrică realizată cu sprijinul colecționarilor

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Firiţă CARP şi obsesiile prozei militare: *de la „Asfinţit în zori", la „Văpaia"*

„Iscodesc cu înverşunare oameni şi locuri, nebănuite unghere şi neştiute destine, cu sentimentul că există ceva nemaiîntâlnit. Caut scânteia cu care să aprind *văpaia* producătoare de jar din care să-mi hrănesc nenumăratele herghelii de vise..." Iată o mărtusire prin care Firiţă Carp *(în medalion)* încearcă să-şi susţină demersul epic, întreprins pe parcursul a mai bine de două decenii, de la debutul din 1986 şi până astăzi. Creator constant, egal cu sine şi consecvent ideatic, Firiţă Carp este, pe plan mai larg, autorul „unei singure cărţi", reluată şi cizelată periodic, *o carte a vieţii*, unde destinul individual se împleteşte cu cel colectiv, o carte în care iubirea şi profesia – ordinea este aleatorie – întregesc portretul ideal al locului, adesea un alter ego al naratorului.

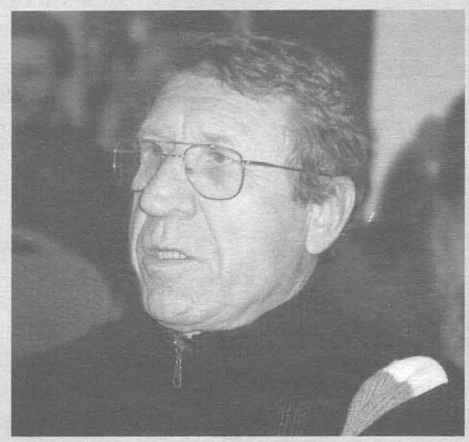

Sâmburele epic şi ideatic al cărţilor sale, şapte romane, două volume de versuri şi multe altele, colective, de publicistică şi eseistică – este înscris, in nuce, în culegerea „Asfinţit în zori" (Ed. Militară, 1989), o dovadă peremptorie a aderenţei la un anumit tipar şi program epic. Militar aflat la început de carieră, *caporalul* Finel Cânipeanu oscilează între *iubirea de ţară*, majoră şi necondiţionată, ce îl obligă să participe la marile construcţii economice ale epocii trecute, p*asiunea secretă pentru literatură* şi *dragostea pură* pentru Liana, personaj deopotrivă concret şi virtual. Trăirile interioare ale lui Finel se suprapun cu evenimentele sociale, concrete, reverberând adânc şi grav în mintea sa netulburată. Trimis să lucreze pe un şantier al economiei naţionale, Finel trece printr-o serie de experienţe care îl întrupează şi în acelaşi timp îl determină să se expună literar. Este, într-un anume fel, *scânteia* ce va provoca *văpaia* ce l-a însufleţit de-a lungul întregii sale cariere literare pe Firiţă Carp. Scriitor cu certă vocaţie lirică, alternând scenele epice cu dezinvolte metafore în stil oniric, autorul se dovedeşte un subtil colorist: „soarele se despuiase abia vizibil de linia orizontului. Mai mult înota prin pâcla unor zori zdrenţuroşi şi leneşi, purtând cu sine o pânză roşiatică, fragilă, muiată parcă într-o acuarelă decolorată..."

Acelaşi motiv artistic stă la baza romanului *Văpaia* (2008), construcţie masivă, ce îngemănează multe din obsesiile creatoare anterioare ale autorului. Două sunt temele fundamentale ale romanului – *iubirea*, mereu proaspătă şi dezinvoltă şi *devenirea profesională*, constantă a caracterului personajului central, ofiţerul Ştefan Moldoveanu, un Fînel Cânipeanu la vârsta maturităţii. Reîntâlnirea cu personajul feminin Greta, prezent şi în *Legătura de dragoste* (1994), îi oferă lui Firiţă Carp posibilitatea unor explorări suplimentare în universul mereu inedit al fiinţei umane: „Aş vrea să punem împreună ceva fericire la păstrare", „Carpe diem", „Fănele, aş fi de acord cu tine, dacă am putea conserva fericirea..."

Aşadar, *carpe diem*, îndemn latin, tradus ad-hoc prin sintagma *conservă de fericire*, pare să fie motorul secret al evoluţiei personajelor, ce trec de la o stare la alta, de la o vârstă pură, spre compromisurile maturităţii. Scriitorul are capacitatea de a crea pe planuri ample, de a păstra, în ciuda unei construcţii epice *fragile*, interesul cititorului, adăugând adesea propriile gânduri şi obsesii. Fără a intra în substanţa epică a romanului, vom constata că, în esenţă, *Văpaia* rămâne o carte cu cel mai mare impact, public, Firiţă Carp fiind un scriitor preţuit tocmai pentru sensibilitatea lirică.

Pornit pe căi neconvenţionale, *în căutarea fericirii*, Firiţă Carp o descoperă, paradoxal, în literatură, domeniu deloc în contradicţie cu destinul său de militar perpetuu. *(M.N.)*

Firiţă Carp chiar este o voce. Una distinctă, discretă, diafană. Poetul cu acelaşi nume, care încearcă un nou start, după atâta chibzuinţă şi tăcere, este la fel de discret şi distinct, un matur al frazei şi metaforei, un căutător de sensuri şi sentimente în lumea atât de diversă şi tainică a cuvintelor.

Cred că merită toată atenţia şi că poemele sale, învechite după metoda oenologilor şi oferite în cupe de cristal alături de producte din recoltele recente de metafore, trebuie degustate cu răbdare şi curiozitate. Lectura alcătuirilor lirice ale editorului, ce-şi permite o recreaţie cărturărească a sa şi numai a sa, este răsplătită din plin. Poemele lui Firiţă Carp reuşesc să facă lumea grăbită şi trepidantă în care trăim, mai liniştită şi accesibilă, mai frumoasă şi mai a noastră...

Ion Dodu Bălan

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biobibliografie

Originar din localitatea Drăguşeni, judeţul Galaţi, scriitorul Firiţă Carp (n. 8 aprilie 1952) a absolvit Liceul „Vasile Alecsandri", din Galaţi, apoi cursurile Şcolii de Ofiţeri de la Sibiu, specialitatea grăniceri (1974). Debutează, la începutul anilor '70 în publicaţia Grănicerul, practicând, la început, genul scurt – eseul şi reportajul literar. Subiectele predilecte erau, evident, de inspiraţie cazonă, investigând relaţia *militarului cu comunitatea*, două componente ale aceluiaşi segment social, comun. După un scurt stagiu la unitate – între 1974-1976 este comandant de grăniceri pe Dunăre – este admis la Facultatea de Jurnalism, iar din 1980 devine redactor în presa militară, ulterior redactor principal la Editura Militară, instituţie de unde trece în rezervă în 1999.

În prezent, practică scrisul profesionist şi conduce Editura Detectiv şi, sporadic, publicaţiile *Securitatea Privată* (din 2004, până în prezent), *Detectiv Magazin* (1999-2000) şi *Lumea Detectivilor* (2000-2003). Participă la târguri şi saloane de carte locale şi naţionale şi organizează manifestări cu conţinut ştiinţific, urmate de publicarea unor volume colective de comunicări (*Rolul comunicării în securitatea privată*, 2005, *Securitatea privată – O provocare europeană*, 2006, *Protecţia mediului – sănătatea noastră*, 2007, *Cultură şi toleranţă*, 2007 etc.)

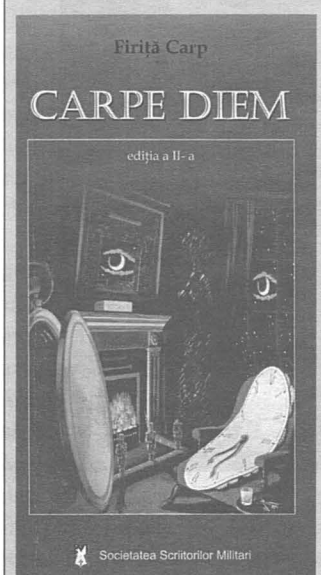

Debutează editorial în 1986, cu o culegere de proze scurte (*Dincolo de noi*), apoi, până în 1990 revine asupra temei (*Asfinţit în zori*, 1989), inclusiv participarea la volumele colective de publicistică *Oricât am scrie* şi *Întâmplări din zilele Revoluţiei* (1990), toate apărute la Editura Militară.

Dacă începutul prozei sale se plasează în zona convenţionalului – eroul epic este, generic vorbind, *ostaşul*, aflat la vârsta cutezanţei, energiilor şi generozităţii, suprapus colectivităţii, modul suprauman ce modelează şi călеşte natura individuală odată cu romanul *Ce mult te iubesc* (1992), titlu ce aminteşte izbitor de o celebră creaţie a lui Zaharia Stancu, personajele cărţilor lui Firiţă Carp se individualizează, iar acţiunea capătă concreteţe.

Venit din aceeaşi zonă ideatică, la fel ca şi alţi scriitori militari, Ion Aramă, Mihai Răşică, Ion Lotreanu, Aurel Mihale ş.a., Firiţă Carp se îndreaptă spre un tip de proză ivită dintr-o realitate concretă, trăită personal la cote maxime. Fără excepţie, romanele publicate în anii '90 – *Ce mult te iubesc* (1992), *Legătura de dragoste* (1994) şi *Cel mai aproape de fericire* (1997), au ca numitor comun experienţa de ofiţer pe graniţă, interpretată în grilă prozo-poetică. Personajul cvasi-prezent este *locotenentul* Ştefan Moldoveanu, un alter-ego al naratorului (la fel ca şi sergentul Finel Cânipeanu din *Asfinţit în zori*) aflat nu doar la ceasul unor confruntări profesionale „primejdioase", cât şi la cel al trezirii conştiinţei bărbăteşti. Detaşat la o unitate aflată în atenţia contrabandiştilor cu metale rare – numită convenţional Pescari – tânărul ofiţer îşi depăşeşte propriile îndoieli, reuşind să triumfe deopotrivă în plan personal, cât şi sentimental.

Cel mai recent roman publicat (*Văpaia*, 2008) este o sinteză a prozelor anterioare, reluând atât majoritatea personajelor, cât şi cadrul general de derulare. Scris la persoana I, romanul redă experienţele de viaţă ale *căpitanului* Ştefan Moldoveanu, pendulând între întâmplările curente de la Pescari, şi o deplasare inedită în Sicilia, prilej de a lărgi inclusiv aria sentimentală. Eroinei feminine, Greta, întruchipare a erotismului cotidian, i se adaugă Giulia, o italiancă temperamentală, alături de care explorează „limbajul universal al dragostei".

Autor tenace şi previzibil, Firiţă Carp îmbracă proza comună într-o mantie strălucitoare de reflecţii sentimental-filosofice, rezultatul fiind o construcţie epică agreabilă, bine temperată, menită să menţină atenţia cititorului la cote înalte. Este ceea ce observa, încă din 1993, cunoscutul comentator al publicaţiilor militare, Constantin Tatu, într-un studiu despre „*Grănicerii în literatură*".

Firiţă Carp s-a exersat şi în vers, publicând, în 2002, volumul *Carpe diem* şi fiind inclus în antologia bilingvă „*Sentiment latin/ Sentimento latino*", editată de Societatea Scriitorilor Militari în 2004.

Întrebare

Zici că nu sunt original:
Ţi s-a mai spus că glasul tău
Are clinchetul suav care
Se ascultă cu inima,
Că ochii tăi au lumina
Care nutreşte fulguirea fericirii,
Că părul tău adie anume
Pentru a-mi răcori sufletul?
Dar ce-ai zice dacă ai afla
Că sufletul tău se joacă
Cu liniştea sufletului meu?!

Carpe Diem

Mâine e o altă zi,
E speranţă şi-amânare,
Mâine, cine poate şti,
Dac-o fi sau n-o fi soare.

Mâine-i poate niciodată,
Despre azi şi ieri doar ştim,
Mâine-i ziua aşteptată
O trăim sau n-o trăim?!

Mâine, ca şi azi, or fi,
Bucurii, dar şi necazuri.
Pentru a nu ne păcăli
Hai, să nu mai facem nazuri!

Mâine e o altă zi,
Despre azi şi ieri doar ştim
Pentru a nu ne păcăli,
Dragă, hai să ne iubim!

Iubire infinită

Eu ştiu să cânt pe multe voci
Un cânt din dragoste născut,
Şi ştiu să vă iubesc pe toţi,
Pentru iubire sunt făcut.

Eu ştiu s-ascult ce-mi cântă viaţa
În mulţi-puţinii ani ai mei
Şi ştiu să-ntâmpin dimineaţa
Şi să zâmbesc de dragul ei.

Eu ştiu să cânt şi să ascult
În lumea asta minunată
Unde iubirea-i de demult
Şi nu sfârşeşte niciodată.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Asistenţii bibliotecari ca discipoli situaţi în context: *Cum pot ei învăţa mai eficient (III)*

Teresa TO,
Universitatea oraşului Hong Kong

Sporirea profesionalismului

În noua eră electronică când colecţia tipărită nu mai este centrul de importanţă, bibliotecile ar trebui transformate din tradiţionala entitate funcţională orientată spre colecţie spre o interfaţă orientată către oameni şi acces (la informaţie şi formare culturală). Multe ţeluri organizaţionale ale bibliotecilor sunt de a furniza servicii profesionale de bună calitate care corespund necesităţilor de informaţie şi aşteptărilor clienţilor, însă structura este adeseori contradictorie în raport cu acest scop. Bibliotecile consistă adesea dintr-un personal non-profesionist mai numeros decât cel profesionist.

Profesionalismul este o chestiune importantă. Din nefericire în anii recenţi, unele biblioteci academice din Hong Kong, pentru a-şi salva adică economisi din bugetul lor, angajau profesionişti instruiţi în munca de bibliotecă şi le ofereau totuşi lor titluri non-profesionale, funcţionăreşti (birocratice ori administrative) precum cel de Funcţionari Executivi ori Coordonatori de Proiect. Această măsură a decăzut profesia ca statut. Ea nu doar conduce la un declin în condiţiile de muncă ale angajaţilor, dar de asemenea crează o imagine foarte slabă a profesiei după cum îi induce în eroare pe cei din afară (outsiders) să gândească că funcţia sau slujba unui bibliotecar poate fi efectuată de un membru obişnuit al personalului de sprijin administrativ.

Desigur nu este uşor să pregăteşti personalul neprofesionist să devină profesionişti dar biblioteca poate ţinti să îi urce ierarhic pe AB la nivelul paraprofesional prin instruire formală şi informală. Cu un personal mai calificat lucrând în linia întâi, este mai probabil să se înalţe simţul de conştiinciozitate de serviciu în cadrul personalului şi să se îmbunătăţească calitatea serviciului. Ca bibliotecă universitară de vârf, biblioteca poate participa în a face lobby pentru educaţia formală pentru AB astfel încât ei pot avea o şansă mai bună pentru dezvoltarea şi avansarea carierei.

Pe termen lung, biblioteca poate recruta AB cu calificări mai înalte. Mulţi supervizori care sunt mai preocupaţi de rata de circulaţie (turnover rate) tind să recruteze personal care poate numai satisface cerinţa minimă pentru poziţia de AB, care este cea de absolvent de liceu. Oricum, în privinţa faptului că mulţi AB lucrând în bibliotecile universităţii au nevoie să-i servească în mod direct pe învăţaţii care predau ai universităţii, cunoaşterea sau cultura lor generală şi acreditările lor academice sunt importante.

O altă recomandare este cea de a spori specializarea orientată pe subiect în rândul personalului. Acest fapt este similar celui de a atribui unei echipe de personal să lucreze într-o ramură a bibliotecii specializate pe un anumit domeniu. A preda Fizica, de exemplu, cere diferite abilităţi de informare şi resurse (bibliografice, tehnice, etc.) decât faptul de a

Thomas Jefferson Building – Holul de onoare

preda Franceza. Va fi benefic dacă biblioteca poate furniza servicii orientate pe subiect. Membrii personalului bibliotecii vor primi bine această schimbare deoarece le permite să-şi dezvolte abilităţi mai specifice şi să devină mai strâns legaţi în procesul de învăţare şi predare.

Viziunea comună. Sprijinul poate fi furnizat pentru a ajuta membrii organizaţiei la toate nivelurile spre a vedea „cum viziunea se leagă de munca lor şi cum ei pot să se mişte spre ea" (Pieters şi Young, 2000). Personalul are nevoie de o viziune simplă, uşor de urmat şi de voinţă comună. În afară de un înţeles uşor de priceput, membrii personalului au de asemenea nevoie de o viziune care este generată de un interes de colaborare; unul pe care ei sunt fericiţi ca să-l împărtăşească. Aceasta este deoarece, conform Teoriei Învăţării Adulte, oamenii învaţă cel mai bine atunci când ei se străduiesc să îndeplinească lucrurile care contează pentru ei. Dacă viziunea este ceva legat de personal, este mai probabil pentru ei ca să identifice obiectivul comun.

Un bun exemplu este de găsit în studiul lui Pieters şi Young (2000), despre o companie de servicii pentru clienţi care are o viziune comună despre „interesele/preferinţele clientului de nivel înalt". Viziunea este simplă, suficient de clară şi relevantă pentru posturile întregului personal (deci ale tuturor angajaţilor). Prin urmare nu e dificil pentru membrii personalului să împărtăşească şi să identifice scopurile de care ei au nevoie şi atitudinile necesare-adică, să lucreze mai

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mult pentru a-şi face clienţii să se simtă preţuiţi (p. 109). Poate o atitudine similară să fie adoptată sub studiu în bibliotecă? Poate biblioteca pur şi simplu „să ţintească să devină o organizaţie de învăţătură?" De vreme ce personalul va beneficia atunci când ei învaţă împreună cu organizaţia, această viziune va fi mai atractivă decât „a fi cea mai bună bibliotecă din regiune" sau „a fi biblioteca top X din lume".

Aspecte culturale

De ce unii din personal devin neinteresaţi ca să înveţe? De ce nu mai sunt Învăţăceii Flexibili interesaţi de serviciul lor? Cum pot fi ei motivaţi?Aceste întrebări sunt corelate culturii organizaţiei şi modelolor mentale ale personalului.

Modele mentale. După cum Fullerton (2004) a descris, „modelele mentale" sunt presupuneri adânc înrădăcinate, generalizări, sau chiar figuri ori imagini care influenţează modul cum noi înţelegem lumea şi cum acţionăm. Senge (1991) spune, „aceste modele au efect asupra percepţiei noastre şi a comportamentului, şi au puterea de a ne mişca înainte sau de a ne trage înapoi/ţine în loc" şi el sugerează ca liderii organizaţionali să găsească „ceea ce opreşte sau descurajează lumea să se exprime pe ei înşişi şi să se exprime în mod liber". Principiul său de management este „nu forţa creşterea" ci „încearcă să găseşti şi să înlocuieşti factorii care o limitează".

Conducerea/managementul bibliotecilor ar trebui prin urmare să necesite să cunoască ceea ce îi opreşte pe oameni să se exprime pe ei înşişi şi ceea ce îi ajută pe ei să se exprime în mod mai liber. Pentru exemplu, este ceva care poate avea de-a face cu tradiţia chineză. S-a menţionat mai devreme că în cultura chineză, nu este un fapt comun ca personalul să dea glas în mod deschis nevoilor şi nemulţumirilor lor. Mulţi chinezi sunt conştienţi de importanţa rangului şi cred că dacă ei îşi exprimă nemulţumirea, ei provoacă (sfidează de fapt) autoritatea. Yin (2003) atunci când a fost intervievat de Reţeaua social profesională de valoare a Chinei a explicat de asemenea cultura chineză a aserţiunii „dacă nu te implică, nu este treaba ta". În acest caz, supervizorii cu mintea deschisă sunt solicitaţi să încurajeze un feed back (răspuns sau reacţie la stimul) al personalului şi să creeze mai multe canale informale precum activităţi sociale pentru a culege comentarii şi sugestii.

Gândirea sistemelor

„Gândirea sistemelor" a lui Senge ca disciplină este un cadru conceptual. El furnizează căi de înţelegere pentru a pricepe chestiuni practice de afaceri (business). „Gândirea sistemelor" integrează toate celelalte discipline. Pentru a dezvolta mai departe simţul pentru gândirea sistemelor, unele referinţe bune pot fi găsite în literatură. Precum sunt „echipele de cercetare" ale lui Martin (1999) şi „întâlnirile de sensibilizare" (sensing meetings) ale lui Pieter şi Young (2000). Ei demonstrează cum grupurile mai mici de personal pot fi utile. În mod similar, biblioteca poate stabili un grup de cercetare/lucru care constă în profesionişti din linia întâi sau manageri de linie inter-departamentali. Deoarece ei lucrează la nivel fundamental (de bază), ei ar trebui să înţeleagă mai bine care sunt nevoile majorităţii. Aceşti membri pot privi/se pot uita la organizaţie ca la o structură unificată şi discută şi identifică domeniile unde majoritatea personalului ar primi bine schimbări şi ar genera noi idei asupra a ce şi cum schimbările pot fi executate aliniindu-ne cu scopurile instituţionale.

Concluzii

În noua eră a informaţiei şi în lumea electronică a secolului al XXI-lea, bibliotecile se confruntă cu un mediu ambiant în schimbare fără precedent. Pentru ca o organizaţie să fie capabilă să supravieţuiască într-un mediu înconjurător aflat într-o continuă schimbare, ea are nevoie de un element de instruire care o va face capabilă să se adapteze la orice rapidă rată de schimbare. AB sunt resursele cheie ale bibliotecii. Este semnificativ pentru ei să înveţe şi să se dezvolte deoarece ei joacă un rol crucial în bibliotecă. Dyckman (1992) cu mai mult de un deceniu în urmă a pretins că „AB sunt deja o componentă crucială a bibliotecilor. Orişicum, ei sunt adeseori neglijaţi ori trecuţi cu vederea, sub-salarizaţi, şi neapreciaţi, iar o aprovizionare constantă de înlocuitori este considerată asigurată"(p. 77). În Hong Kong, situaţia pare să nu fie atât de extremă, fiindcă responsabilitatea unor bibliotecari profesionişti a fost transferată către AB, iar instruirea şi dezvoltarea acestui grup de personal aliat (auxiliar) merită mai multă atenţie.

După cum este menţionat de Cihak şi Monroe (2003), eliberarea personalului de sprijin al bibliotecii este calea simplă de a creşte eficienţa globală, serviciul pentru clienţi şi satisfacţia clienţilor. Un personal emancipat va cauza îmbunătăţirea proceselor bibliotecii, ca serviciul de clienţi să expandeze, iar creşterea şi dezvoltarea individuală să ia avânt (p. 12). Oricum, este important de notat antrenarea para-profesioniştilor (Mozenter, Sanders şi Bellamy, 2003).

De fapt, antrenamentul para-profesionist este necesar nu numai ca să înalţe cunoaşterea şi abilităţile de AB pentru a împărţi cantităţile crescute de muncă, dar şi să creeze un canal pentru antrenament ulterior şi să-l urce spre o mai bună perspectivă de carieră. După cum au susţinut Cihak şi Monroe (2003), „oricine vrea să lucreze într-o organizaţie care preţuieşte talentul individual. Liderii bibliotecii pot servi drept „cercetaşi de talente" combinând talentul individual sau puterea individului cu oportunităţile bibliotecii şi provocările care trebuiesc înfruntate" (p. 13).

Organizaţia de învăţare este proclamată a fi cea mai eficientă organizaţie care să se confrunte cu schimbările şi inovaţiile. Pentru a crea un sistem de instruire mai eficace, sustenabil şi orientat spre personal pentru a facilita dezvoltarea profesională a personalului bibliotecii, abordarea instruirii situaţionale este recomandată bibliotecii. Este esenţial pentru bibliotecă să facă cunoscut personalului foarte clare scopuri organizaţionale, să ia în consideraţie nevoile individuale de învăţare şi să utilizeze ambientul autentic pentru instruirea personalului.

Traducere de dr. Tudor IONESCU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Conferinţa Internaţională a Trainerilor Bibliotecari, Sinaia 2011

Marilena CHIRIŢĂ,
Biblioteca Metropolitană Bucureşti

În perioada 7-9 decembrie, la Sinaia, a avut loc ***Conferinţa Internaţională a Trainerilor Bibliotecari***. Evenimentul s-a remarcat, atât prin numărul mare al participanţilor (bibliotecari traineri din bibliotecile publice româneşti, colegi din programul Global Libraries din Polonia, Bulgaria, Ucraina, Lituania şi Botswana, traineri de la IREX şi Fundaţia EOS), cât şi, mai ales, prin calitatea programului şi metodelor propuse, evident, motiv de satisfacţie pentru organizatori, pentru cei care s-au implicat în mod deosebit: IREX România.

În discursul de deschidere a Conferinţei, Camelia Crişan, Training Manager la IREX a prezentat Raportul de activitate pentru anul 2011. La acest moment Biblionet în România poate afirma că şi-a respectat promisiunile faţă de finanţator. Ceea ce în urmă cu aproape trei ani părea o mare provocare, acum este realizare: 41 de centre de formare funcţionale, 95 de bibliotecari traineri şi aproape 1500 de bibliotecari locali formaţi în tehnologia informaţiei şi bazele serviciilor noi de bibliotecă.

Un prilej de cunoaştere reciprocă, de dezvoltare profesională şi de împărtăşire a bunelor practici, dar şi a problemelor pe care le-au întâmpinat, s-au dovedit a fi prezentările trainerilor din Polonia (http://www.biblioteki.org/en), Bulgaria (http://www.glbulgaria.bg/en/), Botswana (http://www.sesigo.org.bw/), Lituania şi Ucraina (http://www.bibliomist.org/en/).

În acelaşi context, al dorinţei de a împărtăşi din propria experienţă şi de a învăţa lucruri noi, au urmat 6 sesiuni de *Speed Training*[1] (*Marketing Educaţional* - Monica Cosac, Vâlcea; *Promovare prin web 2.0* - Eduard Fişcă, Argeş; *Povestirea digitală* - Maria Ciobanu, Vâlcea; *Accesarea fondurilor europene* - Mariana Angheluţă, Gorj; *Rolul energizerelor în trening* - Ovidiu Petre Ana, IREX; *Cum stimulăm interactivitatea în trening* - Nicu Scoruş, IREX) şi prezentările de învăţare interactivă: *Instrumente Google* - Monica Cosac, BJ Antim Ivireanul, Râmnicu Vâlcea; *Poveştile oraşului* - Diana Lacătuşu, BJ Christian Tell, Tg. Jiu; *Curs de bune maniere* - Dorina Litra şi Panait Ionela, BJ Dinicu Golescu, Piteşti; *Transformare prin training* - Marilena Chiriţă şi Florentina Dobrogeanu-Ipsilante, B Metropolitană Bucureşti; *Platforma gratuită e-learning* - Marius Stoica, BJ A.D. Xenopol, Arad; *Puterea subtitrării* - Cosmin Angheloni, IREX, Bucureşti; *Cum să îţi găseşti o carte de muncă* - Mia Dudescu, BJ Octavian Goga, Cluj; *IT pentru pompieri* - Maria Demble BJ I.S. Bădescu, Zalău; *Realizări şi perspective ale Centrului de Formare* - Camelia Dunaev şi Marian Druncea, BJ Panait Cerna, Tulcea; *Realizări şi perspective ale Centrului de Formare* - Angela Stan şi Iulia Irimia, BJ V. Voiculescu, Buzău; *Centrul de formare – 3 motive pentru a exista: învaţă, descoperă, împărtăşeşte!* - Margareta Tătăruş şi Nicoleta Oprişan, BJ Duiliu Zamfirescu, Focşani; *Realizări şi perspective ale Centrului de Formare* - Liliana Stamate şi Manuela Dinică, BJ Ioan N. Roman, Constanta; *Curs de prim ajutor* - Diana Ghiorghieş, BJ Gheorghe Asachi, Iaşi; *Bibliomarket* - Bogdan Ghiurco, BJ Gheorghe Asachi, Iaşi; *Dezvoltarea serviciilor de biblioteca* - Crina Ifrim, BJ Costache Sturdza, Bacău; *IT pentru bibliotecari* - Mihaela Mereuţă, BJ G.T. Kirileanu, Piatra Neamţ; *Cursuri de engleza pentru pici* - Magdalena Pătraşcu, BJ I. Minulescu, Slatina; *Facilitare comunitară: o şansa pentru comunitate* - Ramona Şinca IREX, Vâlcea.

A doua zi a conferinţei a fost destinată mult aşteptatului moment al prezentărilor realizate prin metoda Pecha-Kucha[2]. Astfel, în 20 de slide-uri şi doar 7 minute, colegii noştri şi-au prezentat cursurile proprii, rezultat al muncii în echipa regională: zona Centru - *DACIA - Dezvoltarea Abilităţilor de Comunicare Instituţională Aplicată*; zona Sud-Est - *IT pentru vârstnici*; zona Vest - *Primii paşi în carieră - Construirea imaginii on şi off-line*; zona Nord-Vest - *Metoda PRTSC - Ca să înţeleg mai uşor!*; zona Sud-Vest - *BIBLIOSCOP – Marketingul misiunii de bibliotecă*, iar în Nord-Est - *cursul IT pentru seniori.*

A urmat sesiunea de unconference[3] unde s-a participat grupat, conform interesului pentru temele propuse de bibliotecari: *Atitudine şi lucru în echipa în biblioteci*, *Web 2.0, Cum aducem publicul în biblioteca?, Ce se întâmplă după Biblionet cu munca formatorilor?, Antreprenoriat cultural, Finanţări private şi proiecte europene, Biblioterapie, Incluziune IT* şi altele.

La sfârşitul celor două zile de maximă încărcătură profesională, dar şi personală, toţi participanţii au fost de accord că este timpul să ne asiguram că vasta investiţie făcută în dimensiunea de formare va avea şanse pentru a se menţine. Pentru ca ideile de sustenabilitate să fie bine articulate s-a luat iniţiativa creării *Grupului de Lucru pe Training*. Activitatea celor 14 bibliotecari traineri din Grup (Anca Vasilescu – Sibiu, Ramona Mărginean – Alba, Eduard Fişcă – Argeş, Marlene Angheluţă – Gorj, Maria Demble – Sălaj, Paul Zoţ – Bihor, Crina Ifrim – Bacău, Mihaela Mereuţă – Neamţ, Marilena Chiriţă – Bucureşti, Loredana Stanciu – Prahova, Margareta Tătăruş – Vrancea, Liliana Stamate – Constanţa, Marius Stoica – Arad, Mariana Marian – Hunedoara) va implica, printre altele, şi input pentru creionarea modului în care se vor desfăşura activităţile viitoare în program pentru atingerea sustenabilităţii, realizarea unor materiale, broşuri, ghiduri, muncă voluntară, participarea la întâlniri de lucru, dezvoltarea profesională şi lărgirea competenţelor de management al proceselor de trening, însuşirea unor competenţe de consultanţă organizaţională, identificarea unor direcţii strategice, noi, de formare atât pentru bibliotecari, cât şi pentru publicul larg, alte activităţi semnificative pentru dezvoltarea trainerilor bibliotecari ca profesionişti ai reţelei de biblioteci publice din România.

Într-o atmosferă plină de satisfacţia lucrului bine făcut, toţi cei prezenţi şi-au luat rămas bun exprimându-şi totodată nerăbdarea de a participa şi la conferinţa din anul următor.

Note:
1. *http://trainersconference.files.wordpress.com/2011/11/descriere-speed-training.pdf*
2. *http://trainersconference.files.wordpress.com/2011/11/descriere-metoda-pecha-kucha.pdf*
3. *http://trainersconference.files.wordpress.com/2011/11/ghid-unconference-conferinta-nationala.pdf*

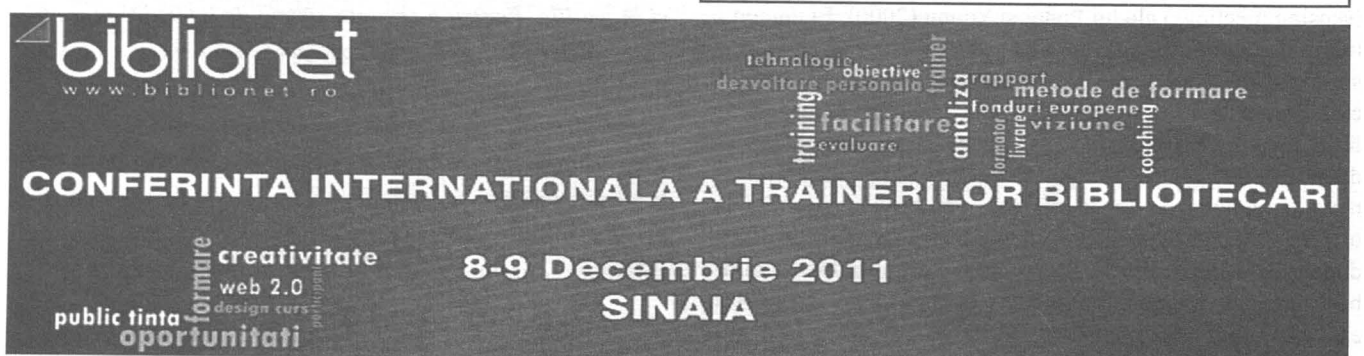

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Unirea Principatelor Române din 1859, aniversată la Chişinău

Dr. Ion CONSTANTIN,
istoric

În organizarea Asociaţiei Istoricilor din Republica Moldova, a Institutului de Istorie, Stat şi Drept al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, a Mişcării Civice «Anul 1812» şi Muzeului Naţional de Arheologie şi Istorie a Moldovei, în ziua de 24 ianuarie 2012, la Chişinău, a avut loc conferinţa ştiinţifică *Unirea Principatelor Române din 1859: context istoric şi semnificaţii actuale*, la care au luat parte istorici şi oameni de cultură din Republica Moldova şi România. Biblioteca Metropolitană Bucureşti a fost, cu acest prilej, invitata de onoare a manifestării.

Au adresat mesaje de salut : Gheorghe Postică, vicepreşedinte al Parlamentului Republicii Moldova; Marius Lazurcă, ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al României în Republica Moldova; Eugen Sava, dr. hab. în istorie, director al Muzeului Naţional de Arheologie şi Istorie a Moldovei; Gheorghe Cojocaru, conf. univ. dr., director al Institutului de Istorie, Stat şi Drept (IISD); Constantin Tănase, redactor-şef al ziarului „Timpul de dimineaţă"; acad. Nicolae Dabija, redactor-şef al săptămânalului „literatura şi Arta", preşedinte al Forului Democrat al Românilor din Moldova; Valeriu Matei, scriitor, membru de onoare al Academiei Române. În continuare, au fost prezentate următoarele comunicări: Alexandru Moşanu, prof. univ. dr. hab., membru de onoare al Academiei Române – *Semnificaţii ale Unirii Principatelor Române din 24 ianuarie 1859*; Ion Varta, conf. univ. dr., IISD – *Chestiunea basarabeană în contextul Unirii Principatelor Române (1855-1859)*; Mihai Cimpoi, academician – *Mihai Eminescu şi Unirea Principatelor*; Diana Eţco, cercetător ştiinţific superior dr., IISD – *Propagarea ideii unirii Principatelor Române*; Gheorghe Negru, conf. univ. dr., IISD – *Unirea Principatelor Române şi dezvoltarea identităţii româneşti moderne în Basarabia*; Vasile Bahnaru, prof. univ. dr. hab., director al Institutului de Filologie al Academiei de Ştiinţe a Moldovei – *Unirea Principatelor – factor de accelerare a codificării limbii literare române*; Ion Negrei, cercetător ştiinţific, IISD - *Protestul lui Ioan Pelivan la centenarul răpirii Basarabiei de către Rusia ţaristă (16 mai 1812-16 mai 1912)*; Vlad Mischevca, cercetător ştiinţific dr., IISD - *O acţiune inedită de protest împotriva jubilării ţariste la Chişinău în 1912*; Ion Constantin, cercetător ştiinţific dr., Biblioteca Metropolitană Bucureşti – *Demersuri întreprinse de Pantelimon Halippa în perioada regimului comunist, pentru cauza Basarabiei.*

În cadrul aceleiaşi manifestări, a fost lansat volumul Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru, *Ioan Pelivan – părinte al mişcării naţionale din Basarabia*, apărut la Editura Biblioteca Bucureştilor, în anul 2011. Prezentarea a fost făcută de conf. univ. dr. Eugenia Danu. Au vorbit autorii volumului şi prof. Ileana Pelivan-Piţurescu şi prof. Valeriu Pelivan, descendenţi ai marelui patriot român Ioan Pelivan.

Au fost prezentate, de asemenea, cărţi şi reviste: *România 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Represiunea*, vol. 1, A-E, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului-Academia Română, Bucureşti, 2011 (prezentare: Ion Constantin); Revista „Destin Românesc", 2011, nr. 3-4 (prezentare : Alex Cosmescu, redactor); *Revista de Istorie a Moldovei*, 2011, nr. 3-4 (prezentare: Constantin Ungureanu, cercetător ştiinţific coordonator, IISD).

În organizarea primăriei comunei Răzeni, raionul Ialoveni, a Asociaţiei Istoricilor din Republica Moldova şi a Mişcării Civice «Anul 1812», în ziua de 25 ianuarie 2012, s-au desfăşurat în localitatea menţionată manifestări ocazionate de împlinirea a 56 ani de la moartea lui Ioan Pelivan şi conferirea numelui marelui luptător pentru cauza naţională liceului teoretic din Răzeni, sub genericul *Ioan Pelivan - un răzenean care a făcut istorie*. După un parastas şi o slujbă religioasă în memoria lui Ioan Pelivan la Biserica Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil, a urmat dezvelirea şi sfinţirea pietrei funerare la mormântul lui Ioniţă Pelivan, ctitorul Bisericii menţionate. În continuare s-au desfăşurat activităţile ocazionate de conferirea numelui lui Ioan Pelivan liceului din localitate, în prezenţa ministrului Educaţiei, Mihail Şleahtiţchi, care a rostit un cuvânt de omagiere. A fost sfinţit localul Liceului şi s-a inaugurat expoziţia foto-documentară *Ioan Pelivan, părinte al mişcării naţionale din Basarabia*, iar apoi s-a desfăşurat conferinţa ştiinţifică *Ioan Pelivan. O viaţă exemplară în slujba neamului.* În final a fost lansată lucrarea *Ioan Pelivan – părinte al mişcării naţionale din Basarabia*, apărută la Editura Biblioteca Bucureştilor în anul 2011, având ca autori pe Ion Constantin, Ion Negrei şi Gheorghe Negru.

Aspecte de la manifestare

La manifestare au luat parte elevii şi profesorii Liceului teoretic Ioan Pelivan, oficialităţi de la instituţiile centrale şi locale responsabile pentru învăţământ din Republica Moldova, precum şi reprezentanţi ai mass media.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Conferințele Criterion, serie nouă.
Tema: Mircea Vulcănescu

Continuăm seria nouă a *Conferințelor Criterion*, inițiate de Biblioteca Metropolitană și Asociația „Prietenii lui Mircea Eliade", cu evocarea personalității lui Mircea Vulcănescu, un intelectual interbelic profund implicat în ceea ce s-ar numi *momentul spiritual românesc*. Păstrând proporțiile, putem încadra acest demers în ceea ce Asociația „Criterion" încerca să descifreze cu exact opt decenii în urmă, în 1932, în cadrul seriei intitulată „Idoli", cu deosebirea că idolul nostru nu este un fals star public – chiar de anvergură internațională cum era *Lenin*, cel analizat de chiar Mircea Vulcănescu – ci o personalitate de cu totul altă factură, un intelectual român ce și-a asumat *deliberat* rolul de port-drapel al generației sale, pornind de la termenii sintetizați de însuși Nae Ionescu, mentorul recunoscut unanim al acestei grupări și anume: *realism, autohtonism, ortodoxie și monarhism.* Redăm, în continuare, fragmente din cuvântul inaugural al Conferinței.

Chiar dacă în demersul nostru nu avem întâietatea, o manifestare similară, dar având cu totul alți protagoniști, fiind găzduită cu aproximativ doi ani în urmă de Muzeul Țăranului Român, credem că Mircea Vulcănescu, *o personalitate comunicațională prin excelență*, cum îl definea editorul său cel mai asiduu, Marin Diaconu, merită cu prisosință acest efort, ce acoperă un gol de comunicare resimțit inclusiv de tânăra generație.

Prin tot ce a întreprins în plan public, a scris sau a acționat în viața socială, Mircea Vulcănescu *a comunicat* și, ca să parafrazăm oarecum un exeget al său, s-a comunicat pe sine. Așa se face că *gânditorul de tip enciclopedic* care a fost Mircea Vulcănescu și care era în stare oricând și în orice condiții să stea de vorbă ore în șir cu prietenii, dar și cu publicul, în cadrul Conferințelor Asociației „Criterion", precum și la radio, la catedra universitară ori în spațiul public, este prezent astăzi în acest cadru generos, pus la dispoziție de Biblioteca Metropolitană, în primul rând ca *orator*, dar în egală măsură ca *filosof* și, printr-un nefericit concurs de împrejurări sociale, *de martir* ce a întruchipat simbolic suferințele generației sale.

Adept declarat și fidel al metodei de analiză promovată de profesorul și mentorul său Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu *a introdus comunicarea filosofică* în limbajul publicistic curent, transformând *conferința*, sau după caz *articolul de gazetă* într-un gen publicistic *activ* și puternic personalizat.

Printr-un studiu riguros și consecvent, asociind principiile logicii clasice cu unele aspecte ale metodei fenomenologice, Mircea Vulcănescu a creat o operă vastă și variată în care viziunea filosofică este asociată unor aspecte sociologice, politologice și economice – domenii în care a excelat – oferind nu doar, ceea ce s-ar numi azi, *soluții*, cât mai ales o viziune unitară, consecventă și temeinic motivată.

Fără intenția de a răpi invitaților de azi plăcerea de a-și expune și dezvolta argumentele, voi constata, totuși, că a practica o filosofie autentică nu înseamnă neapărat a aborda teme universale, cât mai ales a interpreta aceste teme în funcție de specificul spiritualității locale, în cazul nostru, națională. Este ceea ce a încercat Mircea Vulcănescu și, odată cu el, grupul de scriitori și gânditori ce au constituit generic *tânăra generație* și cu care Mircea Vulcănescu a simțit nevoia să se declare solidar. Este deci momentul să reamintim că între 1932-1933 scriitori precum Constantin Noica, Emil Cioran, Mircea Eliade, Petru Comarnescu, Dan Botta, Paul Sterian și, *cu voia dumneavoastră,* Mircea Vulcănescu au reușit să atragă atenția și să impună publicului bucureștean o nouă abordare de tip intelectual și spiritual a problemelor sociale de strictă actualitate. Constituiți în Asociația „Criterion", orientați de Nae Ionescu și încurajați de gruparea de la „Convorbiri literare", avându-i în frunte pe „veteranul" Alexandru Tzigara-Samurcaș și pe alți intelectuali de prestigiu: Paul Zarifopol, Mircea Florian ș.a., tinerii scriitori ai acelor ani, grupați în jurul lui Mircea Vulcănescu, „generaționiștii", cum îi numește Marin Diaconu, au reușit prin revista „Criterion" (7 numere, octombrie 1934 – februarie 1935) să impună câteva *concepte* definitorii precum *generație, spiritualitate,* dar și un alt tip de a face presă, de la arhitectura propriu-zisă a sumarului la grafică și promovare. Este cazul să spunem aici că modelul „Criterion" va fi reluat cu același succes și de Constantin Noica atunci când a realizat cu Mircea Vulcănescu și Constantin Floru revista „Izvoare de filosofie".

Revenind la Conferințele „Criterion", vom semnala un fapt semnificativ: în octombrie 1932, Mircea Vulcănescu inaugurează seria Conferințelor cu ciclul „Idoli", prima întâlnire fiind dedicată personalității și operei lui Lenin. Au susținut intervenții: Mircea Vulcănescu (despre teza leninistă), sociologul Henry Stahl (despre social-democrație), Mihail Polihroniade (despre teza tacticii politice), dar și gânditori de stânga precum Bellu Silber și Lucrețiu Pătrășcanu (lider al Partidului Comunist Român, aflat în ilegalitate). Creionând portretul liderului comunist și trasând subtile distincții, la nivel conceptual, între termenul de *idol* și cel de *mit*, Mircea Vulcănescu constată că, la nivel teoretic, în leninism critica „nu înseamnă altceva decât întrebuințarea metodei pentru relansarea teoriei". (Vă recomand, în acest sens, lectura integrală a Conferinței, publicată de Marin Diaconu în vol. *De la Nae Ionescu la Criterion*, Ed. Humanitas, 2003)

Prin această intervenție Mircea Vulcănescu intră în vizorul Legației U.R.S.S. la București care, la 19 octombrie 1941, îi întocmește chiar o *Fișă personală* (interceptată de Serviciul Special de Informații Român – SSI – și publicată în volumul *Documente SSI despre viața politică din România*, Ed. Institutului național pentru studiul totalitarismului, 2005). Subliniez din acest document următorul pasaj: „În actualul său post – director general al Secției Datoriilor Publice, numit de generalul Antonescu, n.n. – Mircea Vulcănescu este un mare specialist, după afirmațiile sferelor financiare din București". Mai mult, se continuă: „Domnul Mircea Vulcănescu n-a făcut niciodată politică... stabilindu-se că are o reputație de om independent". Mai citățm: „Este un funcționar de carieră, toată activitatea sa fiind desfășurată în domeniul financiar, unde a realizat în practică cunoștințele sale."

Ce legătură există între Conferința despre Lenin, cariera publică a lui Mircea Vulcănescu și sfârșitul său tragic, în închisoarea de la Aiud, ține de domeniul speculațiilor.

Condamnat în 1947, printr-o sentință *definitivă*, la 8 ani de temniță grea pentru infracțiunea de *crime împotriva umanității*, se stinge din viață la 29 octombrie 1952, după îndelungi suferințe fizice și morale. Avea 48 de ani (născut la 3 martie 1904, București) și scrisese *Dimensiunea românească a existenței* (1943).

Restul e istorie... *(M.N.)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Un proiect neîmplinit al maestrului I.L. CARAGIALE: revista literară: *Momente libere*

Dr. Vera MOLEA,
Biblioteca Metropolitană Bucureşti

În urmă cu peste 100 de ani lua fiinţă, la îndemnul lui Alexandru Davila şi sub direcţia lui N.D. Cocea, una dintre cele mai importante reviste dedicată cu precădere teatrului. Este vorba de *Rampa*. În paginile acestei extraordinare publicaţii cercetătorul întâlneşte cronici teatrale, plastice şi literare; întâmplări, interviuri, portrete de artişti şi scriitori. În numărul din 27 septembrie 1912 ziaristul Leonard Paukerow ne-a lăsat consemnată o poveste adevărată despre ultimul proiect pe care I.L. Caragiale intenţionase să-l deruleze în cadrul diasporei române din Ungaria: revista literară *Momente Libere*. Deşi proiectul avea măreţie şi frumuseţe, maestrul avea să constate cu durere că românilor le-a fost imposibil să se unească într-o idee.

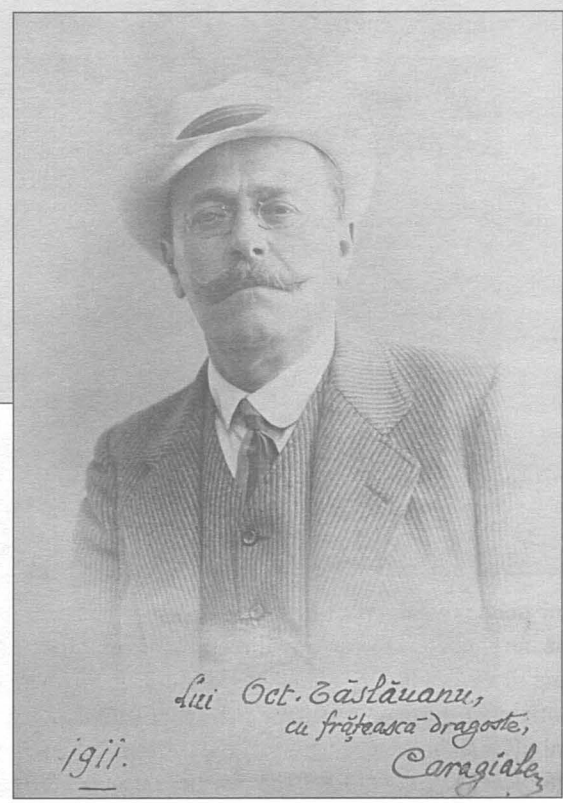

După cum se ştie, din 1904 I.L. Caragiale s-a „auto-exilat" la Berlin, dar din când în când mai „trăgea o fugă" prin România. Şi cum trenul Berlin-Bucureşti făcea „haltă" şi la Budapesta, Caragiale profita de acest fapt şi rămânea câteva zile în frumoasa capitală a Ungariei unde se întâlnea cu românii din diaspora. Aşa a aflat el multe din păsurile şi preocupările fraţilor de limbă şi neam. Pe la sfârşitul anului 1910, I.L. Caragiale, într-unul din aceste popasuri, s-a întâlnit cu un grup de români, membrii ai Partidului Naţional Român, „filiala" din Ungaria. Aceştia, pentru a-şi putea propaga ideile, creaseră la Budapesta Institutul Tipografic „Poporul Român" şi ziarul *Lupta*, ambele destinate diasporei române din Ungaria şi „de pretutindeni". În luna decembrie 1910 publicaţia *Lupta* a încetat să mai apară. Cum orice partid care se respectă are şi un ziar propriu, aceşti români au hotărât să editeze o nouă publicaţie literară şi ilustrată, intitulată provizoriu *Momente libere,* de-o calitate ireproşabilă din punct de vedere al conţinutului şi formei. În plus îşi propuseseră să fie foarte ieftină pentru a avea acces la ea cât mai mulţi români, iar pentru ca succesul să fie garantat le trebuia girul unei personalităţi. Şi cum Caragiale era adesea printre ei, nu s-au sfiit să-i ceară ajutorul. Cel care a dus tratativele cu maestrul a fost un anume Birăuţiu. Scrisoarea lui Caragiale din 2 ianuarie 1911 către Birăuţiu ne dezvăluie interesul maestrului pentru apariţia acestei reviste:

Rampa
Teatru, Muzică, Literatură Sport, Artă
Caragiale voia să scoată o revistă
Ultimul mare proect al maestrului
Teatrul Național
Ecouri
Momente Libere
Nr. 1.

Rampa, septembrie 1912

„Stimate domnule Birăuţiu,

La scrisoarea în privinţa publicaţiunei literare săptămânale îţi răspund că eu însumi, aflând despre încetarea ziarului politic, era să-ţi propun o afacere de caracter pur literar ştiind că d-ta dispui de o tipografie bine instalată şi de un mecanism administrativ bine organizat. Fiind însă că la vârsta mea trebuie să înţeleg bine răspunderea, ce treburi de acest fel aruncă asupra întreprinzătorului, şi că, prin urmare ele nu pot fi pornite fără prealabilă bună socoteală – m-am gândit să-ţi propun şi sper că ai să primeşti să-ţi dai osteneala să vii pe o zi , două la Berlin, unde să dezbatem îndelete împreună asupra unei afaceri, destul de serioase, după părerea mea, atât pentru mine cât şi pentru dumneata, ca să merite puţină alergătură.

Eu astăzi, luni 2 ianuarie plec la Lipsca, unde rămân până miercuri, 4 ianuarie dimineaţa, aşa că dacă poţi şi te hotărăşti să vii trebuie să fixezi o zii după miercuri. Răspunde-mi , te rog, dacă şi când trebuie să te aştept şi până atunci primeşte salutările mele distinse,

Al dumitale prieten CARAGIALE."

(Rampa, anul I, nr. 281, 27 sept. 1912)

*

La numai o săptămână de la primirea scrisorii, Birăuţiu s-a urcat în trenul cu destinaţia Berlin. Caragiale susţinea apariţia

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

unui hebdomadar, cu titlul *Momente Libere*, care trebuia să aibă un caracter literar, iar direcţia să-i aparţină. Editarea urma să se facă la Tipografia „Poporului Român", iar colaboratorii erau aleşi de maestru, lista cuprinzând pe: Coşbuc, Vlahuţă, Delavrancea, Slavici, Brătescu-Voineşti, Goga, Agârbiceanu, Şt. O. Iosif, dr. Vasile Lucaci, Horia Petra-Petrescu, Maria Cunţan, Vioara din Bihor şi Hortense Pagubă. Pentru a se asigura de bunul mers al apariţiei revistei, Caragiale ceruse lui Birăuţiu să meargă la Budapesta să cerceteze terenul, apoi să completeze un chestionar.

Acest chestionar ar putea fi valabil şi azi pentru cei care vor să înfiinţeze o publicaţie, de aceea nu putem decât să vi-l facem cunoscut şi dumneavoastră, cititorilor de-acum:

1. *Câţi sorţi am avea de cititori în condiţiunile vorbite?*
2. *Cât ar costa tiparul, hârtia, administraţia, expediţia pentru acest număr de exemplare?*
3. *Care ar fi câştigul datorit d-lui Birăuţiu pentru administrarea revistei?*
4. *În ce proporţie s-ar împărţi câştigul, după ce ar fi plătită şi direcţiunea şi redacţia?*
5. *Să trimită o declaraţiune Liviu Popescu şi Leonard Paukerow (foştii redactori ai Luptei) dacă se angajează cu dragă inimă pentru a lucra la revistă, dacă vor să fie ucenici ca să-i scoată meşteri.*
6. *Să sondeze Liviu Popescu care băieţi universitari români s-ar mai angaja la munca aceasta.*

*

După aceste tratative Caragiale a trimis şi un model de copertă. (vezi, foto) Dar cum românii adesea sunt aprigi în idei şi delăsători în acţiune, răspunsul la chestionar nu a sosit prea repede, fapt pentru care Caragiale trimite din nou o misivă lui Birăuţiu:

„Stimate Domnule Birăuţiu,

Ce facem, rogu-te cu afacerea noastră? Aştept răspunsul la chestionarul propus. Spune-mi, te rog, o vorbă, fie oricum. Multe salutări. Caragiale."

Într-un sfârşit Birăuţiu trimite răspunsurile la chestionar: un tiraj de 5 mii de exemplare, dintre care 3 mii trebuiau să fie vândute în România şi 2 mii în Ardeal şi Bucovina; preţul unei reviste trebuia să fie de 20 de bani, ca atare contau pe un câştig în jur 10 mii de coroane pe an. Despre deficit nu s-a mai vorbit, considerând că simpla apariţie a numelui maestrului ar fi asigurat succesul revistei. Primind aceste date Caragiale s-a grăbit să răspundă:

„Stimate Domnule Birăuţiu,

Mă grăbesc a-ţi răspunde că, în principiu, suntem de acord, însă asupra multor puncte din programul propus de d-ta, sunt de deosebită părere. Deci, neputându-se, cum ţi-am spus, lămurii toate amănuntele prin corespondenţă, voi veni la Budapesta să ne înţelegem prin viu grai. La dezbaterea noastră doresc să asiste şi amicii Liviu şi Paukerow. Astfel dar, te rog, potriveşte d-ta ca aşa ca marţea viitoare 31 ianuarie de la 10 jumate a.m. până la 1 d.a. şi de la 2 jumate până la 6 jumate d.a. Să putem avea loc în biroul dumitale pentru dezbatere îndelete. Eu sosesc marţi dimineaţă la Westbahnhof, unde n-ar fi rău să mă aştepte cineva din partea dumitale. (Mă voi coborî din vagonul de dormit). Rămân în Budapesta până a doua zi, miercuri seară, când la 11, 30 pornesc cu trenul expres spre Bucureşti, unde trebuie să mă aflu neapărat joi seară. Dacă e vreo piedică la acest plan al meu, în privinţa întâlnirii noastre, te rog, telegrafiază-mi îndată, ca să ştiu să vin la întoarcerea din ţară.

Cu toată stima rămân al dumitale prieten, Caragiale."

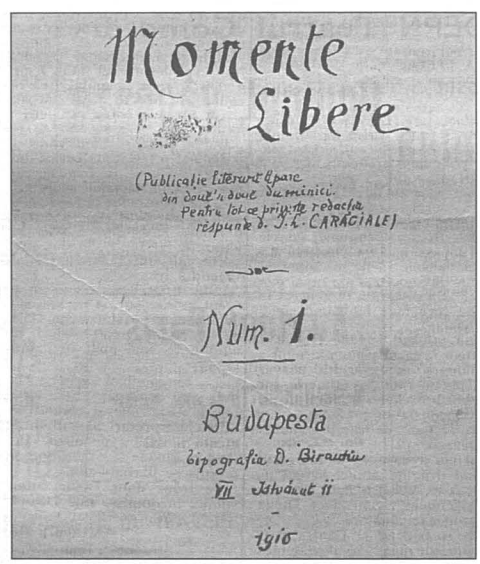

Proiectul pentru coperta revistei

Numai că starea de efuziune a durat puţin, căci povestea acestui proiect s-a încheiat tipic „româneşte". Maestrul, deplasându-se la Budapeste, a constat că în sânul fruntaşilor politici români şi mai ales în cel al Partidului Naţional Român exista o dezbinare greu de suportat. Ca atare Caragiale a considerat că nu este momentul oportun să scoată aceasta revistă. Proiectul rămânea pentru altădată. Lăudabila intenţie a maestrului a murit aşa cum mor la noi toate ideile frumoase.

Notă: *fotografiile ce ilustrează acest articol ne-au fost puse la dispoziţie de autoare*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoricul şi arhivistul Dumitru ZAHARIA, la 85 de ani: „Să preţuieşti documentul".

Centrul European de Studii Harghita-Covasna, în parteneriat cu Editura Eurocarpatica, a iniţiat proiectul editorial Profesioniştii noştri, menit să valorifice opera unor specialişti din domeniul arhivistic, în special, dar cu răsunet în varii domenii ale vieţii socio-culturale. Al 4-lea volum al seriei este dedicat istoricului Dumitru Zaharia, fost, timp de 22 de ani (1967-1989), director al Arhivelor Statului din Bacău.

Coordonatorii lucrării – dr. Ioan Lăcătuşu şi Vilică Munteanu – au dedicat lucrarea împlinirii, de către sărbătorit, a venerabilei vârste de 85 de ani. Născut la 16 decembrie 1926 pe meleaguri moldave, Dumitru Zaharia a absolvit Universitatea din Iaşi, specializarea istorie, după ce, urmare a Reformei învăţământului din 1948, studiile clasice, la care se înscrisese iniţial, au fost desfiinţate. Repartizat ca profesor în fosta regiune Bacău, în 1951, predă, succesiv, istoria, dar şi, la nevoie, limbile clasice (latina) şi moderne (franceza şi italiana), iniţial la *Colonia de Copii* din localitatea Greci, apoi în Bacău, oraş unde se stabileşte şi în care îşi va desfăşura activitatea de arhivist şi director al instituţiei.

Dintr-o mărturie cu caracter personal (*Itinerar biobibliografic*, în vol. *Dumitru Zaharia la 85 de ani*, Sf. Gheorghe, Ed. Eurocarpatica, 2011, p. 81 şi urm.) reţinem preocuparea lui Dumitru Zaharia pentru cercetarea şi valorificarea documentelor inedite, referitoare la români, păstrate inclusiv în arhivele străine pe care le-a cercetat. În acest sens, călătoriile de studii efectuate în Italia, începând cu 1967, i-au permis accesul atât la Biblioteca şi Arhiva (secretă) a Vaticanului, cât şi în alte instituţii similare italiene, inclusiv la Biblioteca Statului Major al Armatei.

Dumitru Zaharia a avut acces la informaţii „de primă mână" privind situaţia românilor, în special a celor de rit ortodox, din Transilvania şi cu deosebire a locuitorilor din Secuime. Studiind, de pildă, vasta operă, în mare parte inedită (în total, 167 de volume păstrate la Bologna) a contelui *Lodovigo Marsigli* (*Marsili*, după unele surse), care a fost responsabil cu întocmirea hărţilor pe baza cărora urmau a se purta tratativele de pace după bătălia de la Carlowitz (1699), istoricul român identifică structura etnică a locuitorilor din Curbura Carpaţilor. De altfel, însuşi contele Marsigli a lăsat mărturie, în urma unei călătorii efectuate *personal* pe Valea Oituzului, până în zona Ghimeş, despre elementul *românesc* autohton, ca şi despre limba „romagnesca" vorbită de locuitori. Aşadar, cu tot efortul trupelor imperiale, susţinute de clerul catolic, „terra romana" din Carpaţi rămâne unitară, zădărnicind eforturile unor pseudo-istorici contemporani care ţin cu tot dinadinsul să asocieze *ceangăii* de elementul etnic maghiar. De altfel, într-o lucrare fundamentală a sa, *Ceangăii, o ficţiune etnică* (Bucureşti, 1996), apărută în limbile franceză, engleză, germană, italiană şi spaniolă, Dumitru Zaharia *demontează* din punct de vedere ştiinţific teza originii maghiare a ceangăilor. Ideea este susţinută şi într-o serie de articole apărute după 1990, atât în presa locală cât şi publicaţiile de specialitate, în care se reiterează această teză. Semnalăm în acest sens studiile: *Catolicii din Moldova, români de secole (Cronica Episcopiei Huşilor, 1998), Şovinismul maghiar în secolul al XVII-lea* (idem, 1999) etc.

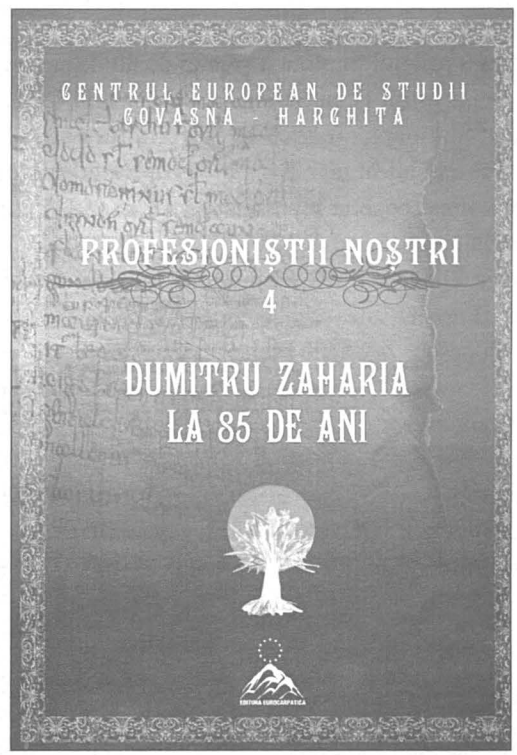

De asemenea, istoricul Dumitru Zaharia este autorul primelor relatări despre constituirea *Legiunii Române din Italia* (v. vol. *Contribuţii documentare*, Cluj-Napoca, 2011). În revista „Ateneu" au apărut între 1964-2001 zeci de articole semnate de Dumitru Zaharia şi dedicate problemei *originii ceangăilor*, la origine români catolicizaţi şi care, aşa cum îi arată şi denumirea, *vorbeau rău ungureşte* (v. art. *Munca de cercetare nu ţine cont de ceas, orar şi program*, op. cit., p. 141).

Volumul cuprinde, alături de obişnuitele texte aniversare, şi un număr de 13 studii originale, aparţinând unor sociologi, arhivişti şi istorici contemporani, având ca temă relaţiile interetnice, cu referire directă la românii din sud-estul Transilvaniei. Semnalăm remarcile profesorului Corneliu Mihai Lungu, *Actualitatea privind prelucrarea şi gestionarea documentelor de arhivă din perioadele modernă şi contemporană* (op. cit., p. 353). Ca o concluzie, constatăm că faţă de perioada medievală, cercetată cu sârg de Dumitru Zaharia, în bună parte în arhivele italiene, în prezent, la nivel arhivistic situaţia este schimbată, inclusiv în perspectiva asigurării arhivării electronice. Aşadar, „înapoi la document", dar nu oricum, ci printr-o valorificare superioară, inteligentă şi activă, aşa cum a procedat de-a lungul carierei sale prodigioase Dumitru Zaharia. *(Cronicar)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ANIVERSĂRI

Dinu SĂRARU, la 80 de ani.
De la „glasul pământului", la „Crimă pentru pământ"

Cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani de către maestrul Dinu Săraru (n. 30 ianuarie 1932, com. Slătioara, jud. Vâlcea), Editura Biblioteca Bucureştilor a publicat un *album aniversar* (îngrijitor de ediţie Simona Ilina, coperta reprezentând un portret original al sărbătoritului, aparţinând lui Mircia Dumitrescu). Lansat în Sala Mircea Eliade a BMB, în prezenţa lui Dinu Săraru şi a invitaţilor Domniei-sale – academicienii Răzvan Theodorescu şi D. R. Popescu, istoricul literar Valeriu Râpeanu, actorul Costel Constantin, criticii Aureliu Goci şi Nicolae Iliescu ş.a., amfitrion fiind directorul general al BMB, dr. Florin Rotaru – cartea pune în valoare avatarurile literare şi publice ale lui Dinu Săraru, prezentat ca romancier, jurnalist şi critic dramatic, manager cultural, inclusiv în câteva ipostaze *umane*. Succint, albumul cuprinde şi o *biobibliografie*, în mare măsură perfectibilă.

Despre activitatea *publică* a lui Dinu Săraru, datele strict cronologice pot părea sărace. Autorul a intrat în presă prin concurs, ca reporter Radio, la 15 noiembrie 1950 şi a părăsit ultima funcţie publică, cea de director general al Teatrului Naţional din Bucureşti, *prin demisie*, tot în noiembrie, dar în 2004. A ocupat funcţii de prim plan la RadioTeleviziune ca şi la cotidianul „Scânteia Tineretului" şi la periodicele culturale „Secolul XX" şi „Luceafărul", totul culminând cu directoratul de la Teatrul Mic (1977-1990) şi cel de la TNB, unde a ocupat, timp de 3 ani (2001-2004), fotoliul deţinut cândva de I. L. Caragiale – idolul său literar – dar şi de Al. Davilla, Liviu Rebreanu sau Zaharia Stancu. După 1990, conduce, cu intermitenţe, cotidienele „Univers românesc" (1993-1994) şi „Cronica română" (2004-2010), iar din 1998 revistele proprii „Renaşterea civilizaţiei rurale româneşti", apoi „Clipa".

Tot după 1990, prin Fundaţia Naţională pentru Civilizaţie Rurală „Nişte ţărani" restaurează biserica din Vioreşti - Slătioara şi înzestrează Centrul Cultural din localitatea natală.

Este Cavaler al Ordinului „Steaua României", deţinător al Premiului „Ion Creangă" al Academiei Române pentru romanul *Nişte ţărani*, al Medaliei „Sankt Petersburg 300", ca şi al Medaliei de Aur a Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România (de două ori), instituţie al cărui membru este. Deţine peste 100 de premii, diplome şi medalii culturale, literare şi sociale.

Debutează publicistic în 1966 cu volumul *Teatrul românesc şi interpretări contemporane*, apoi, în 1978, la îndemnul lui Adrian Păunescu, publică, iniţial sub formă de *serial*, în revista „Flacăra", apoi în volum separat, romanul *Nişte ţărani*, creaţie originală în care împleteşte *ficţiunea* cu *reportajul şi documentul*. Este momentul său de triumf literar, cartea

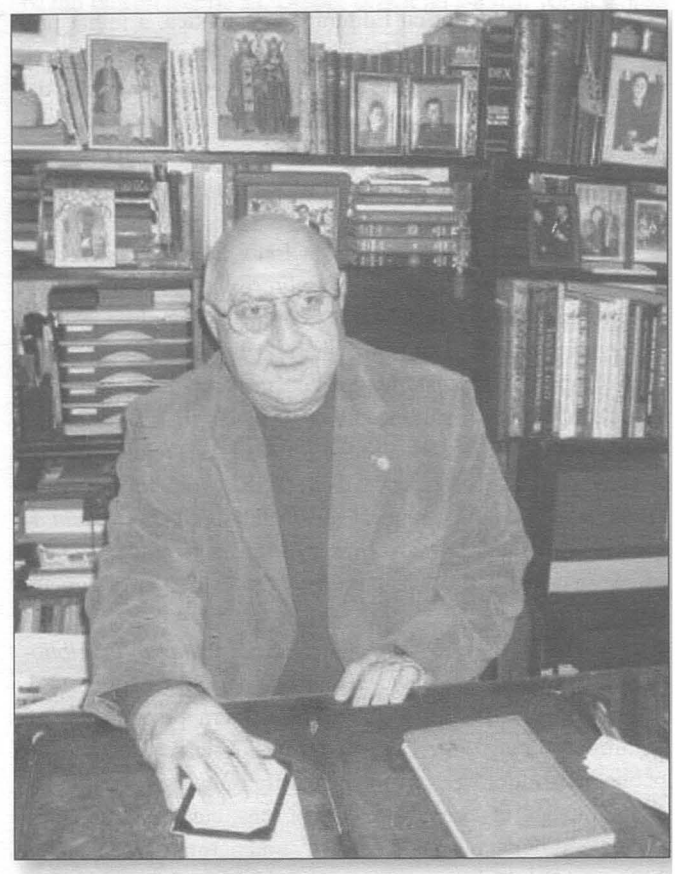

Dinu Săraru într-o ipostază caracteristică: în „laboratorul" de lucru

cunoscând, până în 1989, patru ediţii, iar după 1990 alte trei (inclusiv una la Chişinău, în 2002). În 1996 publică, la Editura Pro, *Trilogia ţărănească*, ce include, alături de *Nişte ţărani*, şi romanele *Iarba vântului* şi *Crimă pentru pământ*, cu totul „un veritabil ciclu cristic prin care literatura română slujeşte evanghelia ioanică a luminii în faţa răscolirii întunericului de afară" (Ilie Bădescu, *Tragic, mitic, magic*, op. cit., p. 50).

Alte volume: *Ciocoii noi cu bodyguard* (Ed. RAO, 2004) şi *Ultimul bal la Şarpele Roşu* (Adevărul Holding, 2011).

A scris scenariul a 5 filme de succes (*Clipa, Vânătoarea de vulpi* – 1981, regia Mircea Daneliuc etc.), cel mai recent fiind *Ticăloşii* (2007, regia Şerban Marinescu) şi al scenariului dramatic *Crimă pentru pământ* (2002, regia Grigore Gonţa, reprezentat la TNB).

Este prezent în *Dicţionarul scriitorilor români* (4 vol., Ed. Albatros, 2002) şi în *O istorie a literaturii române, de la origini până în prezent* de Ion Rotaru (Ed. Tempus, 2006), precum şi în *Enciclopedia Universală Britannica* (Ed. Litera Internaţional, 2010).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Scriitor plurivalent, înzestrat cu darul povestirii, subtil cunoscător al realităţilor româneşti, inclusiv a ceea ce s-ar numi „codul expresiei ţărăneşti", Dinu Săraru este autorul celei mai complexe panorame a lumii ţărăneşti postbelice. Creaţia sa narativă, amestec de realism, pitoresc şi transcendenţă, este salvată de un suflu tragic, aproape epopeic. Exersat în subtilităţile romanului *politic* încă de la *Clipa* (Ed. Eminescu, 1976) şi *Dragostea şi revoluţia* (Ed. Eminescu, 1989), Dinu Săraru recidivează după 1990, oferind, în special prin romanul *Ultimul bal la Şarpele Roşu*, tabloul inversat al unei societăţi lipsite total de simţ moral, gata să perverteasc㠄 chiar şi conceptele pentru care s-a născut. Imaginea vieţii publice este hiperbolizată, sub forma unui bâlci demagogic în care realitatea este distorsionată precum *banda lui Mobius* (Aureliu Goci, *Carnavalul politic între baricadă şi celălalt popor*, op. cit., p. 116). Desprins din stirpea lui Liviu Rebreanu, dar utilizând cu succes şi fraza rafinată a lui Eugen Barbu, romancierul surprinde tipologii general-umane, oferind totodată şi *verdicte*, subtil camuflate sub suflul auctorial. „Ultimul ţăran" al literaturii noastre îşi priveşte detaşat amurgul. *(Redacţia B.B.)*

Confesiuni ...

Împliniri din perioada directoratului la Teatrul Naţional din Bucureşti (aici, cu afişul piesei "O scrisoare pierdută")

*Deşi veneam de la ţară, de la Slătioara, am descoperit ţăranul la Bucureşti, pe Calea Victoriei, la şaptesprezece ani, într-o dimineaţă ploioasă de toamnă târzie, igrasioasă, cu burţile norilor atârnând peste oraş ca nişte ugere vinete, slăbănoage, când, trecând prin faţa Palatului Regal al lui Carol al II-lea, în care fusesem exact cu un an înainte, imediat după abdicarea lui Mihai I al României, tocmai retrăisem uimirea ce mă cuprinsese atunci, urcând somptuoasa scară de marmură, ducând în Sala tronului, scăldată într-o lumină orbitoare pentru mine şi în risipa de aur ce poleia stucaturile şi tavanul întreg şi tot ce vedeam eu, şi mi se părea mie, scăldat numai în aur şi, cu amintirea asta în minte, m-am trezit, dincolo de Palat, cu fruntea lipită de sticla rece ca gheaţa a vitrinei librăriei de lângă Biserica boierilor Creţuleşti în ochi, acum, cu picioarele desculţe ale unui adolescent ca şi mine, ieşind din nişte pantaloni, ca şi ai mei, de dimie săină, ţesută în război de fina Anica din deal, de la Turiceşti, şi pantalonii legaţi cu bertelii albe, de pânză, deasupra glesnelor şi picioarele cu talpa înfiptă zdravăn în ţărâna arăturii, cu degetele răşchirate, şi picioarele desculţe [...] şi, exact în clipa aceea, vă mărturisesc azi, mi-au venit în minte ţăranii mei de la Slătioara, în mijlocul cărora mă născusem şi crescusem şi din care şi eu făceam parte cu tot sufletul, fără să-i fi văzut, până atunci, şi recunoscut în fiinţa lor istorică unică, clasa socială. Aşa am avut pentru prima dată sentimentul identităţii lor şi a mea, firesc, sentiment pe care îl am şi acum: o lume, care azi, însă, **nu mai există, din nefericire**, pentru că ţăranii pe care i-am iubit eu şi pe care aveam să îi descriu eu, cu gândul necontenit la ei din clipa aceea, nu mai există!*

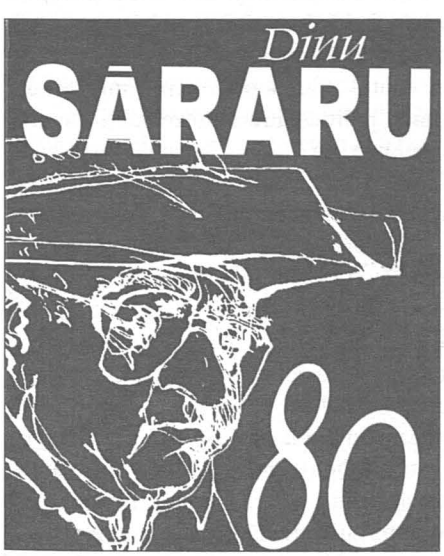

Lucrare editată de Biblioteca Bucureştilor

Dinu Săraru - *Confesiuni* [rostite la împlinirea vârstei de 80 de ani, în cadrul Adunării Solemne a Academiei Oamenilor de Ştiinţă din România]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ORIZONTURI

Ziua Culturii Naţionale – Mihai EMINESCU

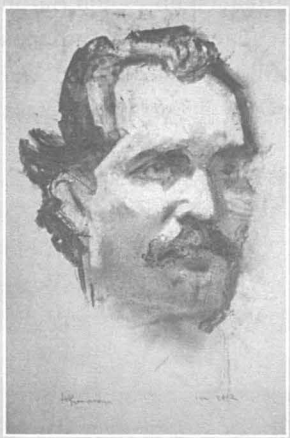

Instituită prin lege în 2010, data de 15 ianuarie, Ziua Culturii Naţionale, numită în subsidiar şi Ziua Mihai Eminescu, vine să umple nu doar un gol legislativ – ca multe altele şi aceasta lege riscă, prin exces, să devină mai degrabă o obligaţie formală decât o *sărbătoare*, în adevăratul sens, a culturii şi spiritualităţii româneşti – cât mai ales să evidenţieze o realitate istorică: dacă Italia sărbătoreşte Ziua lui Dante, Spania pe cea a lui Cervantes, ori Portugalia pe Camoes, şi noi, românii, ne mândrim cu un astfel de geniu trans-cultural.

Simbolic sau nu, Ziua Culturii Române coincide cu ziua *oficială* de naştere a poetului naţional, deşi, paradoxal, tocmai numele său lipseşte din cuprinsul legii. Aşadar, cu sau fără Eminescu, de Ziua Culturii, avem parte, deopotrivă, de „exerciţii de admiraţie", dar şi de contestări extreme la adresa poetului sub pecetea căruia stă această zi. Or, după cum remarca profesorul şi eminescologul Nae Georgescu, la noi nimeni nu e *amendat* fiindcă nu-l ştie îndeajuns pe Eminescu, dar nici răsplătit pentru prea multă dăruire. Este, aşadar, o lege mai degrabă *decorativă*, după fericita expresie a aceluiaşi Nae Georgescu, dar cu atât mai necesară cu cât are meritul de a-l scoate pe Eminescu din „zona idolatriei festiviste" şi a-l reda, pe cât posibil, publicului larg.

Între manifestările ce au marcat, pe plan intern, Ziua Culturii Naţionale, semnalăm *Festivalul Internaţional Eminescu*, ediţia a 21-a, ce a reunit, la Drobeta Turnu-Severin, în zilele de 13-14 ianuarie a.c., scriitori din toate zonele ţării, inclusiv din Serbia. Între invitaţii Consiliului Judeţean Mehedinţi şi ai primăriilor oraşelor Drobeta Turnu-Severin, Orşova şi, respectiv, Herculane, semnalăm pe colegul nostru, poetul Emil Lungeanu, ca şi pe poeta Paula Romanescu, alături de acad. Gheorghe Păun, redactorul şef al publicaţiei „Curtea de la Argeş". Bogatul program cultural, derulat pe parcursul a două zile, a inclus şi acordarea Premiului de poezie. Juriul alcătuit din acad. Mihai Cimpoi şi scriitorii Gheorghe Păun, Paula Romanescu, Vasile Barta ş.a. a răsplătit astfel cu un premiu special întreaga activitate literară a poetului şi prozatorului Emil Lungeanu.

*

Fundaţia Internaţională „Mihai Eminescu" a editat, în prag de ianuarie, Antologia *Remember Mihai Eminescu* (anul IV, nr. 10, 2012), dedicată marelui poet. Remarcăm desenul copertei *(foto, centru)*, esenţializat, profund spiritual, purtând marca lui Mircia Dumitrescu şi indicând chipul unui Eminescu matur, sever şi impersonal, privindu-ne de dincolo de timp pe sub streaşina sprâncenelor. Cuprinzând texte vechi şi noi, de şi despre Eminescu, antologia poartă marca de spiritualitate a preşedintelui Fundaţiei, Dan Toma Dulciu: „Simţim şi vedem cu amărăciune cum potrivnicii de azi ai lui Mihai Eminescu se încuibăresc precum mălura în holdele câmpului. Dar va veni o vreme când secerătorii vor şti să aleagă neghina din grâu, alungând în patru zări pleava netrebnică. Celor care nu se resemnează […] *Remember Eminescu* le este părtaş, reazem şi speranţă."

Din bogatul sumar semnalăm câteva texte „clasice", mai puţin frecventate şi chiar (ne)cunoscute de către exegeţii eminescieni, precum mărturiile lui C. Meissner, Sofia Ştefanovici, Al. Obedenaru, dar şi interpretări mai „noi", datorate lui Simion Mehedinţi, D. Caracostea, până la I. D. Balan sau, într-o originală „rescriere" lirică, Paula Romanescu.

*

Preşedinte al Fundaţiei Internaţionale „Mihai Eminescu", iniţiator al proiectului *Muzeul Virtual Mihai Eminescu*, autor al unor studii despre viaţa şi opera poetului, filologul Dan Toma Dulciu aduce în prim plan unele informaţii biografice inedite, având ca punct de plecare o fotografie, un film sau un obiect de arhivă ce a aparţinut sau a avut legătură cu Mihai Eminescu. Ideea autorului cărţii *Eminescu şi diplomaţia* (Editura Universitară, 2008) este aceea că poetul era suficient de *iniţiat* în tainele diplomaţiei, astfel încât gestul său de la 28 iunie 1883, ce marchează „începutul sfârşitului", reprezintă şi un semnal politic către reprezentanţii puterilor străine, ce erau astfel atenţionaţi asupra ingerinţelor Vienei şi ale Berlinului faţă de năzuinţa de unificare a românilor.

Tot Dan Toma Dulciu este şi autorul tezei că au existat mai multe fotografii cu chipul lui Eminescu decât cele patru „oficiale". Astfel este citat istoricul Augustin Z. N. Pop care informează, preluând o mărturie a lui Slavici, anume că în albumul personal al Veronicăi Micle se mai afla o fotografie inedită, datând din aprilie 1888, despre care nu se mai cunosc astăzi amănunte. Ultima dată, fotografia este menţionată în anul 1894, când Slavici confirmă că ar fi primit-o de la fiica poetei, Veronica Gruber.

Rămâne ca istoriografia viitoare să scoată la lumină noi date inedite despre Eminescu. Nu este o utopie, ci o speranţă bazată pe realităţi. *(Cronicar)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Taina scriitorilor pentru copii

Pavel LICĂ,
scriitor

Când am ajuns la Poarta Bucegilor, în orașul Bușteni, al cărui nume rezonează cu pădurea, am vizitat Casa memorială Cezar Petrescu m-am întrebat de ce oare acest Honore de Balzac al literaturii române, se va fi aplecat și asupra universului copilăriei, scriind minunatul *Fram, ursul polar* și alte cărți care ne-au fermecat zorii vieții? Mi-am pus întrebarea nu fără motiv, întrucât George Călinescu în a **„Istoria..."** sa n-a vibrat, precum n-o fac nici alți critici din zilele noastre, la acest gen de literatură, spunând despre *Fram...* că *"de va fi plăcut cumva copiilor, nu e o scriere de interes artistic. În locul aventurii autorul cultivă sentimentalismul"*. Apoi criticul argumentează succint, referindu-se la nostalgia ursului după locurile natale și dezamăgirea lui când le regăsește, ceea ce-l determină să se reântoarcă la circ.

Cu toată genialitatea acestui munte al criticii literare, eu, un smerit autor de poezii pentru lăstarele vieții, îndrăznesc a spune că George Călinescu, neânțelegând sufletul copiilor (poate pentru că, după știința mea n-a fost binecuvântat cu urmași), n-a avut nici răbdarea să analizeze cu atenție scrierea lui Cezar Petrescu. Puterea de receptare și interesul unui copil pentru o operă literară sunt indisolubil legate de arta cu care autorul îi transmite mesajul său, iar cine subestimează simțul artistic al unui copil, se înșeală. În opinia mea acest simț e un dat, precum talentul, Dumnezeu ni-l dăruiește odată cu venirea pe lume pentru a înțelege și a vibra la tot ce a creat El prin Cuvânt. Noroc că autorii nu prea iau în seamă părerile criticilor și urmează tainicul îndemn al Duhului care se coboară asupra lor, dându-le acea inefabilă stare de grație prin care, lucru deloc ușor, scriu pentru copii.

Și revin la întrebarea care m-a bântuit cum spuneam la început, adică de ce marii autori nu s-au sfiit a aborda acest spațiu de inspirație și am găsit răspunsul tot într-o creație literară, anume întru una a Ceahlăului literaturii române – Mihail Sadoveanu.

Înainte însă de a face vorbire despre ea, fie-mi îngăduit un scurt suspans, pentru a puncta unele similitudini sau chiar coincidențe între Cezar Petrescu și Mihail Sadoveanu. Amândoi s-au născut în Moldova, primul pe lângă Cotnari, al doilea în Pașcani, din mame moldovence și tați olteni.

Amândoi au venit pe lume la sfârșitul veacului XIX, Sadoveanu în 1880, Cezar Petreescu în 1892 și ne-au părăsit în același an – 1961. Amândoi, aduși de valurile vieții în Muntenia, au scris enorm, autorul lui *Fram* circa 70 de volume, Sadoveanu cam 100. Și, în fine, amândoi au creat pentru copii opere inegalabile precum *Dumbrava minunată* sau *Fram, ursul polar,* ca să le amintesc doar pe acestea care au fost și ecranizate.

Dintre cei doi însă doar Sadoveanu face mărturisirea scrisă care mi-a dat răspunsul la întrebare. Anume că, în anii copilăriei, dascălul său – domnul Busuioc, numit într-o povestire-scrisoare din 1907 *Domnul Trandafir* – i-a deschis porțile cunoașterii și dragostea pentru literatură. *"Prin domnul Busuioc am cunoscut pe Creangă și am învățat punctuația"* – va spune Sadoveanu. A cunoscut, așadar, izvorul poveștii, frumusețea literaturii inspirate din vârsta nevinovăției. Și observați, vă rog, metamorfoza numelui din Busuioc în Trandafir.

Se spune că busuiocul a crescut pe crucea Mântuitorului, după ce aceasta a fost acoperită de pământ. Datorită mirosului florilor sale, Sfânta împărătească Elena ar fi descoperit crucea în care busuiocul își înfipsese rădăcinile. De aceea, zice-se, ramurile plantei cresc în formă de cruce. Iar trandafirul simbolizează iubirea, semnificație nestrăină celui ce și-a iubit într-atât de mult dascălul încât să-l nemurească în literatură cu un asemenea nume propriu dar și cu un portret de o rară frumusețe: *„Când ne învăța cum să spunem poeziile eroice, vorbea tare și înălța în sus brațul drept; când cântam în cor, lovea diapazonul de colțul catedrei, îl ducea repede la urechea dreaptă și, încruntând puțin din sprâncene, dădea ușor tonul: laaa! Când trebuia, câteodată, sâmbăta după-amiaza, să ne cetească din poveștile lui Creangă, ne privea întâi blând, cu un zâmbet liniștit, ținând cartea la piept, în dreptul inimii și în bănci se făcea tăcere adâncă"*. Și mai spune Sadoveanu despre întâiul său dascăl ceva înălțător: *„Și ne da această învățătură nu pentru că trebuia și pentru că i se plătea, dar pentru că avea un prisos de bunătate în el și pentru că în acest suflet era ceva din credința și din curățenia unui apostol"*.

Iată dar răspunsul la întrebarea de ce marii sau mai puțin marii scriitori se apleacă asupra universului copilăriei: pentru că atunci când au fost copii, dascălii i-au învățat să deschidă porțile cunoașterii și frumuseții prin cuvântul scris. Și au fost fericiți și au vrut și vor la rându-le să ofere prin creațiile lor aceleași daruri pe care alți dascăli, la fel de altruiști ca domnul Trandafir, le vor revela copiilor.

Nu pot să nu mă înclin în fața truditorilor de la catedră care, mai ales acum în vremuri de criză, în ciuda lipsurilor materiale și a unor salarii de mizerie, rămân, precum domnul Trandafir, devotați misiunii lor.

Și-n amintirea învățătoarei care mi-a pus condeiul în mână în urmă cu 54 de ani, Constanța Voiculescu, îngăduiți-mi să-i cinstesc memoria cu poezia...

MEREU ÎN AMINTIRE

Îți dăruiesc, învățătoarea mea,
O inimă deschisă în petale;
În vers o trec, să fie ca o stea
Crescută-n raza-nvățăturii tale.

Ți-o dăruiesc ca pe-un odor ales
În care-am strâns izvoarele din carte;
Cu șoapta lor sculptez într-un eres
Făptura ta s-o duc prin ani departe.

Dacă uitat-am primul gângurit
Și-ntâiul pas ce l-am făcut în viață,
Nu voi uita că-n slove m-ai sădit
Să cresc ca o lumină-n dimineață.

De-aceea-n rime inima-mi rodesc
Să se-mplinească-n versuri pentru tine;
Iubită-nvățătoare-ți mulțumesc,
Eu plec dar tu vei fi mereu cu mine!

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Emirati wonderland - From the Bedouins of the desert to Burj Al Khalifa in only 40 years

Dr. Marcela GANEA,
Artifex University of Bucharest

Desert without boundaries and poor Bedouins searching for water and food were living 40 years ago in the Arabian Peninsula, on the location where today, Burj Al Khalifa Tower rises, the vertical city, and the tallest and most impressive building ever built by humans, on the land lived today by one of the most advanced civilizations: the *United Arab Emirates* (Al Thaqafa Al Emaratyia).

Dressed in traditional clothes and with their heads fully covered to protect themselves against the sand storms, the Bedouin tribes were fiercely striving to survive. They could not have imagined that the next generations would soon become an example of progress and civilization. The Bedouins' tents have been replaced by majestic, hyper-technological towers whose ascending architectural lines are inspired by the wavy dunes of the desert and by the falcons' flying in the sky in older times when they were the Bedouins' companions. The desert has now ultramodern infrastructure and breath-taking postmodernist architecture. The scorching sun is no longer an enemy but an ally to produce solar energy to support the life of a country with a short and miraculous history.

40 years ago, the tribes led by the Sheiks in the Arabian Desert were called the Trucial States, after the agreements signed with the Great Britain which ensured their protection at the time. They were earning their living from pearls and dates. They domesticated the falcons to help them hunt rabbits as a supplement to the scarce food. When pearls were found in the Sea of Japan as well, their market started shrinking.

To their relief, soon, oil became very susceptible to be found in the region and Western companies placed the first oil-rigs. Right after the Great Britain's withdrawal, a visionary man, Sheik Zayed, realized that only the union could ensure the strength of the Bedouin tribes and began making efforts to persuade the Emirates: Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Fujeirah, Ras Al Khaimah, Um Al Quaimm, Ajman, Qatar and Oman to unite in a federation. "With a lot of patience", tells the story the current Prime Minister of the United Arab Emirates and Ruler of the Emirate of Dubai, Sheik Muhammed Bin Rashid Al Maktoum, who was very young in those times and he was serving Sheik Zayed coffee, thus being present to all the meetings. The Emirates Qatar and Oman decided to go along their own paths. On the 2nd of December 1972, the Emirates : Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Fujeirah, Ras Al Khaimah, and Ajman united, and two years later, Um Al Quaimm joined them.

This is how the fairy tale of the Emirates began. The Emirates grew in one year as much as other countries grew in ten years. Since 1972 until the end of 2011, the Emirati GDP increased with 150%. The United Arab Emirates are today the country with the highest internationalization rate: only 10% of the population are Emirati; the rest of 90% are expats representing 200 nationalities.

The story of oil in the Gulf is also new. The first attempt to search for oil dates back to the '30s. In the '50s, representatives of several big oil companies of those times, among which IPC-Iraq Petroleum Company, an international conglomerate made up of: Shell, British Petroleum, Exxon Mobil and Total, and of the consortium made up of BP-British Petroleum and Compagnie Francaise des Petroles, built the first oil rigs and searched for oil in the region. Das Island was the land of sea birds and turtles. In 1954 Jacques Cousteau, the famous sea explorer, came in the region and made his contribution to search for submarine resources with his ship, Calypso.

In February 1957, an American journalist, Wanda Jablonski, from Petroleum Week, a publication which was considered to be the major source of information in the oil business, comes to the Gulf to make visits and see whether there is oil in the region or not. She finds an Abu Dhabi in deep poverty, with no roads, no electricity, and no current water. Medical services were ensured by a doctor who would come from Sharjah twice a week. The population of 30,000 inhabitants tended to emigrate towards richer areas of the Gulf.

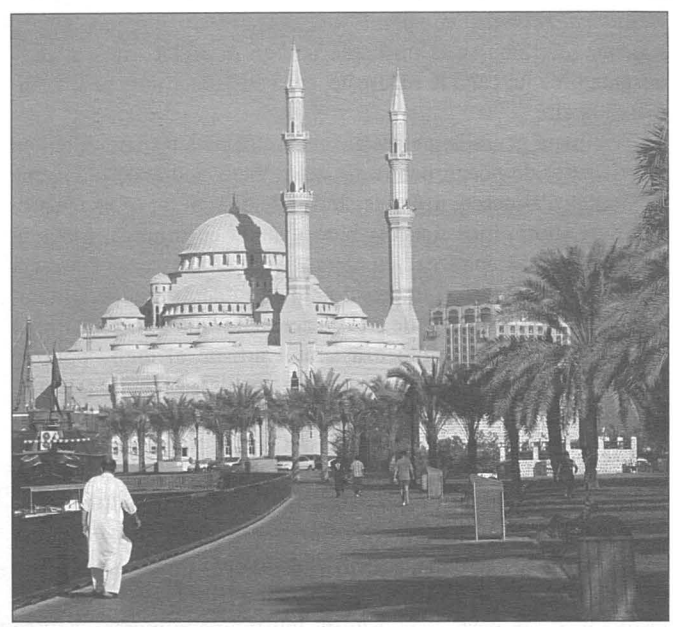

Sharjah: It is the third largest emirate in the U.A.E.

Oil was eventually found in the Emirates, offshore, on Das Island in 1958, and onshore in 1960 in Abu Dhabi.

15 years later, in November 1972, Wanda Jablonski came back to Abu Dhabi. She discovered the capital of a new country whose economy would develop at the highest pace ever. In 1972 Abu Dhabi saw new buildings: the port was modernized, new banks, offices, hospitals, business centres and shopping areas were being built. The Old Fort of the Ruler was being surpassed by the big palaces. Impressive motorways were linking Abu Dhabi to Al Ain and Dubai. Seen from the air, Das Island was in the '70s like an island on fire because of the fires of the oil rigs. Soon after, as technologies to produce liquefied gas advanced, the fires disappeared and were replaced by modern constructions and oil installations.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

The United Arab Emirates were beginning their history of human and technological evolution.

The '70s and the '80s were the years for the development of Abu Dhabi, the capital. On the 19th May 1973, the Dirham, the Emirati currency was introduced. On the 26th September 1973, the first traffic lights were placed in Abu Dhabi. Abu Dhabi Hilton Hotel, today one of the most popular and loved by tourists, was standing alone in the middle of the desert when it was opened in 1973 being linked to the rest of the island only by motorways. On the 31st January 1974, the first telephone line was introduced and the first phone call was made by Sheik Zayed who called Sheik Rashid. On the 2nd of April 1975, Al Maktoum Bridge in Dubai was opened. On the 21st December 1975, the World Bank confirmed that the United Arab Emirates were the country with the highest income per capita in the world. On the 25th May 1985, the Gulf Cooperation Council was initiated and created by the United Arab Emirates.

The '90s were the years of the development of Dubai when the towers that today take our breath away were built: Burj al Arab, and all the shiny towers along the famous Sheik Zayed Road in Dubai . Many futuristic buildings have been built ever since. In 1979, Dubai World Trade Centre, with 39 floors and 149 metre high was the tallest building in the Middle East, until Burj Al Arab Hotel was built in 1999 which in its turn was surpassed by Burj Al Khalifa Tower, built between 2004-2010, today's highest building in the world, which takes you to floor 162 in about 40 seconds and provides a top deck view that gives feelings of awe and admiration for the ambition of human beings to go beyond limits.

The United Arab Emirates is a civilization built on sand. The architects and the builders who created these wonders enjoy remembering some interesting and pleasant moments. "We were all so young…", says Tom Wright, the architect who designed Burj Al Arab Hotel and presented its architectural concept to Sheik Muhammed, the Prime Minister in 1993, 'the average age was 32'. He remembers how Sheik Muhammed himself got involved in the works: 'He would come every day and we could hear him say: Today we shall choose the door knobs, shall we?'. Moreover, he admits that Sheik Muhammed inspired him for the concept: "He kept on saying that I should go to the inspirational sources of the traditional architecture of the Emirates, to the Emirati traditions, to the sailing habits…to spend time with the locals in order to understand the spirit of his people so that I could create something that represented them. And he was surely right!!', admits the architect.

On the 2nd November 2004, the Emirati citizens were devastated to receive the news that the visionary man who built them a glorious future passed away. Sheik Zayed has remained vivid in the spirit of the Emirati people. Zayed Mosque in Abu Dhabi, an architectural jewel proving the peak of Islamic art and the only mosque across the world that accommodates a public library, is the place where Sheik Zayed is now resting. He was almost 90 years old and his entire life had trodden his country to be close to his people and to understand their needs better.

In pictures and documentaries, the Centre of Art and Culture on the Saadyiat Island tells the miraculous story of the United Arab Emirates.

The dream of Sheik Zayed to make his country one of the most prosperous and beautiful in the world, with the help of the black gold that Allah had given him has come true.

Today, Sheik Muhammed, in his capacity of the Prime Minister, together with the other Rulers of the other Emirates, continue working on Sheik Zayed's dream.

On the 2nd December 2011, on the National Day, during the meeting organized to celebrate the 40th anniversary since the creation of the United Arab Emirates, Sheik Muhammed, hailed by the crowds of people in the events hall in Dubai Business Centre, thanked the Emirati citizens for their achievements, assured them that he was very proud of them and asked them not to become angry with him for not stopping his dream and efforts would still be necessary because he still "had a lot to accomplish". And the Emirati people vibrated together in a joint consensus and a proudly assumed responsibility to continue the efforts of the previous generations to build the country and adjust it to the future times.

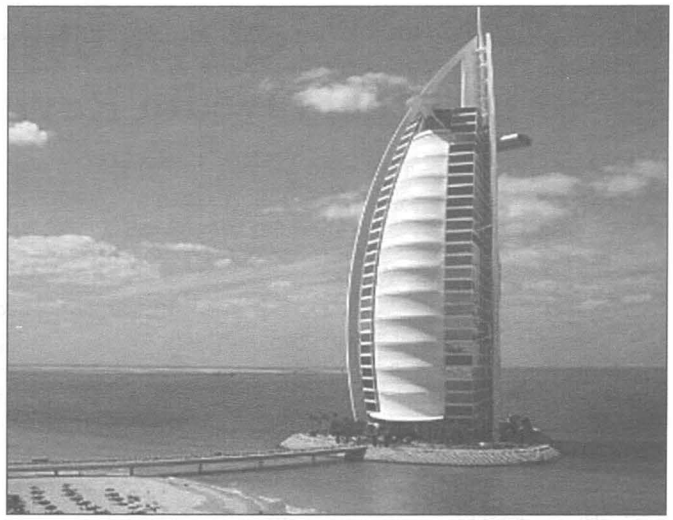

Hotelul Burj Al Arab din Dubai

"He is very modest", say the Emirati about their Prime Minister. Always dressed in a beige kandoora reminding the colour of the desert, he is extremely hard-working, he has the talent to write sensitive poetry and he never asks for something for himself but always for his country.

The Emiratis follow carefully the events going on across the world and whenever they are asked for their opinions about an event, they reply they wish all leaders wisdom and prudence in decision-taking and with their typically Oriental calmness, they remind you that time finds solutions to all issues, thus suggesting that decisions shall not be taken in a rush but pondered upon in order to 'analyze the consequences'.

The Emiratis are indeed a wise and well-balanced people. They implement the latest technologies but they will still wear their traditional clothes, kandoora for men and abaya for women as a sign of respect for their ancestors. Everything is peaceful and calm and harmonious in their country…

We can only wish the Emirati people to remain wise and maintain their spiritual balance, and to enjoy for ever the benefits of civilization and modernity; and never to come to learn the side effects of welfare that affects many of our societies and cause materialistic and individualistic personalities, resulted from lack of spiritual balance and greed that go beyond acceptable limits and trigger reactions that infringe the quality of our life and distort the sense of human personal development.

Bibliography

Supplement to *The National* daily newspapers of the UAE, published on the 1st December 2011, on the occasion of the National Day of the United Arab Emirates and entitled – "A Nation's Journey: 4 decades, 4 stories".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā Gore, an Atharvavedin Revivalist of the 19th Century

Dr. Julieta ROTARU,
Centre for Eurasiatic and Afroasiatic Studies

În jurul celor patru Vede compuse după 1500 î.Hr., tradiția a alcătuit vreme de mai multe secole un canon de texte auxiliare (gramatici, tratate fonetice, manuale de ritualistică etc). Spre deosebire de celelalte Vede, Atharvaveda are, în general, foarte puține texte exegetice afiliate și nu are decât un singur manual al ritualului domestic, astfel încât cunoașterea ritualului acestei școli este dificilă. În anul 2000 am întreprins editarea unui manual de ritualistică a Atharvavedei, după unicul manuscris aflat în colecția Gore, din Vaidika Samshodhana Mandala, Pune. Această colecție nestudiată încă (catalogul său nu este publicat, iar catalogarea nu este acurată) cuprinde în majoritate texte ritualice folosite de preoții familiei Gore din Sāṅgli, statul Maharashtra, şi conţin în colofon date despre scrib, un anume Gaṇeśa Bhaṭṭa Gore, care a trăit, se pare, în prima jumătate a secolului al 19-lea. Din datele culese din aceste colofoane reiese că acest Gore din Sāṅgli a avut o şcoală în Gwalior (în statul Madhya Pradesh, India Centrală), iar discipolii săi au călătorit în centrele tradiţionale de învăţătură ale Indiei, pentru a copia texte Atharvavedice, pentru maestrul lor. Singura informaţie din domeniul public despre acest Gore se găseşte în prefaţa la ediţia critică a Atharvavedei a savantului indian S. P. Pandit (publicată între 1895-98), în care se face referire la Gaṇeśa Bhaṭṭa Gore, care a descoperit importantul comentariu al lui Sāyaṇa la Atharvaveda în mănăstirea din Śṛṅgerī, din sudul Indiei. Pe baza informațiilor din aceste manuscrise inedite, am identificat reședința familiei Gore în orașul Gwalior, unde l-am întâlnit pe urmașul lui Gaṇeśa Bhaṭṭa Gore în excursia de documentare din ianuarie 2012.

For the Vedic studies, the 19th century represented an epoch fervent with the efforts of Western and Indian pandits alike for producing the first critical editions of the Saṃhitā recensions and auxiliary texts. Thus, one decade before the first edition of the Ṛgveda by the Indian editor Janardāna Mahadeva Gurjara (1867), and Max Müller's paramount edition (1874), Rudolf Roth and Dwight William Whitney had already brought out the critical edition of the Atharvaveda Saṃhitā, Śaunaka recension (1856).

In a letter dated Bombay, April 10, 1880, addressed to the *Academy, A Weekly Review of Literature, Science, and Art* (p. 423-24), Shankar Pandurang Pandit announced his finding[1] in 1879 of "Sāyaṇa"'s commentary to the Atharvaveda, by means of V.N. Narasim Aiyengar, the famous Rai Bahadur recipient, educationist and Sanskrit scholar, who was in the commission for search of Sanskrit manuscripts in Mysore Presidency. In the preface of his edition of the Saṃhitā with the Commentary, S.P. Pandit throughout refers to Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā, which is the only information in the public domain[2] about this prominent native scholar of the 19th century.

The name of Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā is in connection with the finding of an incomplete manuscript (containing the first four kaṇḍas) of the commentary assigned to Sāyaṇa, in the library of the temple Śrī Śaṅkarācārya Maṭha from Śṛṅgerī. The manuscript was also used by S.P. Pandit, the ms. with the siglum Kd, written in Nandīnāgarī, a Southern script little known to Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā, a native of Māhulī. Probably due to this shortcoming, the latter has not properly understood the commentary to the Atharvaveda and, based on that, he corrected and modified the Saṃhitā text. These corrections have been transmitted to his disciples, who have in their turn perpetuated them in the Saṃhitā manuscripts in their possession.

Among the sources used by S.P. Pandit for his critical edition, the names of some vaidikas, disciples of the famous Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā, are thus mentioned: Bāpujī Jīvaṇrām, a brahmin of Visanagarā Nāgar gotra from Lūṇāvādā (in Rewa Kantha Agency, presently Pañcmahal, Gujarat), Keśava Bhaṭ bin Dāji Bhaṭ from Māhulī (in Bombay Presidency, presently Maharashtra), Veṅkaṇ Bhaṭjī Gore (alias Veṅku Dājī) from Sāṅglī (in the independent state of the Marathas, presently Maharashtra), the cousin of Gaṇeśa Bhaṭṭa. S.P. Pandit is very critical to the corrections carried out by the learned Vedic guru. Apart of this situation, there is one ms. with the siglum Bh used by S.P. Pandit which bears the marks of Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā's corrections. This ms. was lended to the editor by Gaṇpatrām Veṇilāl Ojhā residing in Bhāvnagar and was priorly owned by Veṇilāl Udeśankar, brother of Gaurišankar Udeśankar, who was Prime Minster of Bhāvnagar (Saurashtra, Gujarat) until 1879. This information is important for the circulation of the manuscripts used in teaching by Gaṇeśa Bhaṭṭa and for finding out the actual spread of his teaching, apparently limited to several places from Gujarat and Maharashtra.

The complete name of Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā appears in the colophon of a manuscript discovered in 1962 by H.R. Diwekar in the house of the former's relations in Gwalior. It is the manuscript with the siglum ga used by the editors of the commentary Keśava-Paddhati (ed. Limaye et al.):

Note

1. Max Müller (1880: 439), in response to this letter, prises the enterprise of the Indian scholar, himself being engaged in search of Sāyaṇa's commentary to the Atharvaveda for the last thirty four years.
2. I thank very much Prof. Michael Witzel (University of Harvard) for drawing my attention to the connection of the two Gore families, from Māhulī-Sāṅglī and Gwalior (august 2011, personal correspondence). Prof. Witzel has presented a paper at the fourth Vedic Workshop, Austin, Texas, May 2007, on the Atharvavedic schools and lineages, based on the information from the colophons of certain manuscripts, which surpasses, by scope and the number of manuscript sources used, this present paper which endeavors to supply some information from the inedited Gore collection of the Vadika Saṃśodhana Maṇḍala, Pune, in regard to what it seems to be an Atharvavedic revivalist of the 19th century. However, this information corroborated with the data from the colophons of Atharvavedic manuscripts lead me on 7th January 2012 to a field work in Gwalior, wherein I have met a fore heir of Gaṇeśa Bhaṭṭa Gore.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

rāma saṃvat 1885 ‖ śrīkṣetra kā ‖ śyām nā ‖ garabrāhma ‖ ṇena vedamūrtiguru ganeśa bhaṭajī dādā gore atharvavedi tasya caraṇasevā me a° ‖ arpaṇaṃ aśvina śu[klapakṣe] 5 gu[ruvāre] saṃ 1875 (sic!).—„Rāma (?) year, saṃvat 1885 (=1828 C.E.), [written] in the holy place Kāśī (presently Benares) by a Nāgara Brahmin for Guru Vedamūrti Gaṇeśa Bhaṭajī Dādā Gore, for the service of his Atharvaveda-school (caraṇa).[3]"

Ganeśa Bhaṭajī Dādā of Gore clan is probably a very well-known teacher (*guru*), judging from the honorific title Vedamūrti „embodiment of the Veda knowledge", who runs a school of Atharvaveda, apparently in Gwalior. We gathered this piece of information from the brief statement of S.P. Pandit to the effect that Bāpujī has learned the Saṃhitā revised by Ganeśa Bhaṭṭa Dādā "by rote at Gwalior" (Pandit 1895: 1).

The Gore clan is original from Māhulī wherein they have practised the office of *purohita* to the maharaja of Sātārā (Deshpande 1997: 6). After the organisation of Indian provinces into Agencies under the British rule, Gores have moved to Sāṅglī wherein they worked in the service of the Chief of State Shrimant Dhundiraj Tatyasaheb. Gore clan represents the famous Māhulī-Sāṅglī Atharvavedic school. The last heirs of Gore family residing in Sāṅglī have donated, through Dr. S.C. Kashikar, the manuscripts of their collection to the Vadika Saṃśodhana Maṇḍala, Pune. I have seen so far only the Atharvavedic manuscripts of this inedited collection, and one of these manuscripts has been edited and translated as a part of my PhD dissertation submitted to the University of Bucharest in 2008 (unpublished)[4].

However, there are four manuscripts[5] in the colophon of which the name of Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā appears. These four manuscripts contain prayoga texts, being used by the priests of Gore clan for performing their domestic rituals. The only common information contained in them is that the respective texts have been copied by the Honourable Gaṇeśa, the son of Nṛsiṃha Bhaṭṭa. In the ms. 4232 the colophon says that the Atharvavedin, the Honourable Gaṇeśa, son of Nṛsiṃha Bhaṭṭa, has copied (hastākṣara) the respective text in the year 1827 C.E. „for his own use as well as for the use of others", a formula often utilized by the copyists. Next year, 1828, Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā has sent to Benares a disciple in order to copy Keśava's commentary to the Kauśikasūtra, as we have shown in the previous paragraph of the present section, while describing the ms. with the siglum ga. We may thus infer that Gaṇeśa Bhaṭṭa was preoccupied to acquire for his school at Gwalior as many Atharvavedic (ritual) texts as possible. In a recently published article[6] I have shown that a manuscript of Dārila's commentary to the Kauśikasūtra, dated 1829, was in the possession of Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā, wherein I have merely hinted that it might have been copied by the same. If this inference will be further sanctioned by new information from other unseen manuscripts, this would point to a sustained activity of copying ritual Atharvavedic texts from 1827 to 1829.

In the locations from where Ganeśa Bhaṭṭa's disciples were hailing, Gujarat and Maharashtra, the Atharvavedic studies were not doing so well during the 19th century. From Bühler's report of his tour in Gujarat and adjoining provinces we learn that:

> "The Maitrāyaṇīya śākhā of black Yajur Veda and the Atharvavedins have each a small number of adherents, the latter about 50 to 60 families." (1871: V)

Also, Max Müller referring to Bühler's tour in Gujarat:

> "The Northern Atharvavedins [i.e. north of the Narmadā, n.J.R.] are really, as the Caraṇavyūhabhāṣya asserts, all Paippalādins. But as they have lost their books they study the Śaunaka-Saṃhitā of any other Veda." (1880: 439)

This information is endorsed in modern time by S.S. Bahulkar (1994: 2 and 15, n.5), who has obtained it *in situ* in the seventies from Vāsudevaśāstrī Pancholi of the Ātharvāṇa Pāṭhaśālā in Sinor, Gujarat.

Kielhorn has followed and completed Bühler's tour in the territories of what is nowadays Maharashtra, and noticed that

> "There are no very old libraries in this part of the Presidency and most of the Sanskrit learning has, so far as I am able to judge at present, been imported from the North of India within the last two centuries." (1869: 89)

With this lapse of the Atharvavedic tradition, Gaṇeśa Bhaṭṭa Dādā, a former resident of Māhulī, probably from political reasons similar to those for which his family *purohitas* have moved to Sāṅglī, has founded a school in Gwalior from where he has conducted courses and for which he has collected manuscripts of ritual texts, in order to revive the priestly tradition. In this connection he has undergone tours, in the very place where Sāyaṇa has lived, namely Śriṅgerī, wherein he has discovered the incomplete manuscript of pseudo-Sāyaṇa's commentary to the Atharvaveda (which shows the ritual employment of the mantras), and also in Benares, which seemed to posses in those time, good private collections.

Gores, the Royal Atharvavedic Chaplains of Gwalior

Gwalior represented in the 19th century a state and its capital, in Central India, delimited roughly by the four rivers: Chambal (N and NW), Sindh (E and SE), Parvati (S) and Kunwari (W). In 1728 the Scindia clan made its first attempt to

Note

3. There are many hindrances in this text, due to the priestly Sanskrit grammatical mistakes and the contamination with Hindi and Marathi. Another possible rendering would be, as suggested by Prof. Bahulkar: "[written] in the holy place Kāśī (presently Benares) by a Nāgara Brahmin for Guru Vedamūrti Gaṇeśa Bhaṭajī Dādā Gore, for the worship of his feet."
4. *Saṃskāraratnamālā* (Catalogue title). Ms.no. 4290. Devanāgarī. Incomplete, 8 lines per page.
5. *Atharvavedoktopākarmaprayogaḥ* (Catalogue title: *Atharvakauśikasūtrānusārī upākarmaprayogaḥ*). Ms. no. 4232. Complete. Folios 1-43, numbered on verso, 19.5x10.5 cm, 9 lines per page; *Ātharvaṇasūtraprayoga*. (Catalogue title: *Godānādiprayoga (Kauśikasūtrānusārī)*). Ms. no. 4237. Devanāgarī. Incomplete. Folios 1-37, 72-80, 118, verso is numbered, first page is blank; *Sarvavratotsargaprayogo* (Catalogue title: *Vedavratādyutsargaprayogaḥ*), Ms. no. 4234. Devanāgarī. Complete. Folios 1-16, verso is numbered, 21x10 cm, 10-12 lines per page; *Vardhāpanaprayogaḥ* (*Kauśikasūtrānusārī*). Catalogue title. Ms. no. 4231. Colligate.
6. Rotaru 2011: 454-468.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

conquer the existent fort dating from the time of the Tomars, and since then the Maratha dynasty ruled the province over a population composed in majority by Marwaris, Jats, and Rajputs. During the British Raj Gwalior was a first division princely state of 21 gun salute, hence the ruler was entitled as Maharaja. The period preceding the Mutiny and the shift of Gore clan to Gwalior was dominated by the figure of maharani Baiza Bai, second wife of Daulatrao Scindia.

Baiza Bai (1784-1862) was the daughter of Sakharam Ghatge, also known as Tuljoji or Sarje Rao/Sharzarao (1750-1809), who was a relation of the Raja of Kohlapur, who was in his turn a descendent of Shivaji. Sakharam distinguished himself while joining the army of Parashuram Bhau Pathwardan. He gained the trust of Nana Phadnis, who was at that time the ruler of Maratha State during the minority of Peshwa Madhav Rao II, to the effect that he was sent to Daulatrao Scindia of Gwalior to serve as Sharzarao, "probably as his own [i.e. Nana Phadnis'] spy" (Sardesai, vol. III: 321-322). However, Sharzarao Ghatge was soon taken the advantage of his position to gain more authority around the maharaja. He succeeded to marry his daughter, Baiza Bai to the king with a sumptuous ceremony which took place in Poona in February 1798. Sharzarao Ghatge become Divan (prime minister) of Gwalior, office which remained in his family – even after his assassinate by the maharaja, upon the latter's discovery of his plot –, through his son, Hindu Rao Ghatge (1813) and his brother, Babaji Patankar (1816). Baiza Bai has transcended much the *strīdharma* (rules of conduct for women), following in his father steps for gaining authority over the state affairs. After the death of his husband she ruled as a Regent of the minor maharaja Jankoji Rao Scindia, an adopted 11 years boy. The latter died in 1843 without heirs, leaving the Maharani Tara Bai, a minor of 11 years, to adopt Bhagirath Rao, aged 8 (v. Soltykov's chronology, 1853: 283) or 10, under the name of Jayajirao Scindia on 22 February 1843. Baiza Bai, who was since 1833 thrown out of Gwalior and resided in Ujjain managed to marry her granddaughter Chimnabai – daughter of Mama Saheb, the that time incumbent Regent–, aged six, to the maharaja, in 1843. The alliance was profitable for the king as he become the heir of Baiza Bai's immense fortune. In exchange the intriguing former maharani hoped that she should be left to reside in Scindia's territory, a fact which did not happen, due to the hatred which many aristocrats in Gwalior would felt for her. (However, she died in Gwalior in 1863.) Jayajirao married three other wives by whom he strengthen the relations with the Maratha leaders, Laxmibai Gujar (1852)– daughter of Bahaji Rao Gujar of Ratnagiri, Babuibai Sawant (1873), daughter of Ramchandra Sawant Bhonsle of Sawantwadi, and Sakhyabai Bahadur (1875), daughter of Krishna Rao Jadhav. From the last one he had a son, Madho Rao (1876-1925) who succeed him as a ruler of Gwalior, after his demise in 1886. Jayajirao was a faithful collaborator of the British administration from which he received help in restoring the fort of Gwalior under his command in the year of the Mutiny, first from Lakshmibai, on 5th of May, and secondly from Ramchandra Pandurang Tope, on 19th of June. Jayajirao's longue rule was marked by many urbanistic works, among which the rehabilitation of the fort and building of the Jai Vilas, the residence of Scindia dynasty.

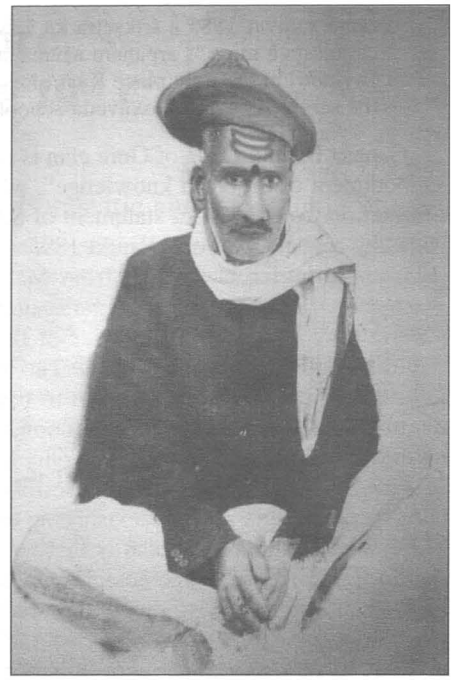

Vishnushastri in his court uniform
(Gore family's archive, Gwalior)

From Ganesh Vishnu Gore we had the testimony that all his fore fathers, from Gaṇeśa Bhaṭṭa Gore who was brought from Sāṅgli to Gwalior by Scindia Jayajirao in the very year of Mutiny, 1857, had the office of *rājguru* (royal preceptor), which continued with Viṣṇuśāstrī Gore probably until the integration of Gwalior in the federal Republic of India in 1947. As the latter was aged 78 by that time, he most probably could not join other position, and remained medical practitioner for the remaining 17 years of life and priest, to serve in the little shrine erected on the *samādhi* of his father, Anantaśāstrī, just at the corner of his actual ancestors' dwelling. The present Gore, born on 5th October 1928, underwent modern and secular education, being a public librarian all his lifetime.

Vishnushastri with his ritual utensils
(Gore family's archive, Gwalior)

Let us now turn to the origin of Gores of Gwalior. The Gore clan has shifted from Māhulī to the newly founded state by Chintamanrao alias Appasaheb Patwardhan, who was the first Chief of Sāṅglī, to whom Gores have served as *purohits* (royal chaplains). Chintamanrao was a staunch supporter of the British Rāj and he had very favorable depictions of the western chronicles of that time, as an illuminist ruler. (He was a learned person, a patron of arts and letters, and it is thus worth mentioning in this connection that Mountstuart Elphinstone has presented to him the first books ever printed in Marathi, in 1822.) Regarding the relations of Chintamanrao to Scindias, they were under the sign of a lack of trust and the danger of the latter's influence at Poona. Yet, in the Second Maratha War, the Chief of Sāṅglī remained neuter, in spite of his pro-British attitude. Chintamanrao was widely accepted by the Maratha leaders in Deccan, and had a special attention from ex-maharani Baiza Bai, who came personally to congratulate him at the ceremony organized by the British government in 1846 at Belgaum as recognition of his loyalty. (Parasnis 1917: 58). Upon his death in 1851 he was succeeded as Chief of Sāṅglī by Dhundirao Tatyasaheb, the

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Anantashastri performing a ritual (Gore family's archive, Gwalior)

son of the former's widowed daughter-in-law. He attained the major age in the year of the Mutiny, when we know a faction of Gore clan was called by Scindia Jayaji to Gwalior. Yet, another faction remained and served Tatyasaheb as *rājguru*. However, this office fell into desuetude after maharaja's demise in 1901, when the State of Sāṅglī was incorporated in the British Rāj, on the basis of the "doctrine of lapse". The last Gores have been visited by Dr. Kashikar who was entrusted with the donation of their manuscripts to the library of the Vaidika Samśodhana Maṇḍala, Pune, in the sixties.

As we have seen above, the branch of the Gore clan from Gwalior continued its tradition until modern India. They have preserved the family manuscripts until 1970-s when Dr. Hṛ. Diwekar visited Ganesh Vishnu Gore and took them in a bundle described by the gestures of the latter as measuring cca. 40 x 50 cm. Apart from the manuscript of the *Keśavapaddhati* (ms. with the siglum Ga, in the present edition), we do not know what is the content of those manuscripts, neither where were they deposited. (The unpublished papers of Dr. Diwekar are in the possession of Diwekar Vāṅgmay Prakāśan Samitī (Publication Committee for Diwekar's Literature), which might be a further starting point of inquiry.)

In the followings, we shall give an account of the *vamśavṛkṣa* (family tree) of Gores of Gwalior and the histories we had gathered during our first field work on 7th January 2012.

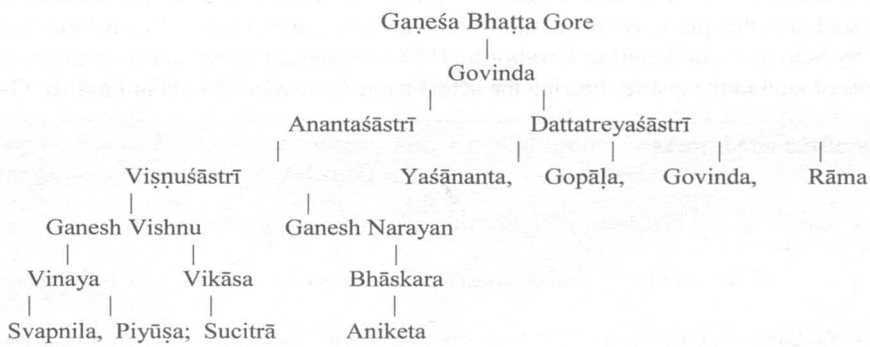

The oldest Gore in the family is Ganesh Vishnu Gore, residing at Gore Sāb kā vāḍā, Dholī Buvā kā Pool, Lohāgaḍ, Gwalior. His house is a compound made of a 19th century small wada, inherited and well maintained, and a new two stored house appended to it, in which his two sons are living. They have rented some rooms at the ground floor for a family from Nagpur. In the last decades they had to sell many of the wadas around the quarter, including the property on which the *samādhi* of Anantaśātrī is located, about which discussion will follow later on. In the same compound, but separated by a small old fence, there is an old wada, a ground floor structure, property of the late Ganesh Narayan, brother of Ganesh Vishnu Gore, who expired in June 2011. Narayan's blind wife lives here together with the son, Bhaskar Govind and his wife and son, Aniket. This was the house where Anantaśāstrī, the grandfather of Ganesh Vishnu Gore and Ganesh Narayan Gore lived. The family altar is in the hall, in front of which Anantaśāstrī used to stay while imparting teaching or discussing with his son, Viṣṇuśāstrī. The idol inside is an eight arms Bhavānī (?), with a right arm holding the *kaumodaki*, a middle-left arm holding a bow, etc.

Bhaskar has shown us a manuscript of *Bhavānīsahasranāmastotram* copied by Anantaśāstrī „for his personal use as for the others" (svārthaṃparopakārārthaṃ) in *śake* 1696. (i.e. 1774 CE). The manuscript was kept in a *poti* along with a brochure of a popular edition of the published text, and which were used by late Nārayaṇa Gore. In the beginning of the manuscript the *kuladevatās* (family deities) are mentioned, Mahākālī, Mahālakṣmī and Mahāsarasvatī, the three forms of Gauri Pañcadaśākṣarī. However, Ganesh Vishnu Gore has mentioned to us that the family deity is Ambabai of Kohlapur, i.e. Mahālakṣmī.

Ganesh Vishnu Gore has told us they are *deśāstha* brāhmins. However, he seemed to know very little about the family tradition, and had some popular awareness about *Atharvaveda*, which, per his allegation, was transmitted by Sumantu, in full accordance to the "pauranic" knowledge. He has received initiation from Dattatreyaśāstrī, an uncle residing in Ujjain, who was at that time the *rājguru* of "maharaja of Sarkhari (Sagar?)". This was the only religious consecration he has received as a boy. Ganesh Vishnu Gore's father, Viṣṇuśāstrī (born on 14 November 1889, as Jawaharlal Nehru, as we were ostentatiously told) represented the new face of India, and gave the child modern education. The latter practiced the three *sandhyas*, (daily worships) but he stopped nowadays. He told us that his brother, Narayan, was more religious, and we may infer that from the fact that he kept the *poti* (manuscript wrapped in a cloth) and praying at the

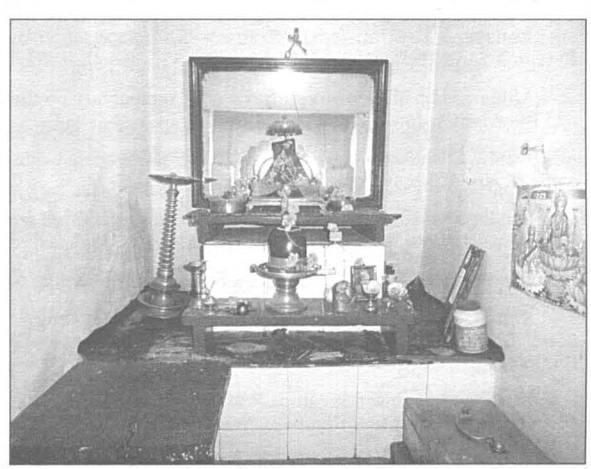

Family's shrine (Gore family's archive, Gwalior)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

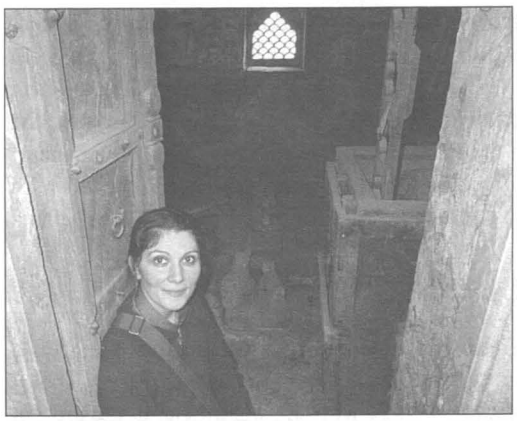

The author in the doorway of the Anantashastri's samadhi. (Author's archive)

family altar. They had no other manuscripts except those which were handed to Dr. Diwekar, most probably by Narayan, and probably in the absence of Ganesh Vishnu Gore, who was residing and working in the 70-ies in Ujjain. Viṣṇuśāstrī had a connection with the activity of a temple in Datia, and we were shown a letter of honor signed by Datiyastha-pītāmbarā-saṃskṛta-pariṣaddhaḥ on daniyā pādakṛṣṇa navamī 2019 vi[krama] (=1952 C.E.), with the title *Datiyāsthasya pītāmbarāpīṭhasya rāṣṭrarakṣāmahānuṣṭhāne*. Viṣṇuśāstrī was priest maintaining the holy fire (*agnihotri*) and performed the ritual in the premises of his house. The *yāgaśālā* (ritual ground) has been paved and transformed in a rest room by the present Gores. The *yajñayuddhāni* (ritual utensils) used by *agnihotri* Viṣṇuśāstrī were taken by Dattatreyaśāstrī's son, Govind, residing in Ujjain. This one had no issues and was taken care by a nephew, Ananta Gore, whose family is to be further contacted.

It was Narayan's son, Bhaskar, who has brought us to the *samādhi* of his great grandfather, Anataśāstrī, which was located at the corner, outside the courtyard. The shrine was fallen in oblivion and was open for us with some efforts of removing branches blocking the entrance and so on. The 2x2 m shrine had the tomb of the saint in the middle, with a bas-relief of his *padukas* (soles), and two statues of Nandī and Mahākāla (?) or two *nandīs* at his feet, a *śivaliṅga* placed in the middle, and a bas-relief of Hanuman at his head. Anataśāstrī was *rājguru* and an *ācārya* (traditional teacher) with a school frequented by many disciples, among which one Bhagavān Dada Caturvedī of Mathura, who, according to Ganesh Vishnu Gore was quite famous. Ganesh Vishnu Gore told us neither his father nor his grandfather had to travel to Benares or so, but the latter had disciples who settled in that place. He learnt more about his fore father, Gaṇeśa Bhaṭṭa Gore from me. He knew that his fore father was called by Scindia from Sāṅglī to Gwalior in 1857 to represent *Atharvaveda* in the court. The king has donated his ancestor two *bighas* of land in the quarter bearing the actual name Gore Sāb kā vāḍā in Laṣkhar, Gwalior.

Bibliography of the cited works

Manuscripts

Atharvavedoktopākarmaprayogaḥ (Catalogue title: *Atharvakauśikasūtrānusārī upākarmaprayogaḥ*). Ms. no. 4232. Hand written catalogue, Vadika Saṃśodhana Maṇḍala, Pune;

Ātharvaṇasūtraprayoga. (Catalogue title: *Godānādiprayoga (Kauśikasūtrānusārī)*). Ms. no. 4237. Hand written catalogue, Vadika Saṃśodhana Maṇḍala, Pune;

Saṃskāraratnamālā (Catalogue title). Ms.no. 4290. Hand written catalogue, Vadika Saṃśodhana Maṇḍala, Pune;

Sarvavratotsargaprayogo (Catalogue title: *Vedavratādyutsargaprayogaḥ*), Ms. no. 4234. Hand written catalogue, Vadika Saṃśodhana Maṇḍala, Pune;

Vardhāpanaprayogaḥ (Kauśikasūtrānusārī). Catalogue title. Ms. no. 4231. Hand written catalogue, Vadika Saṃśodhana Maṇḍala, Pune.

Published works

A Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the North-Western Provinces, compiled by Order of the Government, N.-W.P. and Oudh, part VI, Allahabad: N.-W.P. and Oudh Government Press, 1881;

Bahulkar, S. Shrikant. *Medical Ritual in the Atharvaveda Tradition*, Tilak Maharashtra Vidyapeeth, Pune, Shri Balmukund Sanskrit Mahavidyalaya Research Series No. 8, 1994;

Bühler, Georg. *A Catalogue of Sanskrit manuscripts, contained in the private libraries of Gujarât Kâṭhiâvâd, Kachchh, Sindh, and Khândes*. Fasc. I-III. Compiled under the superintendence of G. Bühler. By order of government. Bombay: "Indû-Prakâsh" press. 1871-1872;

Deshpande, Madhav (ed.). *Śaunakīyā Caturadhyāyikā, A Prātiśākhya of the Śaunakīyā Atharvaveda, with the commentaries Caturādhyāyībhāṣya, Bhārgava-Bhāskara-Vṛtti and Pañcasandhi*, critically edited, translated & annotated by Madhav M. Deshpande, HOS; 52, Harvard University Press, 1997;

Kielhorn, Lorenz Franz. "Report by Dr. Kielhorn, Acting Educational Inspector, Southern Division, for 1868-69." *In Report of the Department of Public Instruction in the Bombay Presidency, for the year 1868-69*, Bombay: Education Society's Press, Byculla, 1869, pp. 82-6;

Limaye, V.P. et al. (eds.). *Keśava's Kauśikapaddhati on the Kauśikasūtra of the Atharvaveda*. Shri Balmukund Sanskrit Mahavidyalaya Research Series 1. Pune: Tilak Maharashtra Vidyapeeth, 1982;

Müller, Max. "Discovery of Sāyaṇa's Commentary on the Atharva-Veda." In: *Academy, A Weekly Review of Literature, Science, and Art*, No. 423 [new issue], June 12, 1880, p. 439;

Pandit, Shankar Pandurang. "Discovery of Sāyaṇa's Commentary on the Atharva-Veda." In: *Academy, A Weekly Review of Literature, Science, and Art*, No. 422 [new issue], June 5, 1880, pp. 423-24;

Pandit, Shankar Pandurang (ed.). *Atharvaveda saṃhitā with the Commentary of Sāyaṇācārya*, edited by S.P. Pandit, Vol. 1, (1st edn. Bombay 1895) reprint 1989, Krishnadas Sanskrit Series 109, Varanasi: Krishnadas Academy, 1895;

Parasnis, Rao Bahadur Dattatraya Batavanta. *The Sangli State*, Bombay: Byculla, 1917;

Rotaru, Julieta. "Habent sua fata libelli: The Dārilabhāṣya and its Manuscripts." In: *Proceedings of the Third International Symposium "The Book. Romania. Europe", section "Veda-Vedāṅga and Avesta between Orality and Writing"*, Houben, Jan M. and Julieta Rotaru (eds.), Bucharest: Biblioteca Bucureştilor, pp. 454-68, 2011;

Sardesai, Govind Sakharam Rao B. 1986. *New History of the Marathas. Sunsent over Maharashtra*, vol. III, New Delhi: Munshiram Manoharlal (First edition Bombay: Phoenix Publications, 1968);

Soltykov, Alexei Dimitrievich, *Voyages dans l'Inde et en Perse. Voyages dans l'Inde, première voyage, 1841-1843, Voyages dans l'Inde, deuxième voyage, 1845-1846. 1853*. Paris: V. Lecou (First edition Paris: Auguste Bry, 1850).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Grigore GAFENCU faţă în faţă cu „războiul rece". Din Jurnalul, (inedit), aflat la Academia Română (I)

Nicolae MAREŞ,
diplomat

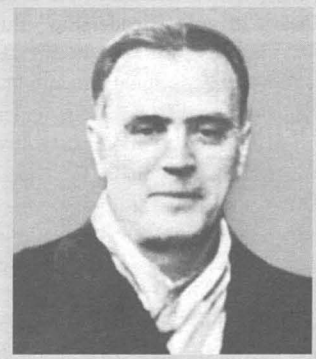

În urmă cu 120 de ani, la 30 ianuarie 1892, s-a născut, la Bucureşti, marele diplomat, om politic şi publicist român, Grigore Gafencu *(foto, în medalion)*. Fostul şef al externelor şi ministru plenipotenţiar al României la Moscova, până la izbucnirea celui de al doilea război mondial, s-a dovedit a fi un fin analist al realităţii trăite în perioada postbelică, un memorialist nepereche. A murit exact la vârsta 65 de ani, la Paris. Comentariile sale memorabile despre ceea ce a însemnat viaţa politică internaţională, şi în contextul acestora prezentată fiind desfăşurarea evenimentelor româneşti, au fost înregistrate până în ultima clipă a vieţii, practic până la 29 ianuarie 1957. A doua zi, Doamna Blache Grigore Gafencu, atât de călduros evocată în postura de martor al acestor scrieri, va consemna olograf pe ultima filă a *Jurnalului*: *Moartea lui Grigore Gafencu, /a avut loc/ astăseară, la orele opt şi jumătate, la a 65-a aniversare a vieţii sale.*

Grigore Gafencu a desfăşurat până în ultima clipă a vieţii o activitate intensă, ca istoric şi publicist, remarcabile fiind momentele descrise din ultimele zile ale vieţii, petrecute în vizită la postul de radio „Europa Liberă", cât şi aprecierile făcute cu privire la atmosfera şi activitatea desfăşurată de românii care lucrau acolo. Astfel, surprindem pentru prima oară, filtrate prin ochiul unui patriot echidistant, atmosfera şi climatul de viaţă şi muncă al exilaţilor români din Germania. Impresionantă este cunoaşterea în profunzime a realităţilor vieţii internaţionale, descrierea acţiunilor declanşate de principalii actori de pe eşichierul politic, comentatorul român venind cu o judecată dreaptă asupra manifestării lor şi a fenomenelor cu care se confrunta omenirea, conştient fiind de valoare istorică a paginilor pe care le lăsa posterităţii. Suntem uimiţi că nici acestea n-au fost folosite în întregime în cei peste 20 de ani de libertate.

Odihnă, nu destindere...

Puternic preocupat de desfăşurarea vieţii politice trăite, înzestrat cu un talent jurnalistic de excepţie, capabil să surprindă bătălia politică „la cald", în cazul de faţă înfruntările politice Est-Vest din timpul războiului rece, Grigore Gafencu ne-a lăsat un material de referinţă foarte preţios pentru istoria universală, nu numai a României, „mărturii" fără de care evenimentele din anii respectivi nu pot fi înţelese în toată complexitatea lor. Recent am intrat în posesia unui set voluminos de documente inedite din *Jurnalul* lui, ţinut cu mare acribie timp de câteva decenii, file cu care a murit sub căpătâi, ultimele fraze formulate fiind următoarele: *„Voi împlini în această noapte 65 de ani. Voi primi aniversarea în pat, hotărât să nu mă ridic pentru a-mi odihni bătrâna mea inimă, care cu greu îşi urmează aprigile cărări ale vieţii. Odihnă, dar nu destindere: la căpătâiul meu sub pernă, se află caietul notelor mele."*

Documente încă neconsultate

Am întâlnit însemnările la care mă voi referi la Secţia de manuscrise a Academiei Române, în două mape voluminoase, în şase volume frumos legate, „achiziţionate" de la Ion Gheorghe Maurer, practic recuperate de funcţionarii destoinici ai instituţiei academice în momentul în care fostul prim-ministru (timp de cinci legislaturi) era alungat din casa în care trăia (cf. Mss.A-3799). Documentele, pregătite ca pentru tipar, înregistrate iniţial ca material strict secret, aşadar pentru lectura câtorva dintre liderii conducerii superioare ai Partidului Comunist Român, din anii '70, se află de aproape 20 de ani în circuitul public, rămase încă neconsultate! De ce, când şi cum s-a procedat la multiplicarea ultraconfidenţială a *Jurnalului* scris de Gafencu aflăm din adresele însoţitoare, redactate la Consiliul Securităţii Statului, semnate fiind de preşedintele Instituţiei din anii 70, Ion Stănescu, care – în cazul nostru – a expediat la adresa de mai sus exemplarul al doilea (probabil că primul a fost trimis direct secretarului general PCR, Nicolae Ceauşescu). Pe cel cercetat de noi, se menţionează: *În baza hotărârii Prezidului Permanent al CC al PCR cu privire la memoriile fostului ministru de externe al României, Grigore Gafencu, comunicate Consiliului Securităţii Statului cu adresa Cancelariei CC al PCR nr. 1448/III din 13 mai 1968 s-a cules şi s-a tipărit, pentru uz intern, volumul ataşat pe care îl înaintăm alăturat (ex. nr. 2), urmând ca celelalte volume să le înaintăm pe măsura tipăririi lor.*

Rezultă că, în preajma şi după evenimentele din Cehoslovacia din august 1968, o parte restrânsă din liderii români la vârf au putut să lectureze scrierile intime ale lui Gafencu realizate din 1941 până în 1957. Ele au fost „prelucrate" editorial de profesionişti în materie, însoţite fiind cu note explicative, cât şi de o prefaţă pertinentă pentru fiecare din cele şase volume (introducere solicitată mai mult ca sigur de Cancelaria Comitetului Central), text care în sine ar merita o analiză aparte. Credem că, după stil şi cunoaşterea evenimentelor în ansamblul lor, introducerea, însemnările şi notele amintite ar fi putut aparţine istoricilor Ardeleanu şi Muşat.

Ultimele zile din viaţa analistului politic Gafencu

Pentru comemorarea a 120 de ani de la naşterea lui Gafencu, mă voi referi numai la ultimele pagini ale *Jurnalului* său, începând cu însemnările consemnate la data de 19 ianuarie 1957. Se ştie că fostul ministru de externe se afla în graţia unora dintre cele mai de seamă personalităţi din eşichierul politic vest european, unele din acestea pronunţându-se tocmai în legătură cu ideea aşa zisei *neutralizări a Europei Răsăritene* (planul Ripka), al cărui comitet se întrunise de curând la Institutul Branting, sub egida *Mişcării Europene*, de sub preşedinţia lui Valee Poussin. Atât Ripka cât şi Poussin, cunoscute fiind dificultăţile interne al URSS, au venit cu o propunere menită „a-i îndulci pe sovietici"; cei doi le-au întins „o nadă" s-au cum spuneau ei, - unele „oferte ispititoare"-, în sensul de a-i convinge să înceapă discuţii de retragere simultană a trupelor de ocupaţie: retragerea occidentaliilor din Germania vestică şi a sovieticilor din Germania de est şi din întreg estul, considerându-se că astfel „Europa centrală şi orientală ar fi neutralizată", dacă se vor instala guverne şi regimuri după voinţa lor, în urma unor alegeri libere.

Fiind de acord cu unele din măsurile sugerate în planul Ribka,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Gafencu „a mustrat" proiectul. Analistul român justifică atitudinea sa prin aceea că planul n-ar trebui să se refere numai la Europa răsăriteană, ci la Europa întreagă, fiind vorba de probleme generale ale păcii europene.

„Sunt de acord că Occidentul trebuie să procedeze după un plan – scria Gafencu. Lipsa unui plan şi a unei politici comune occidentale a avut consecinţe funeste, în timpul crizei Suezului şi a Budapestei. America a căutat să remedieze aceste lacune, înaintând un plan pentru Orientul Mijlociu. Ea trebuie să pregătească un plan pentru Europa răsăriteană. Este absurd să fie lăsate evenimentele din Răsărit în voia..."leadership"-ului chinez..."; se anexează la argumentele aduse articolul pe care l-a publicat în „Vie Francaise" la 18 ianuarie 1957, intitulat: „În ajunul alegerilor poloneze" – reflecţii asupra cărora vom reveni, cu argumentele lui Gafencu din *Jurnalul* său.

Analizând ca întotdeauna cu dreaptă măsură raportul de forţe de pe arena internaţională, Gafencu consemnează: „Nu s-ar cuveni ca America să piardă timpul, tocmai când se urzesc, din nou, zile negre pentru Polonia. Dacă Polonia arde, Germania de răsărit se (va) arde şi ea. De aici, poate să izbucnească marele incendiu".

Ca şi în perioada interbelică, când Gafencu a urmărit cu atenţie rolul Poloniei (din postura de aliat al României) în centrul Europei, mai ales în timpul vizitei făcute la Varşovia, la începutul lui martie 1939, cât şi în convorbirea avută cu Beck, în tren, pe ruta Cracovia-Katowice, în luna aprilie a acelui an (în deplasarea pe care o făcea la Berlin), demnitarul de odinioară, publicistul de acum surprinde din nou rolul *de detonator* al Poloniei pe plan european, într-un moment de răscruce.

În concepţia sa „Planul Occidental nu trebuie să nu prevadă imposibilitatea neutralizării unei jumătăţi a Europei întregi, aflate la discreţia U.R.S.S.-ului, ceea ce ar crea o situaţie mai rea decât ceea existentă astăzi. (subliniere – G.G.).

Urmează o analiză de mare fineţe a fostului polician cu privire la ceea ce înseamnă *încercarea* ce se făcea prin „neutralizarea" Germaniei şi a diferitelor zone, în viitor, şi care ar fi împiedicat „posibilitatea integrării într-o Europă Unită". Se poate spune fără teama de a greşi că puţini politicieni din Bucureşti şi din lume operau în perioada respectivă cu asemenea categorii geo-politice, că le-ar fi putut trece prin minte asemenea judecăţi.

A doua zi, pe 20 ianuarie 1957, Gafencu se referă în *Jurnalul* său la eseul apărut în „Bloc Notes", semnat de Francois Mauriac, cât şi la cel tipărit în „Express", demersuri în care - potrivit analistului român - scriitorul francez nu face decât să demonstreaze, cu „remarcabilul său talent de polemist, că: istoria noastră se desfăşoară în interiorul altei istorii, care o învăluie, şi care îi va hotărî destinul".

„Mauriac se gândeşte cu spaimă, nu fără dreptate, la ce s-ar întâmpla dacă focul s-ar reaprinde în Polonia, ajungând până la Berlin, fiindcă Uniunea Sovietică nu se retrage", pentru că: „Ea nu se poate retrage". Adaugă: „Suntem atât de trup şi suflet lângă eroica Ungarie, încât pierdem din vedere că, la Budapesta, represiunea rusă, oricât de crudă este, nu constituie totuşi un atentat de stil stalinist. Represiunea aceea nu vădeşte nici un caracter comun cu ororile de la Katyn, bunăoară, sau cu procesele din 1935-1938. Iată un act politic care nu este nici stalinist, nici chiar tipic rusesc: este vorba de reflexul normal de apărare, pe care îl opune un imperiu, îndată ce se simte ameninţat asupra unui punct pe care îl crede esenţial. În acest moment Ungaria şi Polonia nu au de-a face cu Stalin. Nici barem cu Lenin sau cu Trotzki. Ele au de-a face cu Rusia lui Petru cel Mare, al cărui întreg sistem defensiv riscă să fie repus în discuţie şi care, nu se va da înapoi de la nimic pentru a împiedica deschiderea celei mai mici spărturi. Dacă vreodată s-ar deschide, ea va fi inundată de cadavrele impuse de destin". Judecăţile emise de Gafencu sunt, din perspectiva anilor şi a evenimentelor petrecute, mult mai profunde şi mai nuanţate decât ale lui Mauriac, istoria confirmându-i-le din plin.

(continuarea în numărul următor)

Biobibliografie

S-a născut la 30 ianuarie 1892, la Bucureşti şi decedat la 30 ianuarie 1957, la 57 de ani în locuinţa sa de la Paris. Remarcabil om politic, diplomat şi ziarist român.

După studii superioare, Grigore Gafencu îşi ia doctoratul în Drept la Universitatea din Bucureşti. În timpul Primului Război Mondial, pentru participarea sa pe front, ca locotenent, a primit Ordinul "Mihai Viteazul". După război devine ziarist şi înfiinţează ziarul "*Timpul familiei*" care, tradus în limba franceză, a fost distribuit în mai multe ţări. La vârsta de 32 de ani este ales deputat în Camera Deputaţilor şi funcţionează ca adjunct al ministrului de externe, în guvernul Maniu din 1928.

La 22 decembrie 1938 a fost numit ministru al afacerilor străine. Timp de doi ani a încercat să asigure neutralitatea României, prinsă în cleşti între Germania şi Uniunea Sovietică. Datorită străduinţelor sale, la 13 aprilie 1939, România primeşte garanţiile Angliei şi Franţei, care însă nu au fost respectate, aşa cum n-au respectat nici în cazul Poloniei, prima atacată.

După anexarea Ardealului de nord de către Ungaria, în urma Dictatului de la Viena, precum şi a Basarabiei, nordului Bucovinei şi a Ţinutului Herţei de către Uniunea Sovietică în 1940, Gafencu este trimis, în august, ministru plenipotenţiar la Moscova, după Ciuntu (cel trimise de Titulescu), Nicolae Dinu şi Gheorghe Davidescu.

După revenirea în ţară, deoarece regele Carol al II-lea îl numise ca ministru de externe pe Ion Gigurtu (30 mai 1940), Gafencu pleacă din România şi se stabileşte la Geneva în Elveţia.

În timpul războiului colaborează la "*Journal de Genève*" şi la alte ziare din Europa. În anul 1944 îi apare cartea "*Preliminariile războiului din Răsărit*" [1]. După război se mută la Paris unde, în anul 1946, publică volumul "*Ultimele zile ale Europei*" [2]. Considerată o carte clasică, a fost tradusă în mai multe limbi. Ea se referă la descrierea călătoriilor întreprinse în anii 1939 şi 1940 în mai multe capitale "în căutarea Europei". În prefaţa cărţii autorul avansează ideea că "lumea a făcut un război ca să omoare zonele de influenţă: noi trebuie să facem o pace ca să le omorîm a doua oară".

În anul 1947 merge în Statele Unite ale Americii, invitat de "*Yale University Press*" pentru o serie de conferinţe şi ţine apoi cursuri la "*New York University*". Iniţiază formarea de grupuri care să propage "*Mişcarea Europeană*", adică o federalizare a statelor europene, în care să fie inclusă şi România. Participă la înfiinţarea "*Comitetului Europa Liberă*" şi organizează în apartamentul său din Park Avenue (New York) întrunirile numite "*Tuesday Panels*". În fiecare marţi seara, aduna aici fruntaşi politici exilaţi din ţările de sub captivitate comunistă, care, împreună cu oameni politici americani, discutau problemele la ordinea zilei. În aceste întruniri Gafencu domina dezbaterile prin informaţiile sale, prin intervenţii şi sugestii.

Grigore Gafencu a fost membru în "*Comitetul Naţional Român*" încă de la formarea lui, în 1949, în fruntea grupului personalităţilor din afara partidelor politice, şi l-a părăsit la începutul anului 1952, cu ocazia primei crize a Comitetului..

A fost unul din fondatorii "*Ligii Românilor Liberi*".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AM PRIMIT, VĂ SEMNALĂM

Chişinăul citeşte o carte: *Tema pentru acasă* – romanul de succes al anului 2011

Raia ROGAC,
publicist

A trecut aproape un an de la startul celei de-a şaptea ediţii a extinsei campanii de lectură *Chişinăul citeşte o carte*, pe care o desfăşoară Biblioteca Municipală B.P. Hasdeu din Chişinău. Cartea desemnată a fost romanul lui Nicolae Dabija *Tema pentru acasă*, pe care eu îl citisem, de la primele exemplare de semnal, şi l-am propus să fie inclus pentru acest prestigios program, exprimându-mi convingerea că el va bate toate recordurile. Profeţia mea iată că s-a adeverit. La conferinţa de totalizare, care a avut loc la Biblioteca *Onisifor Ghibu*, moderatoarea Elena Vulpe, directoarea instituţiei gazdă, a concretizat următoarele cifre: în cadrul celor 31 de filiale ale Bibliotecii Municipale *B.P. Hasdeu* pe parcursul anului de referinţă au fost organizate 598 de manifestări – mese rotunde, conferinţe, ateliere de creaţie, expoziţii, dezbateri ş.a., în prim-planul cărora au fost ample discuţii şi comentarii asupra romanului nominalizat cu participarea a 13329 de utilizatori. Cartea a fost luată cu împrumut de 16872 de cititori. Pentru comparaţie vom menţiona că în anul trecut cifra de împrumuturi a fost de 14068. Numărul cititorilor romanului *Tema pentru acasă* poate fi lesne dublat, dacă ne gândim că primul tiraj de 20 de mii de exemplare, apărut la Editura *Princeps Edit* de la Iaşi, a şi fost vândut. Acum la aceiaşi unitate e în curs de apariţie a doua ediţie, uşor îmbunătăţită şi completată cu o serie de recenzii apărute în Republica Moldova şi România. Conferinţa de totalizare s-a dorit a fi nu numai câteva ore de bilanţ, dar şi o mare sarbatoare a cărţii, la care a participat un public select şi numeros, reprezentat de cei mai fideli cititori ai romanului din diverse categorii: profesori, studenţi, scriitori, bibliotecari, elevi etc.

Profesoara de limbă şi literatură română de la Liceul Mircea Eliade Veronica Postolachi avea să remarce: *Tema...* este cea care te învaţă să fii om, de aici porneşte valoarea estetico-morală a romanului, care a devenit o lucrare indispensabilă a programei şcolare. M-am bucurat mult să văd acest roman în bibliografia şcolară, ca şi pe cel al Claudiei Partole *Viaţa unei nopţi sau Totentanz*. Cartea lui Nicolae Dabija este incitantă şi se aliniază cu succes la literatura despre închisori. Dacă *Romanul adolescentului miop* al lui Mircea Eliade este o carte de educaţie a tineretului, cartea lui Nicolae Dabija este de educaţie a omului în general. Ea trebuie să devină pâinea noastră spirituală cea de toate zilele, să existe nu doar în bibliotecile publice, dar în fiecare familie şi nu una, dar chiar câte două-trei exemplare pentru a fi transmisă şi generaţiilor în creştere. O altă opinie, la fel de impresionantă, a fost şi a unei alte profesoare de limbă şi literatură română, Alexandra Tănase de la Liceul *Gaudeamus*, care a mărturisit că a „înghiţit" romanul într-o singură noapte, „molipsindu-i" de lectură şi pe elevi, care au citit cartea de la Biblioteca *Transilvania*, mulţi din ei şi-au procurat-o pentru colecţiile personale. Tema principală e tema iubirii, în sens larg, iubirea de patrie, de om, de neam. Am cunoscut o familie din raionul Străşeni cu un destin asemănător, care a suportat calvarul siberian cu demnitate şi care are o mare asemănare cu principalii eroi din roman. Capitolele au o structură inedită, pe care eu le-aşi defini ca pe nişte veritabile nuvele. Această carte, cu temele ei majore care ne conturează ca oameni, ne ajută să depăşim greutăţile perioadei de tranziţie. Elizaveta Cibotari, elevă de la Liceul *Gaudeamus*, cititoare fidelă a Bibliotecii *Transilvania*, a fost cutremurată sentimental de momentele în care este descrisă dragostea „de după gratii" a eroilor principali Maria Răzeşu şi Mihai Ulmu, formându-şi convingerea că totuşi dragostea există... Valeria Răilean, eleva Liceului *Mircea Eliade* şi cititoarea Bibliotecii *O.Ghibu*, a remarcat că acest roman este dedicat intelectualilor basarabeni şi nu numai. Este o carte întru neuitare: să nu uităm calvarul Gulagurilor siberiene, care au masacrat mii şi mii de oameni nevinovaţi.

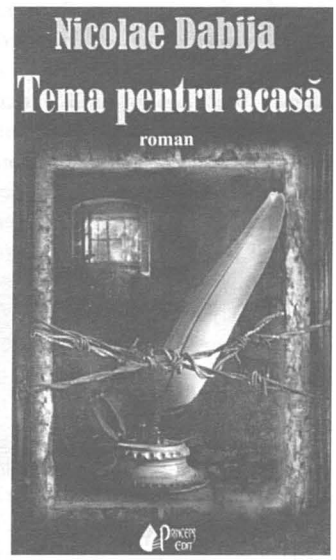

Nicolae Dabija a reuşit să stârnească în noi un ocean de emoţii. Noi am înscenat la liceu o parte din roman şi cred că ar fi bine să se facă o piesă ori chiar un film după *Tema pentru acasă*. De la acelaşi liceu, reprezentând aceeaşi bibliotecă, Cristina Sibov a spus că a fost marcată îndeosebi de momentele siberiene, graţie sentimentului de dragoste sublimă, curată, cu supreme eforturi de sacrificiu, Siberia pentru eroii principali, dintr-un loc de infern devine un loc sacru al iubirii împărtăşite.

Răspunzând la comentarii şi întrebări, Nicolae Dabija a observat de la început o coincidenţă, de altfel favorabilă, spunând că romanul se începe cu... *Şi era miercuri şi ploua*, valabil şi pentru conferinţa de totalizare: ... *Şi era miercuri şi ploua*. Mă bucur, a spus în continuare autorul, că ploaia nu i-a oprit pe cititori să vină să-şi împărtăşească opiniile. Le mulţumesc mult şi lor, şi bibliotecarilor, care m-au convins că nu are moarte cartea, în general, atâta timp cât vor avea asemenea slujitori. Din campania merituoasă a Bibliotecii Municipale *Chişinăul citeşte o carte*, în baza celor cincizeci de lansări pe care le-am avut în diverse localităţi, pot spune că întreaga republică citeşte *Tema pentru acasă*. Romanul a întrunit peste o sută de recenzii. Este o carte nu despre deportări, este o carte de dragoste, un omagiu adus femeii. Romanul se traduce deja în câteva limbi: germană, rusă, italiană. Am şi o ofertă pentru film. Cartea a fost lansată şi la Berlin. Graţie bibliotecarilor ea s-a transformat în cartea vieţii mele. Ea a primit Premiul *Cel mai bun roman al anului* din partea Academiei *Mihai Eminescu*.

Concluzia: nimic nou pentru domeniul literaturii, când nulităţile încearcă să sfideze opinia publică cu idei denigratoare, considerând că prin aceasta se fac cunoscuţi. Şi poate că e bine că-şi înregistrează numele în istorie, oamenii de bună credinţă ştiind la concret pe cine să blameze. Pentru M. Conţiu, venit de pe aiurea, nimic nu e de valoare: mai ieri susţine un atac murdar la adresa lui Grigore Vieru, Leonida Lari, Adrian Păunescu, azi îi „mediocritizează" pe N. Dabija, T. Codreanu, Aurelian Silvestru etc., mâine? Mâine îşi va căuta alte „victime", numai că rămâne să adaug că atât pentru mine, cât şi pentru majoritatea persoanelor cu reală, moştenită de la părinţi cumsecădenie, numele acestui scriitor se asociază cu scârba, iar „operele lui publicistice" nu ajung mai departe decât „coşul de gunoi" al culturii.

Şi ajung acolo unde doream: mai nou, Aurelian Silvestru este autorul unui minunat roman, care se intitulează *Cel rătăcit*, o carte de profundă educaţie moral-creştină, care poate cu succes concura pentru desemnarea lui în cadrul celei de-a opta ediţii a campaniei de lectură *Chişinăul citeşte o carte*. Întruneşte toate avantajele: nu este voluminos (354 pagini), se citeşte uşor (cu elemente de detectiv), stil elegant, aforistic, limbaj coerent, care înlesneşte înţelegerea substratului filolofic, pilde şi maxime, care pot servi ca model şi crez de viaţă, mai ales pentru tineri.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

IN MEMORIAM

Liviu CIULEI, un Prospero pe insula teatrului

Natalia STANCU,
critic teatral

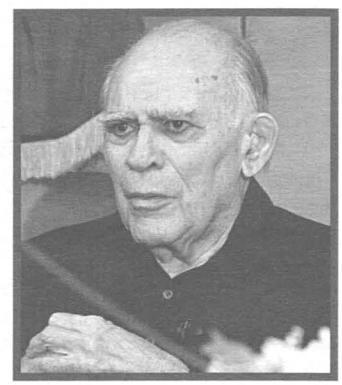

A rămas celebru, până în ziua de azi, articolul scris de Liviu Ciulei (n. 7 iulie 1923 - d. 25 octombrie 2011), apărut în revista *Teatru* nr 2/1956 şi intitulat *Despre teatralizarea picturii de scenă*. Un cal troian în cetatea tiparelor formale ale teatrului burghez. Se clama autonomia sincretismului specific artei scenice, dreptul teatrului de a-şi crea şi impune propriul limbaj, prin lărgirea tipologiei convenţiilor, prin esenţializări şi chiar printr-o poetică a metaforei figurative sau nonfigurative; prin subordonarea formei la necesităţile mesajului ideatic şi emoţional. *Scenografia* – observa Valentin Silvestru – comentând perspectiva lui Ciulei asupra imaginii teatrale – *intră în relaţie cu textul, interpretându-l, construindu-şi propriile sale metafore plastice, arhitecturale, cromatice, volumetrice, marcându-şi astfel aportul la crearea unui stil.*

Era – acest manifest din 1956 – un protest faţă de tirania ilustrativismului şi a descriptivismului, plat, fotografic, naturalist; a tipului de iluzie specifică scenei – cutie, cu decor pictat în fundal şi a sălii *à l'italienne.*

Gestul lui Liviu Ciulei *(foto, în medalion)* avea greutate. Nu venea dinspre un avangardist fără operă şi nici de la un plastician amator. Ci de la un artist polivalent, cu studii solide, cu o operă stimată. De la *cineva* cu o solidă cunoaştere a tradiţiei, dar şi a avangardei (ruse, Gordon Craig, Piscator). De la cineva atent la fenomenul (declanşat de Artaud, Piscator, Brecht) al redescoperirii rădăcinilor ceremonialului teatral (mai nou: şi în arta asiatică). Un artist cultivat şi cu repere sigure şi "măsurate", care credea că *echilibrul şi armonia sunt organice spiritului românesc,* capabil să discearnă propunerile de geniu de soluţii arbitrare, *elucubraţii, făcături şi mofturi.*

Conex acestei înţelegeri – arhitectul scenograf a propus şi noi tipuri de spaţii teatrale şi moderne dotări scenotehnice.

A început prin utilizarea turnantei simple şi plate şi a turnantei adiacente – ce se roteau concomitent, dublându-şi mişcarea spiralată. Noul dispozitiv lumina "partea nevăzută a lunii" (De pildă, în *Moartea lui Danton* – cum observa V. Silvestru – infrastructura Revoluţiei Franceze).

A fost tentat cu câteva rânduri de *scenă deschisă* pe care actorii şi spectatorii sunt mult mai apropiaţi şi interrelaţia lor mult mai imperativă. Propunerea pentru *Elisabeta I* trimetea la teatrul de bâlci. A rămas de referinţă *Cum vă place* – care a avut o premieră asemănată unei alte "bătălii à la Hernani". Pentru a-l transpune pe Shakespeare – Ciulei imaginase o scenă de tip elisabetan, care avansa mult în interiorul sălii, ceea ce modifica atât jocul plin de prospeţime al actorilor cât şi actul percepţiei – relaţia cu publicul. Într-o pădure a Ardenilor figurată neverosimil, pur convenţional, evoluau eroine cu aspect boticellian, în picioarele goale. Prin lirism spectacolul se dorea o exaltare a surselor vieţii, prin umor – o denunţare a frivolităţii şi artificialităţii ceremonialelor aulice.

A rămas de referinţă şi dispozitivul scenic de la *Puterea şi adevărul* ca loc capabil a potenţa impactul unui teatru politic, provocarea unor întrebări incomode. Moment după care Ciulei a finalizat chiar o cu totul altă configuraţie a sălii de la "Grădina Icoanei".

S-ar putea scrie cărţi întregi despre ce spuneau decorurile lui, cu privire la lumea în care trăiau personajele şi psihologia acestora. Despre dimensiunile temporale incluse în creaţiile spaţiale (în *Furtuna* – pe apa ce înconjura insula lui Prospero pluteau o mulţime de "rămăşiţe" şi "semne" ale civilizaţiilor apuse!). Despre ambivalenţa realizată prin detalii ale costumelor (cu referinţă de epocă şi cu altele frapante, de contemporaneitate). Despre importanţa luminii, or aceea a ţesăturii sonore şi muzicale.

Mihnea GHEORGHIU – un „crai al spiritului"

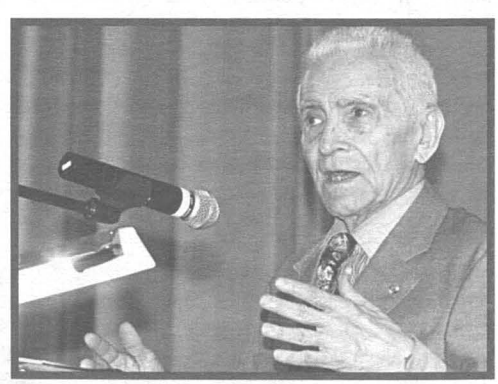

S-a stins din viaţă, la 11 decembrie 2011, la vârsta de 92 de ani, scriitorul şi cineastul *Mihnea Gheorghiu*, preşedintele Secţiei de Arte, Arhitectură şi Audiovizual a Academiei Române, instituţie al cărui membru titular era din 1996. Născut la Bucureşti, la 5 mai 1919, Mihnea Gheorghiu urmează liceul la Craiova, apoi Literele şi Filologia la Bucureşti, unde îşi susţine şi doctoratul în 1947. Continuă apoi specializarea în anglistică, în instituţii de prestigiu din Franţa, Marea Britanie şi SUA.

Este atras de timpuriu de mişcarea socială de stânga, devenind, la mijlocul anilor '50, unul dintre cei mai carismatici „aristocraţi ai spiritului", alături de Alexandru Balaci şi Valentin Lipatti.

Deşi debutase publicistic de timpuriu (1937, volumul de versuri *Anna-Mad*, urmat de altele similare), numele lui Mihnea Gheorghiu se leagă de începuturile industriei cinematografice româneşti moderne, pentru care a scris numeroase scenarii, unele devenite filme de succes: *Tudor, Burebista, Zodia Fecioarei, Porto-Franco, Cantemir* ş.a. În paralel, continuă activitatea didactică, dublată de cea politică. Scenarist de succes, ministru adjunct al Culturii, preşedinte de jurii la festivaluri româneşti şi internaţionale, Mihnea Gheorghiu este un model de eleganţă şi mondenitate într-o epocă cenuşie. Opera sa literară şi socială a fost recunoscută şi răsplătită cu numeroase distincţii româneşti şi străine. A fost membru al Academiei de Ştiinţe din New York, al Academiei de Istorie din Caracas şi al Asociaţiei Internaţionale Shakespeare. În ţară, a condus Uniunea Cineaştilor şi a fost membru fondator al revistei „Secolul XX".

Scriitor de factură clasică, elegant şi rafinat, Mihnea Gheorghiu a adus în cultura românească postbelică parfumul personajelor din *Cronică de familie* de Petru Dumitriu. *(Redacţia „B.B.")*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Mihail DIACONESCU, propus la Premiul Nobel pentru literatură

Cristian ADAMESCU,
istoric literar

Recent Academia DacoRomână, prin decizia Senatului, l-a propus pe romancierul, istoricul literar, teologul ortodox, esteticianul şi criticul de artă Mihail Diaconescu la Premiul Nobel pentru Literatură, pe anul 2013. Decizia a fost votată în unanimitate.

Reamintim faptul că Mihail Diaconescu este cel mai comentat scriitor din literatura română de azi. Repetatele ediţii ale cărţilor pe care le-a publicat, miile de erudite exegeze dedicate vastei sale opere în dicţionare, cronici, recenzii, articole, studii, eseuri, comunicări ştiinţifice, lucrări de licenţă, dizertaţii la masterat, teze de doctorat, cursuri universitare, capitole din volume de critică sau din lucrări istorice de sinteză demonstrează impactul excepţional de puternic al scrierilor sale asupra culturii române contemporane. El este un scriitor de mare succes, un savant şi un teoretician de imens prestigiu, dar mai ales un modelator al spiritului public. El este perceput, de asemenea, ca un apologet activ al Ortodoxiei noastre.

Tratatul pe care Mihail Diaconescu l-a intitulat *Prelegeri de estetica Ortodoxiei* (Vol. I *Teologie şi estetică*; Vol. II *Ipostazele artei*) a fost distins de curând cu Premiul *Mircea Florian* pentru Filosofie al Academiei Române.

Fapt semnificativ, lui Mihail Diaconescu, respectiv celor zece romane publicate, care laolaltă formează *"fenomenologia epică a spiritului românesc"*, le-au fost consacrate până acum şase ample volume monografice. Este o situaţie unică în cultura română de azi.

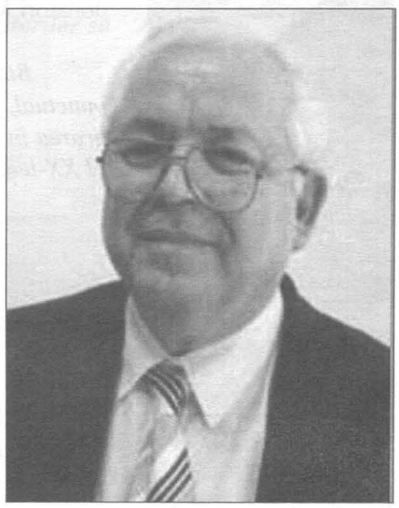

Profesorul Mihail Diaconescu, doctor Honoris Causa al Universităţii din Piteşti

Propunerea oficială înaintată la Stockholm de Senatul Academiei DacoRomâne este în acord cu ataşamentul publicului faţă de opera lui Mihail Diaconescu, dar şi cu severele exigenţe ale mediilor culturale care îi promovează în mod consecvent scrierile.

AUTORII ACESTUI NUMĂR
AUTHORS IN THIS ISSUE

Firiţă CARP, *writer*

Marilena CHIRIŢĂ, *Metropolitan Library of Bucharest*

Ion CONSTANTIN, *historian*

Marcela GANEA, *Artifex University*

Nicolae GEORGESCU, *literary historian*

Ion GRIGORESCU, *hotelier*

Călin HENTEA, *historian*

Pavel LICĂ, *writer*

Nicolae MAREŞ, *diplomat*

Gelcu MAKSUTOVICI, *historian*

Vera MOLEA, *Metropolitan Library of Bucharest*

Marian NENCESCU, *Metropolitan Library of Bucharest*

Raia ROGAC, *publicist*

Julieta ROTARU, *Centre for Eurasiatic and Afroasiatic Studies*

Dinu SĂRARU, *writer*

Natalia STANCU, *theater critic*

Tereza TO, *University of Hong Kong*

Corneliu VLAD, *publicist*

Cristian ADAMESCU, *historian*

NOTĂ CĂTRE AUTORI

Textele primite în vederea publicării, în variantă tipărită şi electronică, se redactează în Word, font Times New Roman, corp de literă 12, cu spaţiu de un rând şi jumătate, având maximum 8 pagini.

Articolele trebuie să fie însoţite de bibliografie, precum şi de un rezumat şi cuvinte-cheie în limba engleză.

Textele trebuie să respecte normele ortografice academice, conform *Dicţionarului Ortografic, Ortoepic şi Morfologic al Limbii Române*, ediţia a II-a, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005.

Redacţia îşi rezervă dreptul de a interveni asupra inadvertenţelor de formă într-un mod care să nu afecteze fondul textului.

SURSELE UTILIZATE ÎN ACEST NUMĂR

Pentru ilustrarea acestui număr au fost folosite următoarele surse, cum urmează: *http://en.wikipedia.org; http://trainersconference.files.wordpress.com; http://www.evz.ro; http://victor-roncea.blogspot.com; http://www.efeo.fr; http://www.athenasweb.com; http://www.catchy.ro; http://www.romanialibera.ro; http://upload.wikimedia.org; http://www.depozitdecarte.ro; http://www.librarie.net; http://2.bp.blogspot.com; http://www.centrul-cultural-pitesti.ro; http://www.centrul-cultural-pitesti.ro; http://static.cinemarx.ro.*
După caz, sursele utilizate de autori au fost semnalate direct în textele publicate.

Mulţumim pe această cale colaboratorilor şi prietenilor revistei care ne-au pus la dispoziţie, cu titlu gratuit, documente iconografice în vederea ilustrării unor articole de specialitate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CATALOG

Cărţi noi, primite la redacţie

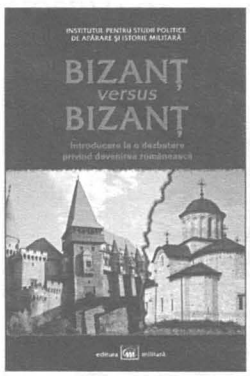

BIZANȚ versus BIZANȚ. *Introducere la o dezbatere privind devenirea românească.* Coordonatori Mihail E. Ionescu, Sergiu Iosipescu, Editura Militară, Bucureşti, 2010, 246 p.

Bizanțul este o remanență ilustră în mentalul românesc. Noi am existat pentru Europa în chip punctual, de câteva ori, iar nu ca proiect. În schimb, proiectul românesc a existat, a vizat mereu integrarea în Europa, în spiritul perpetuu al „formelor fără fond". Ca şi în prima jumătate a secolului al XX-lea, ca şi la începutul veacului nostru. **(Academician Răzvan Theodorescu)**

SIMPOZIONUL NAȚIONAL CONSTANTIN NOICA, Ediția a III-a, *„Pagini despre sufletul românesc"*, Iaşi, 5-6 mai 2011, coordonator: Alexandru Surdu. Ediție îngrijită de Mona Mamulea şi Ovidiu G. Grama, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 2011, 296 p.

*Ce are original ființa românească, se întreabă Noica. Cultura noastră a avut în trecut trei mari gânditori care şi-au pus problema ființei: **limba**, un **poet** (Eminescu) şi un **sculptor** (Brâncuşi). Din formulările puse în limba românească, se oferă un spirit al ființei. „Modulațiile" româneşti ale ființei înfățişează ipostazele ei – **n-a fost să fie, era să fie, va fi fiind, a fost să fie** – din care se naşte acel sentiment al ființei, cu privire la lumea lucrurilor reale. Noica oferă un **arhetip** al ființei [...]* **(Doru Tompea)**

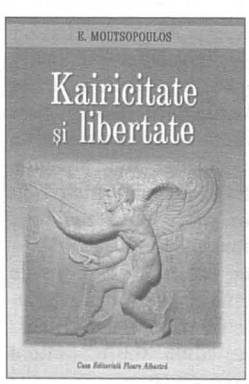

E[vanghelos] MOUTSOPOULOS, *Kairicitate şi libertate*, Editura Floare Albastră, Bucureşti, 2011, 190 p.

*Tema **kairosului** a fost una din temele mele favorite. I-am consacrat un număr considerabil de lucrări de-a lungul carierei mele şi cred că am înfățişat-o din mai multe unghiuri şi prin diferite mijloace. Această lucrare [...] se voieşte suma succintă a reflexiilor mele succesive asupra problemelor specifice ce se raportează la ea [...] M-am străduit să păstrez perspectivele, făcând din **kairos** o contingență fugitivă, un principiu irecuperabil, dar deopotrivă un subiect al evocării...* **(Autorul)**

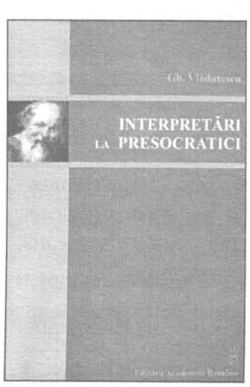

Gh[eorghe] VLĂDUȚESCU, *Interpretări la presocratici*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2011, 192 p.

*Formularea **lumea e o carte** este altceva decât lumea pusă în carte. Pentru a formula aceste enunțuri şi a le demonstra, Thales a trebuit să **gândească** structurile ca fiind. Simpla observație nu numai că nu ducea la esențe, dar nici nu avea cum să le justifice în fața minții. Semnificația teoremelor era că, formal, **toate vin din apă şi se întorc în ea**. Şi tot asemenea era legitimarea: dacă demonstrația unei teoreme justifică, s-ar putea spune că, ontologic, enunțul apa, ca termen supleant, urma să instituie ființa ca **fiind.***

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

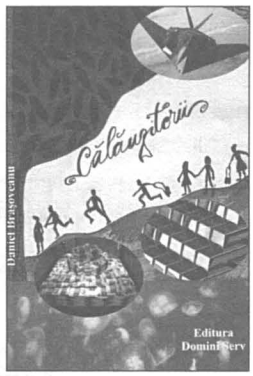

Daniel BRAŞOVEANU, *Călăuzitorii*, Editura Domini Serv, Bucureşti, 2012, 320 p.

Scrisă în două registre, excelând între aventura juvenilă şi reflexia socio-politică, op-ul este şi un avertisment împotriva dezumanizării generate de industrializarea excesivă şi de omnipotența magnaților fără scrupule. Cu mențiunea că Daniel Braşoveanu face parte din specia, tot mai rarefiată, a autorilor de tip ***livresc****, nu ne rămâne decât să aşteptăm ca întreaga serie a* ***Călăuzitorilor*** *să confirme speranțele noastre.* **(Dr. Marian Nencescu)**

Daniel BRAŞOVEANU, *Povestea lui Nimeni şi a vărului său mai mic, Nimic*, Editura Domini Serv, Bucureşti, [2010], 288 p.

Orice carte bună pentru copii se adresează, în fapt, părinților. Daniel Braşoveanu are puterea creativă de a imagina întâmplări, personaje noi şi interesante într-o efervescență a limbajului ce subminează locurile comune. ***Povestea lui Nimeni…*** *face parte din acea categorie rară de cărți recomandate pentru şi la orice vârstă.* **(Constantin Stan)**

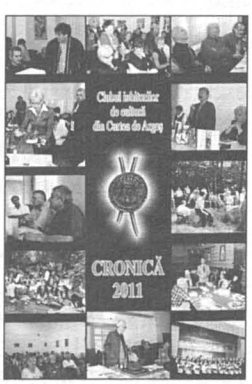

CRONICĂ 2011. *Clubul Iubitorilor de Cultură din Curtea de Argeş*, Ed. Bibliostar, Rm. Vâlcea, 2012, 365 p. cu ilustr.

Această publicație [„Curtea de la Argeş" – n.n.] trebuia să existe aici, în prima aşezare voievodală a Basarabilor, aici unde limba română, ***limbă domnitoare****, şi-a zidit prin jertfă – ca Ana lui Manole – temeinicia trecătoare. Da, revista punctează cu vrednicie românitatea noastră, adică gloria trecutului, reconfigurarea prezentului şi, sigur, speranța într-un viitor pe măsura virtuților acestui popor…* **(Radu Cârneci)**

Sanda GOLOPENȚIA, *România globală. Limba română şi vorbitorii ei în afara României*, Administrația Fondului Cultural Național, Bucureşti, 2009, 160 p.

A fi ***înăuntrul*** *sau în afara țării în care se vorbeşte limba ta maternă marchează două moduri de a exista lingvistic pe care le-au detaliat până acum mai degrabă emigranții decât lingviştii, scriitorii, unii cântăreți, sociologi şi din ce în ce mai mulți bloggeri…*

Rubrică realizată cu sprijinul colaboratorilor

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

OBICEIURI ZILNICE, SĂRBĂTORI PERENE

Fasti Calendares, în Roma antică

Dr. Marian NENCESCU

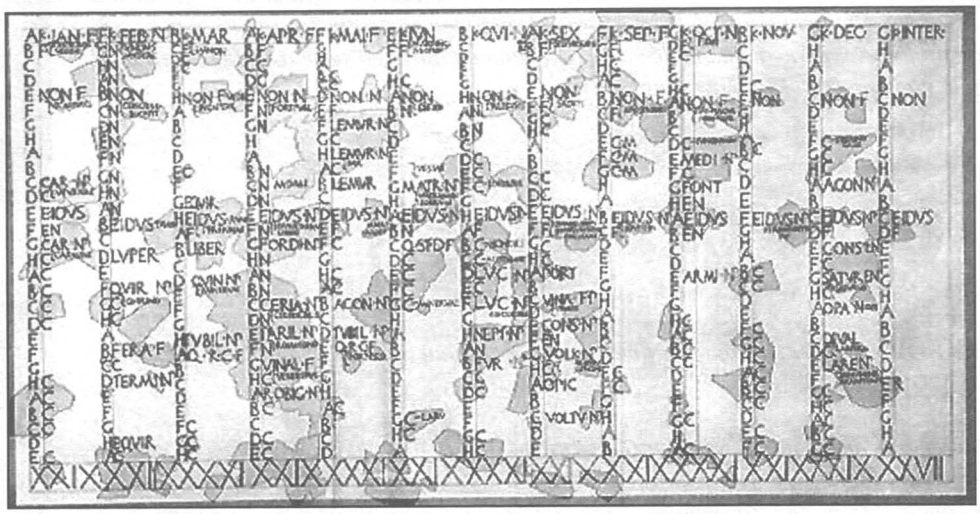

Calendar roman public

În vechea Romă, ca și în întregul Imperiu roman, calendarul (*Fasti Calendares*) era cioplit în piatră și expus în piețele publice, fiind însușit și respectat de toată lumea. În varianta comună, acest calendar indica sărbătorile de peste an, fiind completat cu *Fasti Consulares* (lista cu numele consulilor și datele când aceștia și-au exercitat funcția) și *Fasti Triumfales,* dedicat pomenirii împăraților triumfători în războaie. Populația rurală dispunea și de un *Fasti Rustici*, un calendar local, pentru uzul agricultorilor.

Dintre vechile *Fasti Calendares* puține se mai păstrează astăzi în forma inițială, cele mai multe fiind parțial distruse și risipite, în special ca urmare a reformei calendarului impusă de împăratul Iuliu Cezar și continuată de succesorii săi, August și Tiberiu. Unul dintre cele mai vechi calendare originale a fost descoperit în Palatul Maffeinni, de aici provenind și denumirea de *Calendarium Maffeinni*. Acesta consta dintr-o placă masivă, de marmură, pe care erau înscrise cele 12 luni, fiecare cu sărbătorile sale specifice. Alte calendare ajunse până în zilele noastre poartă numele localităților de origine: Farnesianum, Atinum, Exquilinum sau Vaticanum etc. Cele mai multe, inclusiv din cele *rustice*, au fost descoperite în zona Napoli, fiind conservate sub lava vulcanului Vezuviu.

Cea mai importantă zi a lunii ianuarie, considerată sfântă, era ziua de 15 (respectiv, jumătatea lunii) și purta numele de Idus, când se sărbătorea Ziua Sfântă a Concordiei. Coincidență, sau nu, noi marcăm în această dată Ziua Culturii Române. În alte luni, respectiv mai, iulie și octombrie, idele cădeau pe data de 13, dar cu adevărat importante rămâneau *idele lunii ianuarie*. În această zi, precum și în cele ce urmau, romanii serbau Ziua Fondării Templului Concordiei, rugându-se pentru buna înțelegere între cetățeni și, pe un plan mai larg, între cetățeni, stat și armată. Zeița Concordia – a înțelegerii și armoniei – era reprezentată ca având pe cap o diademă, iar în mâna dreaptă un sceptru, simbol al puterii. Uneori ținea în mână și un corn al abundenței. Efigia Concordiei era adesea reprodusă pe monedele imperiale *(foto, medalion)*, ca și pe steagurile militare.

Tot în ianuarie, romanii mai serbau și Dedicatio Aedis Castrorum, un prilej de a reaminti vitejia „fiilor" lui Zeus, gemenii divini Castor și Polux, care s-au „alăturat oștilor romane, favorizându-le victoria. Proveniți din mitologia greacă și „adoptați" la Roma, Castor și Polux aveau un templu propriu și o zi în Fasti Calendares (27 ianuarie).

În sfârșit, pe 30 ianuarie populația Imperiului serba Ziua Păcii, care era totodată și un prilej de a se șterge și ierta vechile păcate. Zeița Pacis avea la Roma numeroase altare, cel mai cunoscut fiind *Ara Pacis*, ridicat de împăratul August cu prilejul victoriilor din Gallia și Hispania, urmate de pacificarea și reorganizarea acestor regiuni.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CALENDAR

ianuarie 2012

- *1 ianuarie*. **Ziua Mondială a Păcii** (din 1982)
- *1 ianuarie 1647*. 365 de ani la moartea lui **Petru Movilă**, mitropolitul Kievului, care a întemeiat Academia Kieveană şi a adus în Ţara Românească, la Câmpulung (1635), o tipografie (21 dec. 1596 – 1 ianuarie 1647)
- *1 ianuarie 1867*. 145 de ani de la apariţia, la Blaj, sub conducerea lui Timotei Cipariu, a revistei **Archiva pentru filologie şi istorie**, prima publicaţie românească de filologie
- *1 ianuarie 1897*. 115 ani de la naşterea lui **Vasile Băncilă**, pedagog, filosof, eseist (1 ian. 1897 - 10 iun. 1979)
- *1 ianuarie 1897*. 115 ani de la naşterea medicului geriatru **Ana Aslan** (1 ian. 1897 - 20 mai 1988)
- *1 ianuarie 1907*. 105 de ani de la apariţia, până la 25 decembrie 1910, sub conducerea lui Mihail Dragomirescu, a revistei literare **Convorbiri**, devenită după un an **Convorbiri critice** (1 ian. 1907 - dec. 1910)
- *1 ianuarie 1907*. 105 de ani de la apariţia, iniţial la Sibiu, a revistei **Ţara noastră**, sub conducerea lui Octavian Goga (1907 - 1909, Sibiu; 1922 - 1931, Cluj; 1932 - 1938, Bucureşti)
- *1 ianuarie 1907*. 105 de ani de la naşterea lui **Constantin Fântâneru**, poet, prozator şi critic literar (1 ian. 1907 - 21 martie 1975)
- *1 ianuarie 1927*. 85 de ani de la apariţia, la Bucureşti, până în 1929, a revistei lunare **Floarea soarelui. Literatură, artă, ştiinţă, viaţă socială**, sub direcţia lui 1. E. Torouţiu
- *2 ianuarie 1907*. 105 de ani de la naşterea pictorului **Ion Popescu-Negreni** (2 ian. 1907 - 28 oct. 2001)
- *3 ianuarie 1967*. 45 de ani de la moartea lui **Alfred Margul Sperber**, scriitor, traducător, publicist (23 sept. 1898 - 3 ian. 1967)
- *4 ianuarie 1877*. 135 de ani de la naşterea lui **Sextil Puşcariu**, istoric literar, filolog (4 ian. 1877 - 5 mai 1948)
- *5 ianuarie 1932*. 80 de ani de la naşterea lui **Umberto Eco**, scriitor, filosof italian
- *6 ianuarie 1832*. 180 de ani de la naşterea lui **Paul Gustave Doré**, pictor, desenator, litograf francez (6 ian. 1832 - 23 ian. 1883)
- *6 ianuarie 1932*. 80 de ani de la moartea lui **Iacob Negruzzi**, scriitor, secretar al "Junimii", redactorul revistei "Convorbiri literare" (31 dec. 1842 - 6 ian. 1932)
- *6 ianuarie 1802*. 210 ani de la naşterea lui **Ion Heliade Rădulescu**, poet, publicist, prozator şi traducător (6 ian. 1802 – 27 apr. 1872)
- *6 ianuarie 1852*. 160 de ani de la moartea **Louis Braille**, autorul sistemului de scriere pentru orbi, (4 ian. 1809 – 6 ian. 1852)
- *7 ianuarie 1872*. 140 de ani de la naşterea lui **Frederic Storck**, sculptor român (7 ian. 1872 - 26 dec. 1942)
- *7 ianuarie 1897*. 115 ani de la naşterea scriitorului **Ionel Teodoreanu** (6 ian. 1897 - 3 febr. 1954)
- *7 ianuarie 1902*. 110 ani de la naşterea lui **Ilie G. Murgulescu**, chimist, (7 ian. 1902 - 28 oct. 1991)
- *8 ianuarie 1892*. 120 de ani de la desfăşurarea la Sibiu a Conferinţei extraordinare a Partidului National Român, care a decis elaborarea unui **Memorandum,** ce cuprindea revendicările românilor ardeleni
- *10 ianuarie 1957*. 55 de ani de la moartea poetei **Gabriela Mistral**, laureată a Premiului Nobel, 1945 (7 apr. 1889 - 10 ian. 1957)
- *12 ianuarie 1927*. 85 de ani de la naşterea lui **Eugen Proca**, medic, chirurg urolog, fondator al Societăţii Române de Urologie (12 ian. 1927 - 7 martie 2004)
- *12 ianuarie 1992*. 20 ani de la moartea lui **Tudor George**, poet, traducător (3 feb. 1926 - 12 ian. 1992)
- *13 ianuarie 1937*. 75 de ani de la naşterea lui **Victor Ernest Maşek**, istoric de artă, estetician (13 ian. 1937 - 19 sept. 2002)
- *14 ianuarie 1557*. 455 de ani de la apariţia, la Braşov, în limba slavonă, a **Octoihului**, prima carte tipărită de diaconul **Coresi**
- *14 ianuarie 1867*. 145 de ani de la moartea lui **Jean Auguste Dominique Ingres**, pictor francez (29 aug. 1780 - 14 ian. 1867)
- *14 ianuarie 1917*. 95 de ani de la naşterea lui **Ion Roman**, publicist, traducător, istoric literar (14 ian. 1917 - 1 dec. 1989).
- *14 ianuarie 1957*. 55 de ani de la moartea actorului american **Humphrey Bogart** (25 dec. 1899 - 14 ian. 1957)
- *15 ianuarie 1937* – **Ziua Culturii Române**
- *15 ianuarie 1937*. 75 de ani de la naşterea lui **Valeriu Cristea**, scriitor, critic literar (15 ian. 1937 - 22 martie 1999)
- *16 ianuarie 1957*. 55 de ani de la moartea lui **Arturo Toscanini**, dirijor, violonist italian (25 martie 1867 - 16 ian. 1957)
- *17 ianuarie 1977*. 35 de ani de la moartea lui **Tache Papahagi**, folclorist, lingvist (20 oct. 1892 - 17 ian. 1977)
- *20 ianuarie 1877*. 135 de ani de la naşterea lui **Ştefan Petică**, poet simbolist, prozator, dramaturg, publicist (20 ian. 1877 - 17 oct. 1904)
- *21 ianuarie 1927*. 85 de ani de la naşterea lui **Petru Creţia**, poet, eseist, traducător, critic literar (21 ian. 1927 - 15 apr. 1997)
- *23 ianuarie 1832*. 180 de ani de la naşterea lui **Edouard Manet**, pictor francez (23 ian. 1832 - 30 apr. 1883)
- *24 ianuarie 1732*. 280 de ani de la naşterea lui **Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais**, dramaturg, prozator francez (24 ian. 1732 - 18 mai 1799)
- *24 ianuarie 1859*. 153 de ani de la **Unirea Principatelor Române**
- *24 ianuarie 1882*. 130 de ani de la înfiinţarea, la Bucureşti, a societăţii **Iridenta Română din Carpaţi**, care a militat pentru ajutorarea românilor transilvăneni
- *25 ianuarie 1882*. 130 de ani de la naşterea scriitoarei engleze **Virginia Woolf** (25 ian. 1882 - 28 martie 1941)
- *26 ianuarie 1942*. 70 de ani de la naşterea lui **Ion Cristinoiu**, compozitor, dirijor, orchestrator, instrumentist (26 ian. 1942 – 21 nov.2001)
- *27 ianuarie 1832*. 180 de ani de la naşterea lui **Lewis Carroll**, scriitor, matematician englez (27 ian. 1832 - 14 ian. 1898)
- *28 ianuarie 1992*. 20 ani de la moartea sculptorului **Ion Vlad** (24 mai 1920 - 28 ian. 1992)
- *29 ianuarie 1867*. 145 de ani de la naşterea lui **Vicente Blasco Ibañez**, scriitor spaniol (29 ian. 1867 - 27 ian. 1928)
- *30 ianuarie 1932*. 80 de ani de la naşterea scriitorului **Dinu Săraru**
- *30 ianuarie 1957*. 55 de ani de la moartea lui **Grigore Gafencu**, om politic, diplomat, memorialist, gazetar (29 ian. 1892 - 30 ian. 1957)
- *30 ianuarie 1987*. 25 de ani de la moartea lui **Karl Storck**, sculptor (21 mai 1886 - 30 ian. 1987)
- *31 ianuarie 1797*. 215 de ani de la naşterea lui **Franz Peter Schubert**, compozitor austriac (31 ian. 1797 - 19 nov. 1828)
- *31 ianuarie 1937*. 75 de ani de la naşterea actorului **Marin Moraru**
- *31 ianuarie 1937*. 75 de ani de la naşterea scriitorului **Mircea Micu** (31 ianuarie 1937 - 18 iulie 2010)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR
Revistă lunară editată de Biblioteca Metropolitană Bucureşti
Monthly publication edited by the Metropolitan Library of Bucharest

sub auspiciile / *under the auspicies of*
Asociației Bibliotecarilor și Documentariștilor din România
Association of Librarians and Documentarists of Romania

Director de onoare / *Honorary Director*
Acad. Dinu C. GIURESCU, *Romanian Academy*

Consiliul ştiinţific / *Scientific Council*
Frédéric BARBIER
Directeur de recherche au CNRS (IHMC/ENS Ulm),
Directeur d'études à l'Ecole pratique des hautes études (conférence d'Histoire et Civilisation du livre)
Prof. univ. dr. Ilie BĂDESCU, *University of Bucharest*
Acad. Florin CONSTANTINIU, *Romanian Academy*
Dr. Georgeta FILITTI, *Historian*
Prof. univ. dr. Valeriu RÂPEANU, *University of Bucharest*
Dinu SĂRARU, *Writer*
Acad. Ştefan ŞTEFĂNESCU, *Romanian Academy*
Acad. Gheorghe VLĂDUȚESCU, *Romanian Academy*

Director / *Director*
Dr. Florin ROTARU
Director General al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti
General Director of Metropolitan Library of Bucharest

Director artistic / *Art Director*
Mircia DUMITRESCU
Universitatea Națională de Arte din București / *Bucharest National University of Arts*

Redactor-şef onorific / *Honorary Editor-in-Chief*
Ion HOREA, *Writers Union of Romania*

Redactor-şef / *Editor-in-Chief*
Dr. Marian NENCESCU

Colectivul redacțional / *Editorial Board*
Dr. Julieta ROTARU, Florin PREDA
Mariana DUMITRU (tehnoredactare)

Redacția și Administrația / *Office and Administration*
01354, București, Str. Tache Ionescu Nr. 4, Sector 1, România
Tel./Fax: +40/021 539 65 00, 021 539 65 40
E-mail: rbb@bmms.ro
Website: www.bibliotecametropolitana.ro / www.dacoromanica.ro

©Biblioteca Metropolitană Bucureşti
Această publicație poate fi reprodusă, sub orice formă și prin orice mijloace,
doar în scopul informării, documentării, cercetării sau al recenzării ei.
This publication may only be reproduced, in any form or by any means,
for the purposes of information, documentation, research or review.

Revista apare lunar, cu texte în limbile română, engleză și franceză,
și publică anual volumul colectiv *Lucrările Simpozionului Internațional*
CARTEA. ROMÂNIA. EUROPA, cu texte în limbile engleză și franceză.
This monthly review comprises articles in Romanian, English, and French,
and yearly publishes the collective volume Proceedings of the International Symposium
THE BOOK. ROMANIA. EUROPE *including contributions in English and French.*

ISSN 1454–0487

TIPAR: COPERTEX

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

UMBERTO ECO

1932 –

80 de ani de la naştere

Profesor de semiotică la mai multe universităţi europene, Eco a abordat, din această perspectivă, aspecte cruciale ale zilelor noastre. Socotit unul dintre cei mai de seamă gânditori contemporani, scrierile sale sunt străbătute de umor şi, adesea, de ironie. Între acestea, străluceşte romanul* Numele trandafirului *(1980, ed. românească, 1984), prin subtile jocuri de limbaj şi abundenţa simbolurilor şi aluziilor culturale. Iată, de pildă, câteva reflecţii despre condiţia şi statutul intelectualului: "Se poate întâmpla să prefere tăcerea din teama de a nu-i trăda pe cei care se identifică. Tragică alegere de care istoria e plină [...] şi pentru care unii şi-au dat viaţa, gândind că nu se poate tranzacţiona loialitatea, în schimbul adevărului. Loialitatea este însă o categorie morală, în timp ce adevărul, una teoretică."

Umberto ECO, *Cinci scrieri morale*,
Editura Humanitas, 2005

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

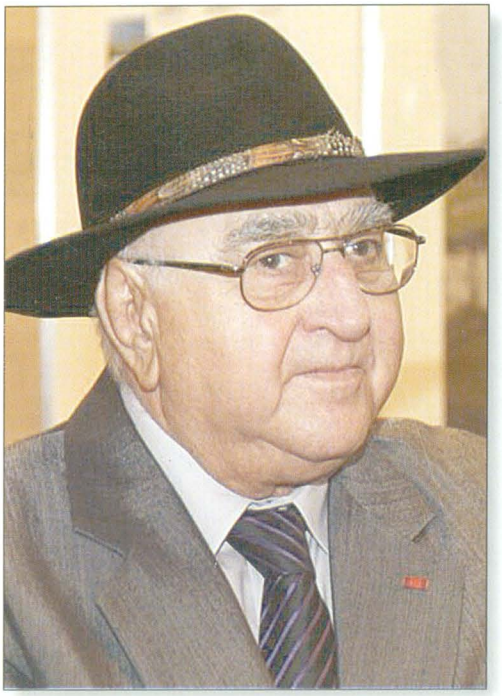

DINU SĂRARU

1932 –

80 de ani de la naştere

"Pământul a fost, pentru țărani, aşadar, nu numai o proprietate, ci şi un spațiu al lor, identitar, sfânt, care a născut şi **Miorița** *şi întreaga mare literatură populară şi întreaga mitologie creştină, țărănească, românească, încât s-a putut alcătui în ultimii ani şi un* **Calendar al țăranului român**, *mult mai bogat, mai complex, mai reprezentativ pentru spiritualitatea noastră țărănească, pentru psihologia țărănească românească, decât calendarul creştin pentru că, în acest calendar țărănesc, şi-a găsit locul întreaga lui avere spirituală, reprezentată de filozofia, de valorile sociale şi morale, de pragmatismul vieții domestice a țăranului român şi acest calendar rămâne de studiat de către oamenii noştri de ştiință capabili să contureze astăzi, datorită lui, o nouă ipostază a psihologiei țăranului român, față de psihologia descrisă de Drăghicescu."* **[...]**

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro